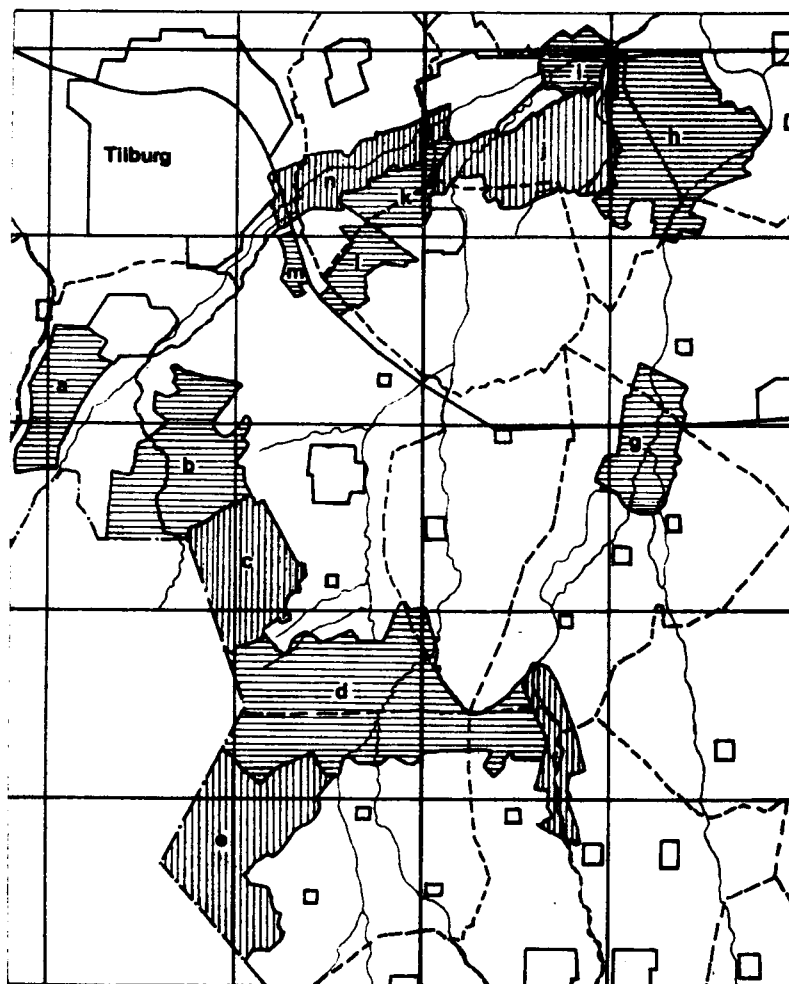

COOLS, J. & COOLS, T. 1980

Floristische inventarisatie van:
erfelijk gebied in Midden-Brabant

* 0.492.935

0015

* 210

- a-De Regte heide e.o.
- b-Landgoed Gorp en Rovert.
- c-De Rovertse en Aalstheide.
- d-Landgoed den Utrecht e.o.
- e-De Wellenseindse en Turnhoutse heide.
- f-Het beekdal van de Grote Beerse.
- g-Landgoed de Baest e.o.
- h-De Kampina.
- i-Nemelaer noord en zuid.
- j-De Oisterwijkse bossen en vennen e.o.
- k-Galgeven en Ter Braakloop.
- l-De Kerkeindse heide.
- m-De Blauwe hoeve e.o.
- n-Het beekdal van de Voorste stroom.

Joost en Toon Cools
1974-1979

BIBLIOTHEEK
LANDBOUW SCHOOL
WAGeningen

ISN 117-24-01

Inleiding.

In het voorliggende rapport wordt een beschrijving gegeven van de plantengroei, die voorkomt in een aantal gebieden, welke ten zuiden en ten oosten van Tilburg liggen; resp.: a) De Regte heide e.o./b) Landgoed Gorp en Rovers/c) De Roversse en Aalstheide/d) Landgoed den Utrecht e.o./e) De Wellenseindse en Turnhotse heide/f) Het beekdal van de Grote Beerse/g) Landgoed de Baest e.o./h) De Kampina/i) Nemelaer noord en zuid/j) De Oisterwijkse bossen en vennen e.o./k) Galgeven en Ter Braakloop/l) De Kerkeindse heide/m) De Blauwe hoeve e.o./n) Het Beekdal van de Voortste Stroom.

De gegevens betreffende deze flora zijn vanaf 1974 t/m 1979 door Joost en Toon Cools verzameld en desgewenst aangevuld met gegevens van derde, dit voorzover het gebiedsdelen betreft die niet opengesteld zijn of anderzijds te kwetsbaar zijn voor een volledig onderzoek, zoals o.m. de Oisterwijkse en Kampinasche vennen en het Galgeven en Beeldven, die echter al reeds eerder onderzocht zijn door anderen.

Andere gebiedsdelen die niet nader onderzocht zijn door de samenstellers van dit rapport zijn o.m. delen van de Mispelendse en Netterselse heide, delen van het beekdal van de Reusel in het landgoed den Utrecht, delen van het beekdal van de Beerse in de Kampina (o.m. de Smalbroeken) delen van de Nemelaer zuid (Het Broek) e.a.

Hierdoor is het best wel mogelijk dat de informatie over deze gebiedsdelen dikwijls niet geheel volledig is en is het ook niet bekend of de genoteerde soorten nog wel voorkomen in deze gebiedsdelen.

Gegevens van derde zijn ook regelmatig gebruikt bij de notities betreffende diverse vogelsoorten, waarvan evenmin bekend is of deze nog wel voorkomen, evenmin is aangegeven of het wel of niet een broedvogel is.

Anderzijds is er nauwelijks aandacht besteedt aan de plantengemeenschappen die in de gebieden voorkomen, met uitzondering dan van enkele vegetatie-typen.

Evenmin is er een degelijk onderzoek gedaan naar bijv. mossen, zwammen en insecten.

Het rapport is dan ook een floristische verkenning, waarnaast de beschrijvingen van de diverse gebieden, een totaal overzicht is gegeven van de in de gebieden voorkomende soorten (of vroeger voorgekomen) waarbij deze soorten zijn ingedeeld in zgn. oecologische groepen, die opgesteld zijn door het Rijksherbarium te Leiden.

Waarbij de opmerking dat een dergelijke indeling niet betekent dat een soort niet in een ander milieu (of groep) kan voorkomen, toch dikwijls zijn optimum (optimaal voorkomend) vindt in de desbetreffende groep.

Al komt bijv. het kruipend zenegroen evenzo optimaal voor in zgn. ooibossen (9b) dan in draslanden (5b) waartoe de soort gerekend is, hetzelfde geldt voor bijv. de bosanemoon die ingedeeld is bij de groep 9b, toch ook optimaal kan voorkomen in draslanden.

Anderzijds treft men bijv. het kantig hersthooi niet of nauwelijks aan in de Brabantse heidevelden of heischrale graslanden, toch treft men deze meer aan langs slootkanten e.d. dus groep 4c.

Men moet deze indeling dan ook ruim bezien en waar nodig corrigeren.

Naast de beschrijvingen der gebieden en het totaal overzicht der planten is er van een aantal planten een verspreidingskaartje gemaakt, waarbij per km. hok het voorkomen van een soort wordt weergegeven, dit binnen de desbetreffende gebieden.

Joost en Toon Cools

Mei 1980.

a) De Regte heide e.o.

Top.kaart: 50E/F

Gemeente: Goirle

Onderzoek: Joost en Toon Cools e.a. 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

De Regte heide bestaat thans nog altijd grotendeels uit heidevegetaties, al zijn delen van de oorspronkelijke Regte heide thans ofwel bebost ofwel in gebruik genomen als wei- of bouwland.

De Regte heide die tesamen met het westelijk gelegen beekdal van de Oude Ley een van de fraaiste hei-beekdallandschappen vormt, die in Noord-Brabant nog voorkomen, al is de botanische en wellicht ook faunistische waarde van dit beekdal sterk aangetast.

De Regte heide die door haar landschappelijke, botanische, faunistische en cultuurhistorische (o.m. grafheuvels) waarde, een van de waardevolste heidelandschappen van Noord-Brabant is.

Al heeft dit landschap door een te zware recreatiedruk, militaire oefeningen en tal van andere oorzaken een danig verlies geleden, waarbij het meer de korhoenderstand betreft alsmede die van diverse andere gevogelte.

b) De heidevelden en vennetjes.

De Regte heide bestaat uit heidevegetaties welke vnl. behoren tot het Struikheide-Kruipbrem-Verbond (30Ba) en het Dopheide-verbond (29Aa), van het laatste verbond komt met name de Ass. van Moeraswolfsklauw en Bruine snavelbies (29Aal) optimaal voor. Daarnaast komen verspreidt enkele kleine naald/loofbosjes voor die vnl. bestaan uit grove den, ruwe berk, zomereik, terwijl in de heipaden soms optimaal de Grondster-ass. (10Aa2) voorkomt.

Op de droge tot vochtige bodems treft men vnl. struikheide en pijpestro aan met daarnaast o.m.: heidestruisgras, zilverhaver, tandjesgras, borstelgras, schapegras, bochtige smele, duivelsnaaigaren (vrij veel) gewoon struisgras, zandzegge, buntgras, pilzegge, stekel- en kruipbrem, brem, kruipwilg, veenbies, heidespurri, boskruiskruid, grove den, ruwe berk, zomereik, wilgeroosje, e.a.

Op de nattere bodems komen vnl. dopheide en pijpestro voor, waarbij de laatste soort thans grotere oppervlakten beslaat als de dopheide en de struikheide, een verschijnsel wat de laatste jaren in alle Brabantse heidevelden is waar te nemen.

Naast deze dopheide en pijpestro groeien er soorten als: blauwe zegge, veenbies, tormentil, kruipwilg, zachte berk, kleine en ronde zonnedaauw (vrij veel-pl. veel) witte en bruine snavelbies (pl. zeer veel) beenbreek (vrij veel) klokjesgentiaan (pl. veel) trekrus, knolrus, heidekartelblad (vrij weinig) liggend vleugeltjesbloem, veelstengelige waterbies (pl. veel) veenpluis, gagel, moeraswolfsklauw (weinig) gevlekte orchis (niet tussen 74-79) e.a.

In en langs de heipaden groeien naast tal van reeds vernoemde soorten ook soorten als: grondster (pl. veel) liggend hertshooi (vrij veel) muizeoor, paashaver, zandmuur, hazezegge, vroegeling, slofhakken, liggend walstro, dauwnetel (weinig) stijf en schermhavikskruid, brunel, mannetjesereprijs, sint janskruid, zandblauwtje, tengere rus, gewone en veelbloemige veldbies, dichtbloemige veldbies, vogelpootje, egelboterbloem, moerasdroogbloem, gewone rolklaver, rode schijnspurrie, hondsviooltje, e.a.

Ten zuiden van de Regte heide ligt in een boscomplex nog een klein heiderestantje met daarnaast enkele vennetjes, hier groeien o.m.: pijpestro, dopheide, struikheide, gagel, veenbies, blauwe zegge, snavelzegge, witte en bruine snavelbies (vrij veel) klokjesgentiaan (weinig) kleine en ronde zonnedaauw (vrij weinig) knolrus, trekrus, veelstengelige waterbies (veel) veenpluis, grauwe en geoorde wilg, waternavel, e.a.

De vennetjes op de Regte heide zijn ofwel geheel dichtgegroeid met gagel, grauwe en geoorde wilg, pijpestro, e.a. (Sporken-Wilgenbroekstruweel) of ze vallen in de zomer oppervlakkig droog, waar dan honderden klokjesgentianen bloeien.

De fauna op de heidevelden bestaat o.m. uit: sperwer, buizerd, torenvalk, boomvalk, korhoen, patrijs, fazant, zwarte kraai, kauw, ekster, kneu, roodborsttapuit, grutto, wulp, tureluur, graspieper, boompieper, tapuit, boomleeuwerik, ree, konijn, haas, bunzing, wezel, hermelijn, kleine en vlugge hagedis, e.a.

c)De naald-en loofbossen.

In het gebied rondom de Regte heide liggen verspreidt enkele bosjes en bossen, welke vnl.bestaan uit soorten als:grove den,ruwe berk,zomereik,douglasspar,fijnspar,europese lork met daarnaast soorten als:krenteboompje,zwarte els,amerikaanse eik,sporkehout,amerikaanse vogelkers,vogelkers,beuk,ratelpopulier,pontische rododendron,braam,framboos,blauwe bosbes,boswilg,grauwe en geoorde wilg,corsikaanse den,gewone vlier,lijsterbes,e.a.met in de kruidlaag soorten als:gewoon struisgras,zilverhaver,wijffjesvaren,dubbelloof,struikheide,zandzegge,wilgeroosje,buntgras,bochtige smele,smalle en brede stekelvaren,boskruiskruid,breedbladige wespenorchis (vrij veel)kamperfoelie,pijpestro,liggend walstro,hop,adelaarsvaren,knopig helmkruid,valse salie,e.a.

In en langs de bospaden in het boscomplex ten zuiden van de Regte heide komen soorten voor als:duizendblad,heidestruisgras,gewoon struisgras,zilverhaver,paashaver,vrouwemantel(vrij weinig)rood guichelheil,kleine leeuweklauw,zandmuur, struikheide,dopheide,zandzegge,ruige en hazezegge,gewoon knoopkruid,wilgeroosje, akker-en speerdistel,buntgras,bochtige smele,vingerhoedskruid,breedbladige wespenorchis,schapegras,dwergviltkruid,liggend walstro,hondsdrif,bosdroogbloem,stijf en schermhavikskruid,muizeoor,waternavel,liggend hersthooi(vrij veel)sint janskruid, grondster(veel)zandblauwtje,tengere rus,trekrus,knolrus,trincia,veelbloemige veldbies,pijpestro,vogelpootje,tormentil,brunel,knopig helmkruid,heidespurrie,rode schijnspurrie,valse salie,koningskaars,tijmereprijs,mannetjesereprijs,gewoon bosviooltje(vrij veel)spiesleeuwebek(pl.veel)echt duizendguldenkruid(pl.veel)e.a.

De fauna van deze bosjes en bossen bestaat o.m.uit:staartmees,kuifmees,pimpelmees,koolmees,zwarte mees,buizerd,torenvalk,fazant,vlaamse gaai,ekster,vink,groenling, houtduif,tortelduif,ransuil,nachtzwaluw,groene specht,zwarte specht,grote bonte specht,winterkoning,roodborst,zanglijster,grote lijster,ree,konijn,haas,egel, hermelijn,eekhoorn,e.a.

d)De wei-en bouwlanden.

In het gebied rondom de Regte heide liggen diverse wei-en bouwlanden,die niet zo zeer een botanische waarde bezitten,maar eerder belangrijk zijn als zgn.bufferzone en als voedselbron voor diverse vogelsoorten.

De weilanden zijn meestal of ingezaaid of niet bepaald soortenrijk;langs en in de bouwlanden,waarop meestal mais wordt verbouwd,groeien soorten als:windhalm,kleine leeuweklauw,korenbloem,gele ganzebloem,hanepoot,glad vingergras,akkerviooltje, kleine klaproos,herik,varkensgras,perzikkruid,viltige duizendknoop,knopherik, mel-en korrelganzevoet,zwaluwtong,kleine brandnetel,gewone spurrie,klein kruiskruid,smalbladige wikke,reukeloze en echte kamille,zandraket,koolzaad,paarse dovenetel,vlasbekje,schapezuring,kweek,gewone hennepnetel,eenjarige hardbloem,zwarte nachtschade,e.a.

In en langs de zandpaden in het gebied der cultuurlanden groeien soorten als: beemdtkroon(pl.weinig)duizendblad,gewoon struisgras,zilverhaver,paashaver, struikheide,dopheide,reukgras,windhalm,kleine leeuweklauw,zachte dravik,gewoon knoopkruid,akkerhoornbloem,wilgeroosje,buntgras,schapegras,kleefkruid,gewone reigersbek,bereklaauw,stijf en schermhavikskruid,muizeoor,sint janskruid,zandblauwtje, trincia,gewone rolklaver,gewone veldbies,avondskoekoeksbloem,vogelpootje,brunel, braam,brem,jacobskruiskruid,heidespurrie,rode schijnspurrie,ringelwikke,smalbladige wikke,grondster(pl.veel)e.a.

De fauna op deze wei-en bouwlanden bestaat o.m.uit:geelgors,patrijs,korhoen,wulp, grutto,kievit,fazant,ekster,zwarte kraai,kauw,houtduif,boeren-en huiszwaluw, kuif-en veldleeuwerik,graspieper,witte kwikstaart,konijn,haas,e.a.

b) Landgoed Gorp en Rovert.

Top.kaart: 50F/H

Gemeente: Hilvarenbeek/Goirle.

Onderzoek: Joost en Toon Cools 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

Op het eind van de negentiende eeuw bestond het landschap vnl. uit heidevelden, waarin diverse vennen lagen, zoals het huisven, nestven, rondven, langven, witven, horstven, haneven, koudewater, biesbosch, meerke, bankven thv. Breehees en thv. Gorp, e.a. Heidevelden die geleidelijk overgingen naar het beekdal van de Rovertse Ley, wat toen vnl. bestond uit hooilanden, afgewisseld door houtwallen.

In het begin van de twintigste eeuw is dit heidelandschap grotendeels ontgonnen en ofwel beplant met naald- en loofhout ofwel in gebruik genomen als cultuurland. Hierdoor verdwenen niet alleen de uitgestrekte heidevelden, maar ook diverse vennen zoals het huisven, rondven, horstven, witven, langven en bankven thv. Gorp.

Ondanks dit verlies zijn er door deze ingrip weer andere levensmogelijkheden gecreëerd voor planten en dieren die hier eertijds niet voorkwamen.

Het Landgoed Gorp en Rovert wordt door tal van zandwegen ontsloten, alsmede door een tweetal verharde wegen die een verbinding vormen tussen Gorp en Goirle en tussen Gorp en Hilvarenbeek.

Mede hierdoor en doordat het landgoed voor het overgrote deel is opengesteld, is de recreatiedruk op het landschap tamelijk intensief tot pl. intensief, waarbij met name het beekdal van de Rovertse Ley een geliefd oord is, terwijl het Bankven lange tijd in gebruik is geweest als zwem- en schaatsgelegenheid.

De in het landgoed gelegen gehuchten: Gorp en Rovert bestaan uit enkele cultuurhistorische waardevolle bouwwerken, waaronder de uit de zeventiende eeuw daterende: Nieuwe hoef.

b) Het Beekdal van de Rovertse Ley.

Het beekdal van de Rovertse Ley behoort tot een van de fraaiste en waardevolste beekdalen die in Noord-Brabant voorkomen, een beekdal wat thans vnl. uit loofbossen bestaat met hier en daar nog restanten van het vroegere landschap in de vorm van enkele hooilandjes, die afgewisseld worden door houtwallen.

De loofbossen behoren vnl. tot het Beuken-Eikenbos (37Aa2) met pl. op de nattere plaatsen: Elzenbroekbos (35Aal), gemeenschappen die vnl. langs de beek en dicht nabij de beek voorkomen en vrij snel overgaan naar naald- en loofbossen die vnl. tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) behoren.

De boom- en struiklaag van de loofbossen langs de Rovertse Ley bestaan uit soorten als: gewone esdoorn, zwarte els, krenteboompje, zachte berk, tamme kastanje, rode kornoelje (pl. weinig) hazelaar, eenstijlige meidoorn, beuk, sporkehout, gewone es, hulst, wilde appel (pl. weinig) ratelpopulier, zoete kers, vogelkers, Amerikaanse vogelkers, sleedoorn, zomereik, Amerikaanse eik, pontische rododendron, alpenbes (pl. weinig) aalbes, zwarte bes, robinia, hondsroos, braam (div. spec.) framboos, schietwilg, grauwe en geoorde wilg, boswilg, kraakwilg, gewone vlier, lijsterbes, gladde iep, blauwe bosbes, gelderse roos, linde (Tilia spec.) met in de kruidlagen soorten als: zevenblad, gewoon struisgras, kruipend zenegroen (veel) bosanemoon (vrij veel) fluitekruid, frans raaigras, wijfjesvaren, dubbelloof, hennegras, haagwinde, bosveldkers, moeraspinksterbloem, moeraszegge, elzenzegge (pl. weinig) ijle zegge, wilgeroosje, lelietjes der dalen (veel) ruwe smele, bochtige smele, vingerhoedskruid, smalle en brede stekelvaren, mannetjesvaren, breedbladige wespenorchis (vrij veel) speenkruid, bosaardbei (weinig) gewone hennepnetel, kleefkruid, robertskruid, gewoon nagelkruid (pl. weinig) hondsdrif, klimop, stijf havikskruid, hop, gele lis, witte dovenetel, kamperfoelie, penningkruid, dalkruid (veel) hengel, dagkoekoeksbloem, drienerfmuur, koningsvaren, schaduwgras (vrij veel) veelbloemige salomonszegel, adelaarsvaren, knopig helmkruid, gewone hemelsleutel, echte guldenroede (pl. vrij weinig) grootbloemige muur (vrij veel) valse salie, grote brandnetel, echte valeriaan, gewone ereprijs, heggewikke, gewoon bosviooltje, wilde narcis, japanse duizendknoop, e.a.

Loofbossen die overgaan naar naald- en loofbossen die overeenkomen met het Eiken-Berkenbos (37Aal) welke bestaan uit soorten als: grove den, douglasspar, fijnspar, zomereik, ruwe berk, bochtige smele, valse salie, blauwe bosbes, grauwe els, struikheide, Europese lork, pijpestro, Amerikaanse vogelkers, dubbelloof (pl. veel) adelaarsvaren,

gorp en rovert 2

tamme kastanje, lijsterbes, buntgras, wilgeroosje, Amerikaanse eik, wintereik, taxus, zeeden, canadese hemlockspar, witte paardekastanje, e.a.

De hooilandjes aan de westzijde van de Roversleij kenmerken zich door soorten als: kruipend zenegroen (vrij veel) reukgras, zachte dravik, echte witbol, gewone pinksterbloem, gewone zegge, moeraszegge, tweerijige zegge, gewone hoornbloem, vijfvingerkruid, veelbloemige en gewone veldbies, brunel, magriet, rood zwenkgras, gewone rolklaver, veldbeemdgras, scherpe boterbloem, veld-en schape-suring, grasmuur, valse salie, kleine klaver, tijmreprijs, e.a.

De houtwallen bestaan o.m. uit: zomereik, kamperfoelie, dalkruid, grauwe wilg, zwarte els, klimop, wijfjesvaren, ruwe berk, hazelaar, eenstijlige meidoorn, smalle stekelvaren, kleeftkruid, hop, braam, lijsterbes, gewone vlier, e.a.

Langs en in de Roversleij groeien naast tal van reeds vernoemde soorten, zoals: bosanemoon, grootbloemige muur, kruipend zenegroen, moeraspinksterbloem, dagkoekoeksbloem, hennegras, fluitekruid, wijfjesvaren, moeraszegge, ruwe smeile, mannetjesvaren, klimop, gele lis, kamperfoelie, penningkruid, dalkruid, lelietjes der dalen, knopig helmkruid, veelbloemige salomonszegel, echte valeriana, japanse duizendknoop, zwarte bes, aalbes en tal van anderen, soorten als: gewoon sterrekroos, gedoornde hoornblad, gele plomp, kleine egelskop, smalle en brede waterpest, klein kroos, schede-en drijvend fonteinkruid, slanke waterkers, moerasvergeetmijnietje, wilde bertram, grote waterweegbree, gewone engelwortel, kale jonker, kropaar, wolfspoot, kattestaart, gewone wede-rik, watermunt, rietgras, riet, moerasmuur, smeewortel, e.a.

De fauna in het beekdal bestaat uit soorten als: wilde eend, zomertaling, patrijs, buizerd, torenvalk, fazant, waterhoen, holenduif, tortelduif, houtduif, koekoek, ransuil, nachtzwaluw, ijsvogel, groene en zwarte specht, grote bonte specht, winterkoning, roodborst, nachtegaal, zanglijster, grote lijster, kleine karekiet, sijs, vink, wielewaal, boomkruiper, boomklever, koolmees, pimpelmees, staartmees, zwarte mees, kuifmees, zwartkopgrasmus, fitis, tjiftjaf, fluiters, goudvink, ree, konijn, hermelijn, egel, groene kikker, gewone pad, eekhoorn, driedoornige stekelbaars, e.a.

c) De naald-en loofbossen.

De overige bossen in het landgoed zijn duidelijk soortenarmer dan de loofbossen in het beekdal, waarbij deze vnl. overeenkomen met het Eiken-Berkenbos (37Aa1) bestaande uit soorten als: grove den, douglasspar, fijnspar, zomereik, ruwe berk, Europese en japanse lork, bochtige smeile, pijpestro, Amerikaanse vogelkers, Corsicaanse den en in mindere mate soorten als: beuk, Oostenrijkse den, sitkaspar, canadese hemlockspar, taxus, wintereik, krenteboompje, tamme kastanje, sporkehout, hulst, Amerikaanse eik, pontische rododendron, braam, boswilg, gewone vlier, lijsterbes, blauwe bosbes, zeeden, grauwe en zwarte els, eenstijlige meidoorn, vogelkers, met in de kruidlaag o.m.: gewoon struisgras, zilverhaver, wijfjesvaren, smalle en brede stekelvaren, dubbelloof, gewone eikvaren, adelaarsvaren, duinriet, struikheide, buntgras, zandzegge, wilgeroosje, boskruiskruid, breedbladige wespenorchis, liggend walstro, gladde en echte witbol, kamperfoelie, valse salie, vingerhoedskruid, knopig helmkruid, e.a.

In en langs de bospaden en -wegen groeien soorten als: duizendblad, heide-en gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, kraailook, reukgras, zandmuur, Frans raaigras, struikheide, dopheide, zandzegge, hazezegge, gewoon knoopkruid, wilgeroosje, buntgras, bochtige smeile, breedbladige wespenorchis, schapegras, liggend walstro, bosdroogbloem, stijf, gewoon en schermhavikskruid, sint janskruid, tengere rus, trekruis, gewone en veelbloemige veldbies, hengel, pijpestro, tormentil, adelaarsvaren, braam, knopig helmkruid, boskruiskruid, rode schijnspurrie, valse salie, mannetjesreprijs, e.a. Terwijl pl. deze bospaden bedekt zijn met duizenden exemplaren van de fraaie Grondster, met daartussen enkele exemplaren van het liggend hersthooi en soms veel van de moerassterrekroos.

De fauna van de naald-en loofbossen bestaat o.m. uit: buizerd, sperwer, torenvalk, boomvalk, ransuil, bosuil, Vlaamse gaai, groene en zwarte specht, grote bonte specht, kuifmees, fazant, goudhaantje, houtduif, tortelduif, holenduif, konijn, ree, eekhoorn, vos, e.a.

d)De heideveldjes.

In het landgoed liggen verspreidt enkele restanten van de eertijds uitgestrekte heidevegetaties, die vnl. behoren tot het Struikheide-Kruipbrem-verbond(30Ba) en het Dopheide-verbond(29Aa) met op de nattere delen pl. gagelstruweel en Sporken-Wilgenbroekstruweel.

De heideveldjes in het gebiedsdeel: de Beekse heide kenmerken zich door: struikheide, dopheide en pijpestro met daarnaast o.m.: tormentil, trekrus, stekelbrem, knolrus, kruipwilg, gewoon struisgras, zilverhaver, zandzegge, buntgras, bochtige smele, borstelgras, heidespurrie en opslag van grove den en ruwe berk; op de nattere delen komt pl. gagelstruweel en Sporken-Wilgenbroekstruweel voor met o.m.: gagel, zachte berk, pijpestro, dopheide, grauwe en geoorde wilg.

De heideveldjes aan de westzijde van de Roversse Ley, in het gebiedsdeel: Gorp de Ley, kenmerken zich door: pijpestro, dopheide en struikheide met daarnaast: blauwe zegge, veenbies, tormentil, kleine zonnedaauw (vrij veel) veenpluis, knolrus, trekrus, kruipwilg, gagel, witte snavelbies (weinig) klokjesgentiaan (vrij weinig) gewoon struisgras, zilverhaver, tandjesgras, bochtige smele en opslag van grove den, ruwe berk en zomereik.

In een heipad thv. het nestven groeien soorten als: kleine en ronde zonnedaauw (vrij weinig) trekrus, knolrus, dopheide, struikheide, pijpestro, waternavel, heidekartelblad (vrij weinig) veenbies, moerassterrekroos (vrij veel) e.a.

De fauna op de heideveldjes bestaat o.m. uit: wulp (weinig) kneu, roodborsttapuit, ree, konijn, vlugge en kleine hagedis, e.a.

e)De vennen.

Zoals reeds eerder vermeldt was het landschap eertijds rijk aan vennen, die echter door ontginningen grotendeels verdwenen zijn, thans resteren aan aantal vennen die qua milieu varieëren van zeer voedselarm tot matig voedselarm/voedselrijk.

De vennen: het koudewater, haneven, biesbosch, nestven, een tweetal vennetjes thv. Breehees, enkele vennetjes ten westen van de Roversse Ley, e.a. bezitten een zeer voedselarm tot voedselarm milieu, waar dan ook weinig soorten groeien, zoals: knolrus, waterlelie, pijpestro, dopheide, kleine zonnedaauw, waternavel, veenpluis (pl. veel) snavelzegge, zachte berk, grauwe en geoorde wilg, gagel, e.a.

In de Beekse heide ligt een klein, gegraven vennetje, waar soorten voorkomen als: dopheide, struikheide, veelstengelige waterbies (veel) knolrus, waternavel, zomprus, liggend hersthooi (weinig) grondster (vrij weinig) kleine zonnedaauw (vrij weinig) e.a. In meer voedselrijke vennetjes nabij de Roversse Ley, thv. Roversse, groeien o.m. de waterlelie, wateraardbei, waternavel, gewone wederk, knolrus, snavelzegge, pijpestro, e.a. In het Meerke ofwel de Moerkes groeien o.m.: waterlelie, kalmoes, grote lisdodde, mattenbies, moeraszegge, stijve zegge, haak-en moerassterrekroos, gagel, riet, hennegras, gewone wederk, wolfsfoot, knol-en zomprus, snavelzegge, grote waterweegbree en de levermossoort: het watervorkje.

In en langs het grote Bankven treft men naast diverse oeverkruiden van Moeraspirea-verbond(25Ab) Riet-verbond(19Ba) en Verbond der grote zeggen(19Ca) zoals: moeraszegge, scherpe zegge, blauw glidkruid, moeraswalstro, wateraardbei, snavelzegge, mattenbies, riet, grote lisdodde, waterzuring, cyperzegge, gewone wederk, gele lis, grote waterweegbree, wolfsfoot, moerasvergeetmijnietje, kattestaart, moerasandoorn, koninginnekruid, echte valerian, gewone waterbies, hennegras, smeewortel, harig wilgeroosje, moeraspirea, kale jonker, watermunt, melkeppe, haagwinde, bitterzoet, katwilg, grauwe en geoorde wilg, e.a. elementen aan van het Oeverkruid-verbond(6Aa) en het Dwergbiezen-verbond(10Aa) met o.m.: waternavel, knolrus, zomprus, waterpostelein (zeer veel) moerasmuur, oeverkruid (vrij veel) veelstengelige waterbies (veel) egelboterbloem, zompvergeetmijnietje en zeer veel exemplaren van de Pilvaren.

De fauna van de vennen bestaat o.m. uit (vnl. Bankven): blauwe reiger, fuut, kuifeend, tafeleend, smient, zomer-en wintertaling, bergeend, dodaars, wilde eend, meerkoet, waterhoen, oeverloper, slobbeend, watersnip, scholekster, tureluur, waterral, kleine watersalamander, groene en bruine kikker, e.a.

f)De wei-en bouwlanden.

De wei-en bouwlanden worden in het algemeen vrij intensief gebruikt, enerzijds met vnl. koei-beweidning en anderzijds door vnl. maisbouw.

In en langs de weilanden groeien soorten als: grasklokje (pl. weinig) reukgras, fiorin-gras, zilverschoon, zachte dravik, madeliefje, veldzuring, kleine en witte klaver, duizendblad, geknikte vossesstaart, kleine veldkers, gewone hoornbloem, kweek, engels raaigras, akkerdistel, rood zwenkgras, hondsdrif, muizeoor, gewoon biggekruid, gewone veldbies, smalle weegbree, gewone paardebloem, veldereprijs, scherpe en kruipende boterbloem, vogelmuur, grasmuur, e.a.

In en langs de bouwlanden groeien soorten als: valse kamille, kleine leeuweklauw, windhalm, oot, zandraket, uitstaande melde, drielig tandzaad, korenbloem, gele ganze-bloem, zandhoornbloem, mel-en korrelganzevoet, akkerwinde, glad vingergras, hanepoot, kweek, gewone reigersbek, gewone hennepnetel, hondsdrif, moerasdroogbloem, greppelrus, paarze dovenetel, vlasbekje, echte en reukeloze kamille, avondskoekoeksbloem, vogel-pootje, kleine en gewone klaproos, varkensgras, zwaluwtong, perzikkruid, viltige duizendknoop, kruipende boterbloem, knopherik, herik, kromhals, schapezuring, eenjarige hardbloem, klein kruiskruid, zwarte nachtschade, akkermelkdistel, brosse melkdistel, gewone spurrie, rode schijnsurrie, vogelmuur, smeerwortel, witte krodde, bastaard-klaver, kleine brandnetel, koningskaars (pl. weinig) veldereprijs, smalbladige wikke, ringelwikke, akkerviooltje, driekleurig viooltje, e.a.

In en langs greppels en zandpaden langs deze cultuurlanden groeien naast tal van reeds vernoemde soorten ook nog: duizendblad, gewoon struisgras, zilverhaver, paas-haver, zandmuur, struikheide, zandzegge, riempjes (pl. weinig) gewoon knoopkruid, magriet, kluwenhoornbloem, kleine varkenskers, kropaar, klein streepzaad, vroegeling, dwergvilt-kruid, bleekgele hennepnetel, bosdroogbloem, muizeoor, stijf en schermhavikskruid, echte en gladde witbol, liggend hersthooi, grondster (pl. zeer veel) sint janskruid, groene naalbaar, zandblauwtje, trincia, tengere rus, akkerkool, veldlathyrus, herfst-leeuwetand, trincia, akkerhoningklaver, pijpestro, middelst en veelkleurig vergeetmij-nietje, timotheegras, vijfvingerkruid, brunel, braam, jacobskruiskruid, boskruiskruid, heidespurrie, boerenwormkruid, klein tasjeskruid, valse salie, klimopereprijs, vogel-wikke, e.a.

De fauna op deze cultuurlanden bestaat o.m. uit: boeren-en huiszwaluw, gierzwaluw, kievit, ekster, zwarte kraai, kauw, bonte kraai, graspieper, witte kwikstaart, fazant, geelgors, grutto, houtduif, koperwiek, kramsvogel, kuif-en veldleeuwerik, patrijs, scholekster, spreeuw, torenvalk, buizerd, ree, konijn, haas, mol, egel, hermelijn, vos, e.a.

g) De ruderaale terreinen.

In het landgoed komen verspreidt enkele ruderaale terreinen voor, die dikwijls een aparte flora bezitten; zo komen én ruderaale terreinen in de Beekse heide soorten voor als: duizendblad, gewoon struisgras, zilverhaver, fioringras, zevenblad, kruipend zenegroen (pl. veel) kraailook, wegdistel (pl. weinig) reukgras, kleine leeuweklauw, wilde akelei (pl. weinig) zandmuur, ruwe berk, zachte dravik, heggerank (pl. vrij veel) struikheide, zandzegge, ruige zegge, moeraszegge, gewoon knoopkruid, gewone en zand-hoornbloem, kluwenhoornbloem, wilgeroosje, speer-en akkerdistel, rood guichelheil, gewone klis, bijvoet, kleine varkenskers, wilde kaardebol (pl. weinig) kweek, rood zwenk-gras, gewone hennepnetel, kleefkruid, slipbladige ooievaarsbek, zachte en kleine ooie-vaarsbek, hondsdrif, muizeoor, hop, sint janskruid, witte dovenetel, hoenderbeet, vlas-bekje, kamperfeelie, gewone rolklaver, kromhals, dag-en avondskoekoeksbloem, pijpestro, veelkleurig vergeetmijnietje, gewone teunisbloem (weinig) japanse duizendknoop (veel) vijfvingerkruid, brunel, braam, ridder-en krulzuring, zeepkruid (pl. vrij veel) knopig helmkruid, jacobskruiskruid, kleverig kruiskruid, grasmuur, bitterzoet, boerenwormkruid, valse salie, witte en rode klaver, grote brandnetel, stalkaars (vrij veel) koningskaars (pl. veel) tijmeprijs, vogel-, smalbladige en ringelwikke, akkerviooltje, grondster (pl. zeer veel) liggend hersthooi (vrij veel) muskuskaasjeskruid (pl. vrij weinig) bere-klauw, gewone wederik, hondsroos, gewone vlier, dolle kervel, moederkruid, gele ganze-bloem, watermuur, reuzenbalsemien, bergbasterdwederik, e.a.

Elders in het landgoed komen in ruderaale terreinen soorten voor als: mannetjesere-prijs (pl. zeer veel) liggend hersthooi, grondster (pl. veel) prikneus (pl. weinig) akker-klokje (pl. weinig) stalkaars (weinig) koningskaars (vrij veel) late guldenroede, pekbloem (pl. vrij weinig) muurpeper, gewone hemelsleutel, moederkruid, kleine varkenskers, vingerhoedskruid, eenjarig bingelkruid, kleverig kruiskruid, kanariezaad, avond-en dag-koekoeksbloem, kromhals, helianthus, gewone duivekervel, ijle dravik, vaste lupine, bijvoet, spiesmelde, rode ganzevoet, helianthus, japanse duizendknoop en vele anderen.

De Rovertse en Aalstheide.

Top.kaart:50F/H

Gemeente:Hilvarenbeek

Onderzoek:Joost en Toon Cools e.a. 1976 t/m 79

a)Het landschap.

In de laatste jaren van de negentiende eeuw bestond de Roverste en Aalstheide nog uit een uitgestrekt heidelandschap, wat in het noorden, westen en zuiden samen een geheel vormde met de andere heidelandschappen.

Heidelandschappen die wellicht een lustoord waren van klokjesgentiaan en beenbreek en van wulp en korhoen; in het begin van de twintigste eeuw is de Rovertse en Aalstheide aangekocht door de Stichting Oranjabond, die het onder haar leiding ging ontginnen en beplanten met naaldhout, waar toen grote vraag naar was.

Later heeft deze stichting het bezit overgedragen naar de Nederlandse Heidemaatschappij, die het op haar beurt weer overdroeg naar de Stichting Het Noord-Brabants Landschap, die thans ca.460 ha in haar beheer heeft.

Het tegenwoordige landschap van naald-en loofbos, met hier en daar nog enkele heiderestantjes en veennetjes en een enkel wei-en bouwland, wordt ontsloten door tientallen zandwegen, terwijl in vroegere jaren door slechts een rijwielpad werd ontsloten. Desondanks is de recreatiedruk op het gebied niet bepaald intensief, waardoor het gebied een hoge mate van rust kent.

b)De naald-en loofbossen.

De bossen komen qua vegetatie vnl. overeen met het Eiken-Berkenbos(37Aal) waarbij de boom-en struiklaag vnl. bestaat uit: grove den, fijnspar, ruwe berk, zomereik, douglas-spar, Europese lork, Corsikaanse den, braam(div.spec.) Amerikaanse vogelkers met in de kruidlaag vnl.: bochtige smele en pijpestro; daarnaast groeien er soorten als:

valse salie, wijffjesvaren, dubbelloof, adelaarsvaren, gewoon struisgras, zilverhaver, frans raaigras, duinriet, struikheide, dopheide, zandzegge, wilgeroosje, boskruiskruid, buntgras, vingerhoedskruid, smalle en brede stekelvaren, liggend walstro, gladde en echte witbol, kamperfoelie, brunel, grote brandnetel met in de boom/struiklaag o.m.: krenteboompje, zachte berk, zwarte els, tamme kastanje, beuk, sporkehout, hulst, vogelkers, Amerikaanse eik, pontische rododendron, grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewone vlier, lijsterbes, blauwe bosbes, zeeden, e.a.

In de bosgreppels treft men plaatselijk een onverwachte bijzondere flora/vegetatie aan, waar relictgroei van het Dopheide-verbond(29Aa) en het Oeverkruid-verbond(6Aa) bestaande uit soorten als: knolrus, veenpluis, kleine en ronde zonnedaauw(pl.veel) dopheide, pijpestro, kruipwilg, tormentil, gagel, kruipend struisgras, snavelzegge, stijve zegge, waternavel, witte snavelbies(vrij weinig) vlottende bies(vrij veel) klokjesgentiaan(wenig) moeraswolfsklauw(wenig) beenbreek(veel) en tamelijk veel exemplaren van de thans zeer zeldzame witbloemige waterranonkel.

Greppels die echter s'zomers soms geheel kunnen droogvallen, waardoor met name de knolrus zich massaal kan uitbreiden,

In en langs andere bosgreppels groeien soorten als: dubbelloof, koningsvaren, struikheide, wijffjesvaren, hennegras, moeraszegge, smalle stekelvaren, veldrus, zomprus, greppelrus, gewone wederik, moerasmuur, gewoon struisgras, zilverhaver, gewoon en haaksterrekroos, zandzegge, gewone zegge, hazegegge, wilgeroosje, buntgras, dopheide, schapegras, stekelbrem, moerasdroogbloem, grondster, liggend hersthooi, wolfsfoot, gewone wederik, pijpestro, gagel, tormentil, rode schijnspurrie, e.a.

In en langs de velen zandwegen en -paden groeien soorten als: duizendblad, heide-en gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, reukgras, zandmuur, frans raaigras, duinriet, struikheide, dopheide, grasklokje(vrij weinig) zandzegge, hazegegge, gewone zegge, pilzegge, gewoon knoopkruid, wilgeroosje, buntgras, bochtige smele, ronde en kleine zonnedaauw(vrij veel) slangekruid(pl. weinig) breedbladige wespenorchis(vrij veel) vroegling, schapegras, dwergviltkruid, liggend walstro, stekel- en kruipbrem, klokjesgentiaan(wenig) hondsdrif, bosdroogbloem, gewoon, stijf en schermhavikskruid, muizeoor, liggend hersthooi(vrij veel) sint janskruid, grondster(pl. zeer veel) tengere rus, trekrus, trincia, gewone rolklaver, gewone en veelbloemige veldbies, dichtbloemige veldbies, avondskoekoeksbloem, pijpestro, middelst en veelkleurig vergeetmijnietje, borstelgras, vogelpootje, klein timotheegras, liggend en gewoon vleugeltjesbloem(pl. vrij veel) tormentil, vijfvingerkruid, brunel, adelaarsvaren, schapezuring, veldzuring, kruipwilg,

brem, veenbies, knopig helmkruid, jacobskruiskruid, boskruiskruid, groene naalbaar, tandjesgras, heidespurrie, rode schijnspurrie, grasmuur, boerenwormkruid, klein tasjeskruid, valse salie, hazepootje, kleine klaver, mannetjesereprijs, smalbladige wikke, e.a.

De fauna van de naald/loofbossen bestaat o.m. uit: staartmees, kuifmees, pimpelmees, koolmees, zwarte mees, buizerd, torenvalk, fazant, vlaamse gaai, kauw, vink, holenduif, houtduif, tortelduif, ransuil, groene specht, zwarte specht, grote bonte specht, winterkoning, roodborst, goudhaantje, fitis, zanglijster, grote lijster, roodborsttapuit, boompieper, boomvalk, sperwer, ree, konijn, haas, egel, eekhoorn, hermelijn, e.a.

c) De heideveldjes en vennetjes.

De heideveldjes resteren van de eertijds uitgestrekte heidevegetaties, welke vnl. behorende tot het Struikheide-Kruipbrem-verbond (30Ba) en het Dopheide-verbond (29Aa) met daarnaast gagelstruweel (32Aa1).

De thans resterende heideveldjes behoren grotendeels tot deze vegetatie-typen, waarbij een tweetal heideveldjes nabij de zandweg van Rovers naar Hilvarenbeek vnl. bestaat uit vegetaties van dopheide, pijpestro en gagel met daarnaast o.m.: veenbies, tormentil, kruipwilg, geoorde wilg, zachte berk, of anderzijds vnl. struikheide met daarnaast ruwe berk, grove den en zomereik.

Soortenrijker is een klein heideveldje, wat eveneens bij deze zandweg ligt, maar zich meer bevindt in het oostelijk deel van het gebied, hier groeien soorten als: dopheide, pijpestro, struikheide, veenbies, tormentil, gagel, ruwe berk, grove den, klokjesgentiaan (vrij weinig) witte en bruine snavelbies (vrij veel en weinig) blauwe zegge, kleine zonnedaauw (weinig) veelstengelige waterbies (vrij weinig) e.a.

In het nog vrij grote heiderestant: het Papschot, groeien naast pijpestro, struikheide en dopheide soorten als: beenbreek (vrij veel) klokjesgentiaan (vrij veel) veenbies, witte en bruine snavelbies (vrij veel-veel) ruwe en zachte berk, grove den, gagel, tormentil, blauwe zegge, kleine en ronde zonnedaauw (vrij veel-veel) veelstengelige waterbies (vrij veel-veel) veenpluis, stekel- en kruipbrem, trekrus, knolrus, veelbloemige en dichtbloemige veldbies, kruipwilg, e.a.

In een klein vennetje op dit Papschot groeien soorten als: knolrus, kruipend struisgras, dopheide, gagel, pijpestro, snavelzegge, watervanille, kleine en ronde zonnedaauw, veelstengelige waterbies, veenpluis en de zeldzaamheden: moerasmele (vrij weinig) en vrij veel exemplaren van de witbloemige waterranonkel, helaas zijn deze in 1978 waargenomen soorten in 1979 al niet meer waargenomen.

In andere vennetjes in het gebied komen pl. veel waterlelies voor, alsmede veel exemplaren van de wateraardbei.

De fauna op de heideveldjes (vnl. papschot) bestaat o.m. uit: wulp (vrij veel) korhoen (weinig) grutto, graspieper, kneu, roodborsttapuit, boomvalk, fazant, patrijs, ree, konijn, kleine hagedis, e.a.

d) De wei- en bouwlanden.

De weilanden zijn tamelijk droog en soortenarm en worden meestal ingezaaid, daarin tegen treft men in en langs een langgerekt bouwland soorten als: kromhals, liggend hersthooi (pl. veel) grondster (pl. veel) driekleurig viooltje (pl. veel) kleine leeuweklauw, windhalm, glad vingergras, hanepoot, korenbloem, gele ganzebloem, zand- en kluwenhoornbloem, mel- en korrelganzevoet, rode ganzevoet, gele ganzebloem, kweek, gewone hennepnetel, zachte ooievaarsbek, hondsdrif, moerasdroogbloem, gladde witbol, greppelrus, paarse dovenetel, vlasbekje, echte kamille, valse en reukeloze kamille, varkensgras, perzikkruid, eenjarige hardbloem, knopherik, herik, klein kruiskruid, akkermelkdistel, gewone spurrie, rode schijnspurrie, bastaardklaver, kleine brandnetel, veldereprijs, smalbladige wikke, akkerviooltje, e.a.

De fauna op deze wei- en bouwlanden bestaat o.m. uit: ekster, kauw, zwarte kraai, kievit, geelgors, kuif- en veldleeuwierik, grutto, boeren- en huiszwaluw, gierzwaluw, koperwiek, fazant, graspieper, witte kwikstaart, kramsvogel, patrijs, ree, konijn, haas, mol, e.a.

d) Landgoed den Utrecht e.o.

Top.kaart: 50H/51C

Gemeente: Hilvarenbeek/Lage en Hoge Mierde/Bladel en Netersel.

Onderzoek: Joost en Toon Cools 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het uitgestrekte landschap van het landgoed den Utrecht en omgeving bestond eertijds nagenoeg geheel uit heidevelden, die een geheel vormde met de omliggende heidevelden van de Aalst en Rovertse heide, de Wellenseindse en Turnhoutse heide en de Tulderse heide.

Dit uitgestrekte landschap van struikheide, dopheide en pijpestro en diverse andere heideplanten ging geleidelijk over naar het meer voedselrijkere beekdal van de Reusel en de Stroom, wat toen vnl. uit hooilanden bestond.

Dit botanisch en faunistisch rijk landschap van hei en beemd wordt rond de eeuwwisseling onder leiding van de Heidemij grotendeels ontgonnen en bebost met vnl. naaldhout.

Het tegenwoordige landschap bestaat dan ook vnl. uit bos, zowel op de hogere, als op de lagere gronden; afgewisseld door wei- en bouwlanden en het nog resterende heidecomplex van de Mispeleindse en de Neterselse heide, waarin de welbekende vennen: de Flaes en het Goor liggen.

Het landschap, wat voor ca. 2500 ha eigendom is van de Levensverzekeringsmaatschappij de Utrecht, wordt ontsloten door tal van zandwegen en enkele verharde wegen.

Mede hierdoor en doordat het overgrote deel van het landschap vrij toegankelijk is is de recreatiedruk op het landschap vrij intensief tot plaatselijk intensief, waarbij met name de Flaes en het Goor en het beekdal van de Reusel geliefde oorden zijn.

Naast de landschappelijke, botanische en faunistische waarde van het landschap kent het landschap een cultuurhistorische waarde, o.m. in de vorm van enkele fraaie boerderijen en andere bouwwerken.

b) Het beekdal van de Reusel en de Stroom.

Zowel de Reusel als de Stroom bezitten in het landschap nog hun natuurlijke loop, waarbij de Stroom in het landschap samenvloeit met het water van de Reusel.

De waterkwaliteit van de beken is matig, met in de winter en het voorjaar een dikwijls sterke stroming en verhoogde waterstand, waardoor meestal grote delen van het beekdal geheel onder water komen te staan.

Het beekdal van de Reusel en de Stroom bestaat vnl. uit loofbos met daarnaast enkele graslanden en natte ruigten.

De loofbossen kenmerken zich door een rijke ondergroei, waarbij het hoogtepunt van de bloei vnl. in het voorjaar ligt, voordat de bladeren van de bomen het zonlicht beletten om de bodem te bereiken.

Loofbossen die vnl. behoren tot het Vogelkers-Essenbos (38Aa3), Ruigt-Elzenbos (38Aa4) en Elzenbroekbos (35Aa1) en zich kenmerken door duizenden exemplaren van de bosanemoon en het speenkruid met daarnaast soorten als: zevenblad, kruipend zenegroen, fluitekruid, wijfjesvaren, dotterbloem, bosveldkers, gewone en moeraspinksterbloem, moeraszegge, elzenzegge, ijle zegge, kale jonker, ruwe smele, smalle stekelvaren, mannetjesvaren, koninginnekruid, bosaardbei, kleefkruid, robertskruid, gewoon nagelkruid, hondsdrif, klimop, hop, gele lis, kamperfoelie, penningkruid, dagkoekoeksbloem, drienerfmuur, koningsvaren, veelbloemige salomonszegel, gewone brunel, bloedzuring, knopig helmkruid, gewone hemelsleutel, bitterzoet, bosandoorn, moerasmuur, grootbloemige muur, grote brandnetel, echte valeriana, gewone ereprijs, heggewikke, gewoon bosviooltje, blauwsporig bosviooltje (pl. vrij veel) met in de boom- en struiklaag soorten als: gewone esdoorn, zwarte els, hazelaar, grauwe els, krenteboompje, zachte berk, eenstijlige meidoorn, sporkehout, gewone es, hulst, zoete kers, vogelkers, sleedoorn, aalbes, zwarte bes, zomereik, robinia, hondsroos, framboos, braam (div. spec.) grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewone vlier, lijsterbes, gladde iep, gelderse roos,

Naast de vernoemde soorten kwam of komt plaatselijk de slanke sleutelbloem voor, terwijl naast de reeds vernoemde aangeplante soorten als krenteboompje, gewone esdoorn, zomereik, gewone es, hulst, vogelkers, robinia, e.a. ook pl. de wilde narcis is aangeplant en zichzelf heeft verder verspreidt, hetzelfde geldt voor de pontische rododendron en waarschijnlijk ook voor de japanse duizendknoop, die in deze bossen en langs de reusel soms grote oppervlakken beslaat en hierdoor de natuurlijke ondergroei geheel hebben verdrongen. Waarschijnlijk aangeplant of verwilderd zijn

ook een aantal exemplaren van de wilde hyacint.

Deze soortenrijke loofbossen zijn dikwijls vermengd met de meer soortenarmere en drogere Beuken-Eikenbossen, welke bestaan uit bomen en struiken als: beuk, tamme kastanje, zomereik, Amerikaanse eik, blauwe bosbes, ruwe berk, lijsterbes, krenteboompje, ratelpopulier, pontische rododendron, Amerikaanse vogelkers, gewone esdoorn, grauwe els, hulst, braam (div. spec.) boswilg, witte paardekastanje, e.a. met in de kruidlaag soorten als: frans raaigras, wijfjesvaren, dubbelloof, lelietjes der dalen (vrij veel-veel) bochtige smeile, vingerhoedskruid, smalle en brede stekelvaren, breedbladige wespenorchis (vrij veel) klimop, gladde witbol, kamperfoelie, dalkruid (veel) hengel (vrij veel) veelbloemige salomonszegel, gewoon en stijf havikskruid, gewoon bosviooltje, knopig helmkruid, adelaarsvaren, valse salie, grootbloemige muur, e.a.

Langs en in de Reusel (en de Stroom) groeien naast tal van reeds vernoemde soorten zoals: kruipend zenegroen, zwarte els, bosanemoon, fluitekruid, wijfjesvaren, dotterbloem, gewone en moeraspinksterbloem, moeraszegge, kale jonker, ruwe smeile, smalle stekelvaren, mannetjesvaren, koninginnekruid, speenkruid, kleefkruid, klimop, hop, gele lis, kamperfoelie, dagkoekoeksbloem, koningsvaren, veelbloemige salomonszegel, wilde hyacint, japanse duizendknoop, aalhes, zwarte bes, grootbloemige muur, echte valeriaan, wilde narcis, e.a. soorten als: hennegras, haagwinde, stijve zegge, scherpe zegge, cyperzegge, moerasspirea, wolfspoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, groot hoefblad, melkeppe, riet, blauw glidkruid, smearwortel, wilde bertram, kalmoes, grote waterweegbree, gewone engelwortel, gewoon sterrekroos, gedoornd hoornblad, smalle waterpest, harig wilgeroosje, moeraswalstro, mannagrass, echte witbol, kantig hertshooi, biezeknoppen, klein kroos, moerasrolklaver, moerasvergeetmijnietje, slanke waterkers, rietgras, rossig fonteinkruid (pl. veel) drijvend, -gekroesd- en schedefonteinkruid, gewone waterranonkel (vrij veel) waterzuring, kleine en grote egelskop, moerasandoorn, e.a.

De graslanden langs de Reusel en de Stroom zijn in het algemeen zwaar bemeste graslanden met een tamelijk soortenarme flora, anderzijds komen er pl. enkele natte ruigten voor die vnl. bestaan uit hoog opschietende ruigte-kruiden zoals: moeraspirea, poelruit, koninginnekruid, echte valeriaan, e.a.

De fauna van deze fraaie beekdalbossen bestaat uit tal van vogelsoorten zoals: staartmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, boomklever, boomkruiper, wielewaal, goudvink, rietgors, buizerd, torenvalk, fazant, vlaamse gaai, zwarte kraai, kauw, roek, spreeuw, vink, ringmus, groenling, sijs, holenduif, houtduif, tortelduif, koekoek, ransuil, bosuil, ijsvogel, groene en zwarte specht, kleine en grote bonte specht, boompieper, winterkoning, roodborst, nachtegaal, blauwborst, gekraagde roodstaart, merel, zanglijster, grote lijster, zwartkopgrasmus, fluiters, spotvogel, braamsluiper, tjiptjaf, fitis, e.a. Van de overige diersoorten komen o.m. voor het ree, de hermelijn, wezel, vos, bunzing, konijn, haas, egel, eekhoorn, groene kikker, driedoornige stekelbaars, e.a.

c) De Naald/loofbossen.

De zgn. ontginningsbossen die in de plaats zijn gekomen van de heidevelden, bestaan vnl. uit soorten als: grove den, japanse en Europese lork, Corsikaanse den, fijnspar, zomereik, ruwe berk, douglasspar, met daarnaast soorten als: zeeden, oostenrijkse den, canadese hemlockspar, sitkaspar, taxus, gewone esdoorn, zwarte els, krenteboompje, zachte berk, tamme kastanje, beuk, sporkehout, ratelpopulier, vogelkers, Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, pontische rododendron, braam (div. spec.) boswilg, gewone vlier, lijsterbes, blauwe bosbes, e.a. met in de kruidlaag soorten als: gewoon struisgras, zilverhaver, wijfjesvaren, dubbelloof, duinriet, struikheide, zandzegge, wilgeroosje, buntgras, bochtige smeile (zeer veel) smalle en brede stekelvaren, liggend walstro, kamperfoelie, pijpestro, adelaarsvaren, boskruiskruid, valse salie, e.a.

Bossen welke vegetatiekundig vnl. overeenkomen met het Eiken-Berkenbos (37Aa1).

In en langs de bospaden en bosgreppels groeien soorten als: duizendblad, heidestruisgras, gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, zandmuur, wijfjesvaren, dubbelloof, duinriet, struikheide, zandzegge, gewone zegge, hazezegge, blauwe zegge, pilzegge, wilgeroosje, buntgras, bochtige smeile, vingerhoedskruid, kleine en ronde zonnedaauw (pl. vrij weinig) smalle en brede stekelvaren, veelstengelige waterbies (pl. weinig) breedbladige wespenorchis, dopheide, vroegeling, schapegras, liggend walstro, moeraswalstro, stekelbrem, kruipbrem, hondsdrif, bosdroogbloem, moerasdroogbloem, gewoon, stijf

en scherm havikskruid, muizeoor, waternavel, liggend hersthooi (pl. vrij weinig) sint janskruid, grondster (pl. zeer veel) zandblauwtje, veldrus, zomprus, knolrus, greppelrus, trekkrus, pitrus, wiezeknoppen, tengere rus, trincia, gewone rolklaver, vaste lupine, gewone veldbies, veelbloemige en dichtbloemige veldbies, hengel (pl. veel) avonds-koekoeksbloem, pijpestro, gagel, borstelgras, vogelpootje, koningsvaren, liggend vleugeltjesbloem (pl. weinig) tormentil, brunel, adelaarsvaren, witte en bruine snavelbies (pl. weinig) braam, schapezuring, kruipwilg, brem, veenbies (pl. vrij weinig) knopig helmkruid, boskruiskruid, tandjesgras, heidespurrie, rode schijnsurrie, boerenwormkruid, klein tasjeskruid, valse salie, blauwe bosbes, mannetjesereprijs, e.a.

De fauna van de naald/loofbossen bestaat o.m. uit: koolmees, kuifmees, zwarte mees, matkop, sperwer, buizerd, torenvalk, ransuil, bosuil, boomvalk, patrijs, fazant, vlaamse gaai, kneu, houtduif, holenduif, tortelduif, nachtzwaluw, groene en zwarte specht, grote bonte en kleine bonte specht, boomleeuwerik, roodborst, ree, konijn, egel, hermelijn, eekhoorn, e.a.

d) De heidevelden en vennen.

Aan de noord-westzijde van het landschap ligt het gebiedsdeel: de Broekeling, wat een moerasgebied is en vnl. bestaat uit Sporken-Wilgenbroekstruweel (32Aa) met soorten als: sporkehout, gagel, zachte berk, pijpestro, grauwe en geoorde wilg, zwarte els, e.a. met pl. echter ook zeer veel pitrus.

De Mispelende en de Neterselse heide bestaan uit droge tot natte heidevegetaties welke vnl. behoren tot Struikheide-Kruipbrem-verbond (30Ba) en het Dopheide-verbond (29Aa) met op de droge tot vochtige bodems vnl. struikheide en pijpestro met daarnaast o.m.: heidestruisgras, gewoon struisgras, zilverhaver, ruwe berk, zandzegge, pilzegge, buntgras, bochtige smele, dopheide, stekelbrem, kruipbrem, borstelgras, grove den, tormentil, veenbies, brem, heidespurrie, e.a.

Op de nattere bodems komt vnl. de dopheide en het pijpestro voor met daarnaast soorten als: blauwe zegge, kleine en ronde zonnedaauw (vrij veel) veelstengelige waterbies (vrij veel) veenpluis, klokjesgentiaan (vrij veel) knolrus, trekkrus, moeraswolfsklauw (pl. vrij weinig) gagel, beenbreek (vrij veel) witte en bruine snavelbies (vrij veel-veel) tormentil, kruipwilg, veenbies, e.a.

Anderzijds komen er gagelstruwelen en sporken-wilgenbroekstruwelen op de natte bodems voor en naald/loofbosjes op de droge bodems.

In en langs de heipaden en heigreppels groeien soorten als: heidestruisgras, gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, struikheide, zandzegge, gewone zegge, blauwe zegge, snavelzegge, zompzegge, hazegegge, pilzegge, buntgras, kleine en ronde zonnedaauw, dopheide, veenpluis, schapegras, kruipbrem, stekelbrem, klokjesgentiaan, moerasdroogbloem, waternavel, grondster, veldrus, zomprus, knolrus, trekkrus, veelbloemige en dichtbloemige veldbies, pijpestro, gagel, liggend vleugeltjesbloem, tormentil, egelboterbloem, witte en bruine snavelbies, kruipwilg, veenbies, tandjesgras, heidespurrie, rode schijnsurrie, moerasviooltje (pl. vrij veel) e.a.

De fauna op deze heidevelden bestaat o.m. uit: boomvalk, buizerd, korhoen (vrij weinig) fazant, kievit, kneu, grutto, wulp, graspieper, roodborsttapuit, ree, konijn, vlugge en kleine hagedis, e.a.

De Flaes en het Goor kenmerken zich door een nogal sterk verstoorde oevervegetaties wat een gevolg is van de grote kokmeeuwkolonies, langs de vennen groeien dan ook zeer veel exemplaren van de pitrus en waternavel met daarnaast o.m.: egelboterbloem, kruipend struisgras, zwarte els, zachte berk, snavelzegge, knolrus, veenpluis, sporkehout, zomprus, wolfsfoot, pijpestro, gagel, riet, wateraardbei, grauwe en geoorde wilg, waterlelie, e.a.

De fauna op en langs deze vennen bestaat naast de velen kokmeeuwen uit soorten als: dodaars, fuut, geoorde fuut, roerdomp, blauwe reiger, bergeend, smient, krakeend, winter-en zomertaling, wilde eend, slobbeend, tafeleend, kuifeend, rietgors, bruine kiekendief, buizerd, waterral, waterhoen, meerkoet, watersnip, wulp, tureluur, zwarte stern, kleine karekiet, e.a.

e) De wei-en bouwlanden.

In het landschap komen verspreidt enkele wei-en bouwlanden, die echter niet uitmunten door een bijzondere flora of vegetatie, in de weilanden groeien soorten als: fioringras, geknikte en grote vossestaart, reukgras, madeliefje, zachte dravik, kleine veldkers, gewone pinksterbloem, gewone zegge, gewone hoornbloem, akker-en speerdistel, kropaar, rood zwenkgras, echte witbol, gewoon biggekruid, engels raaigras, gewone veldbies, hopklaver, akkermunt, timotheegras, smalle weegbree, veldbeemdgras, zilverschoon, scherpe en kruipende boterbloem, veldzuring, ridderzuring, grasmuur, smeewortel, gewone paardebloem, kleine en witte klaver, rode klaver, tijmereprijs, vogelwikke, koningskaars (pl. weinig) e.a.

De bouwlanden herbergen soorten als: valse kamille, windhalm, kleine leeuweklauw, zandraket, driedelig tandzaad, korenbloem, zandhoornbloem, mel-en korrelganzevoet, gele ganzebloem, akkerwinde, glad vingergras, hanepoot, kweek, gewone reigersbek, gewone hennepnetel, hondsdrif, moerasdroogbloem, greppelrus, paarse dovenetel, vlasbekje, reukeloze en echte kamille, vogelpootje, kleine klaproos, varkensgras, zwaluwtong, perzikkruid, viltige duizendknoop, kruipende boterbloem, knopherik, herik, schapezuring, eenjarige hardbloem, klein kruiskruid, zwarte nachtschade, akkermelkdistel, brosse melkdistel, gewone spurrie, vogelmuur, smeewortel, kleine brandnetel, veldereprijs, smalbladige wikke, akkerviooltje, driekleurig viooltje, e.a.

De fauna op de wei-en bouwlanden bestaat o.m. uit: geelgors, patrijs, fazant, scholekster, kievit, grutto, ekster, kauw, zwarte kraai, bonte kraai, boeren-en huiszwaluw, gier-zwaluw, kuif-en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, koperwiek, ree, konijn, naas, mol, e.a.

f) De sloten en greppels.

Naast de flora van de reeds besproken bos-en heigreppels komen elders in en langs sloten en greppels soorten voor als: wilde bertram, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, grote vossestaart, bosanemoon, gewone engelwortel, reukgras, fluitekruid, frans raaigras, wijfjesvaren, zachte dravik, hennegras, haak-en gewoon sterrekroos, dotterbloem, haagwinde, gewone en moeraspinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige zegge, stijve en gewone zegge, cyperzegge, gewoon knoopkruid, magriet, kale jonker, klein streepzaad, kropaar, ruwe smele, smalle stekelvaren, gewone waterbies, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, holpijp, lidrus, koninginnekruid, rood zwenkgras, beemdlangbloem, speenkruid, moeraspirea, kleefkruid, moeraswalstro, glad walstro, liesgras, mannagrass, echte witbol, waterviolier, kantig en gevleugeld herts-hooi, gele lis, zomprus, knolrus, biezeknoppen, veldlathyrus, klein en puntkroos, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, katestaart, dagkoekoeksbloem, watermunt, akkermunt, moeras-en zompvergeetmijnietje, watertorkruid, waterpostelein (pl. veel) koningsvaren, melkeppe, rietgras, veldbeemdgras, drijvend en schede-fonteinkruid, gekroesd fonteinkruid, brunel, scherpe en egelboterbloem, gewone water-ranonkel, gele waterkers, waterzuring, blauw glidkruid, grote egelskop, moerasandoorn, grasmuur, moerasmuur, zeegroene muur, smeewortel, rode en witte klaver, grote lisdodde, echte valeriaan, vogelwikke, rode waterereprijs, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: de driedoornige stekelbaars (pl. veel) de groene en bruine kikker (vrij veel) e.a.

g) De wegbermen.

Naast de flora van de bospaden en heipaden komen elders in het landschap in de bermen langs de wegen en paden soorten voor als: duizendblad, zevenblad, kraailook, grote vossestaart, bosanemoon, fluitekruid, frans raaigras, zachte dravik, gewoon knoopkruid, magriet, klein streepzaad, kropaar, rood zwenkgras, speenkruid, kleefkruid, glad walstro, bereklauw, echte witbol, witte dovenetel, breedbladige wespenorchis, herfst-leeuwetand, gewone veldbies, echte koekoeksbloem, dagkoekoeksbloem, hengel (pl. veel) middelst vergeetmijnietje, timotheegras, veldbeemdgras, brunel, scherpe boterbloem, braam, veldzuring, knopig helmkruid, grasmuur, boerenwormkruid, valse salie, heggedoornzaad, rode klaver, gewone ereprijs, vogelwikke, e.a.

e) De Wellenseindse en Turnhoutse heide.

Top.kaart: 50H

Gemeente: Hoge en Lage Mierde.

Onderzoek: Joost en Toon Cools 1977 t/m 1979.

a) Het landschap.

Rond de eeuwwisseling bestond dit landschap nog vnl. uit heidevelden en vennen, die echter reeds enige jaren later nagenoeg geheel verdwenen en veranderde in naald/loofbossen of in cultuurlanden.

In het tegenwoordige landschap van bossen en cultuurlanden vindt men nog hier en daar een heideveldje of een vennetje, die een nog botanische waarde bezitten.

Het landschap van de Wellenseindse en Turnhoutse heide vormt een geheel met het boslandschap van het landgoed den Utrecht en wordt evenals dit landgoed ontsloten door velen zandpaden.

De recreatiedruk op het gebied is echter niet bepaald hoog, waardoor het gebied een hoge mate van rust kent.

b) De naald- en loofbossen.

De bossen behoren grotendeels tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) met in de boom/struiklaag soorten als: ruwe berk, grove den, fijnspar, douglasspar, corsikaanse den, tamme kastanje, krenteboompje, zachte berk, beuk, sporkehout, zwarte els, Amerikaanse vogelkers, lijsterbes, gewone vlier, zomereik, Amerikaanse eik, pontische rododendron, braam, robinia, grauwe en boswilg, blauwe bosbes, Europese lork, gewone esdoorn, zeeden en in de kruidlaag o.m.: gewoon struisgras, zilverhaver, frans raaigras, dubbelloof, duinriet, struikheide, dopheide, wilgeroosje, buntgras, bochtige smele, vingerhoedskruid, smalle en brede stekelvaren, pijpestro, kamperfoelie, Japanse duizendknoop, brunel, adelaarsvaren, boskruiskruid, valse salie, grote brandnetel, e.a.

In en langs bospaden en -greppels groeien soorten als: duizendblad, zevenblad, gewoon en heidestruisgras, zilverhaver, paashaver, zandmuur, frans raaigras, wijfjesvaren, duinriet, struikheide, dopheide, pijpestro, grasklokje (pl. vrij veel) haezezegge, wilgeroosje, buntgras, akkerdistel, bochtige smele, gladde witbol, breedbladige wespenorchis (vrij weinig) vroegeling, schapegras, rood zwenkgras, kleeftkruid, liggend walstro, kruip-en stekelbrem, hondsdrif, bosdroogbloem, bereklauw, gewoon, stijf en schermhavikskruid, muizeoor, liggend hersthooi (weinig) sint janskruid, grondster (vrij veel) zandblauwtje (pl. ook met witte bloemkroon) trekrus, tengere rus, gewone rolklaver, gewone veldbies, veelbloemige veldbies, kromhals, avonds- en dagkoekoeksbloem, gagel, borstelgras, vogelpootje, tormentil, brunel, adelaarsvaren, braam, schapezuring, kruipwilg, brem, knopig helmkruid, boskruiskruid, tandjesgras, heidespurrie, rode schijnspurrie, boerenwormkruid, dille kervel, valse salie, hazepootje, driekleurig viooltje, mannetjesereprijs, tijmereprijs, ringel- en smalbladige wikke, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, houtduif, tortelduif, holenduif, groene en grote bonte specht, zwarte specht, koolmees, zwarte mees, kuifmees, fazant, ransuil, winterkoning, roodborst, fitis, Vlaamse gaai, grote lijster, zanglijster, kauw, zwarte kraai, vink, ree, konijn, haas, eekhoorn, e.a.

c) De heideveldjes en vennen.

Hier en daar liggen in het landschap restanten van de vroeger uitgestrekte heidevelden, die vnl. behoren tot het Struikheide-Kruipbrem-verbond (30Ba) en het Dopheide-verbond (29Aa) met pl. gagelstruweel (32Aal).

Het Paaneven en omgeving bestaat uit een tamelijk groot en ondiep ven, wat echter s'zomers meestal geheel droog valt, in en langs dit ven groeien vnl. knolrus, wateravel, pijpestro, pitrus, dopheide, struikheide en zomprus.

De omgeving van het ven bestaat vnl. uit dopheide, struikheide en pijpestro met daar- naast o.m.: trekrus, grove den, ruwe berk, knolrus, zilverhaver, zandzegge, wilgeroosje, bochtige smele, buntgras, stekelbrem, kruipwilg, alsmede enkele exemplaren van de dopheide met witte bloemkroon.

De Moerbleek bestaat eveneens vnl. uit pijpestro, struikheide en dopheide met daar- naast o.m.: gewoon struisgras, zilverhaver, ruwe en zachte berk, zandzegge, pilzegge, buntgras, bochtige smele, kruip-en stekelbrem, knolrus, trekrus, gagel, borstelgras, grove den, tormentil, kruipwilg, tandjesgras, heidestruisgras, wateravel, veenbies, blauwe zegge, kleine zonnedaauw (weinig) klokjesgentiaan (weinig) witte en bruine snavel-

wellenseindse en turnhoutse heide 2

bies(vrij weinig)dichtbloemige veldbies,e.a.

Het Voortje en omgeving bestaat vnl.uit:pitrus,knolrus,zomprus,pijpestro,waternavel
dopheide,struikheide en kruipend struisgras.

Het Zwartven en omgeving bestaat uit een ven,dat s'zomers meestal droogvalt en
waarin/langs soorten groeien als:kruipend struisgras,waternavel,pitrus,dopheide,
snavelzegge,veelstengelige waterbies(veel)gewone waterbies,veenpluis,knolrus,
zomprus,wolfspoot,gewone wederik,pijpestro,gagel,e.a.

De omgeving van het ven bestaat uit droge tot vochtige heidevegetaties die vnl.
bestaan uit:dopheide,pijpestro en struikheide met daarnaast o.m.:ruwe en zachte
berk,grove den,blauwe zegge,pilzegge,buntgras,bochtige smele,kleine zonnedaauw(vrij
weinig)stekelbrem,klokjesgentiaan(weinig)knolrus,trekrus,veenbies,gagel,tormentil,
kruipwilg,brem,witte en bruine snavelbies(vrij weinig)e.a.

Het in België gelegen heide-en vengebied:de Lei bestaat vnl.uit dopheide,struik-
heide en pijpestro met daarnaast:knolrus,ruwe en zachte berk,grove den,snavelzegge,
ronde en kleine zonnedaauw(vrij weinig)veelstengelige waterbies(vrij veel)veenpluis,
waternavel,zomprus,pitrus,trekrus,gagel,tormentil,grauwe en geoorde wilg,gewone
waterbies,e.a.

De fauna bestaat o.m.uit:graspieper,roodborsttapuit,wilde eend,fazant,grutto,
wulp.kleine hagedis,konijn,e.a.

d)De wei-en bouwlanden.

De weilanden worden in het algemeen tamelijk intensief tot intensief beweidt door
vnl.koeien,mede hierdoor is de flora van deze weilanden niet bepaald waardevol,met
soorten als:duizendblad,fioringras,madeliefje,veldzuring,schapezuring,gewone paarde-
bloem,gewoon biggekruid,liggend vetmuur,grote brandnetel,vogelmuur,zachte dravik,
reukgras,timotheegras,geknikte vossesstaart,kleine veldkers,gewone hoornbloem,akker-
distel,rood zwenkgras,engels raaigras,gewone veldbies,kleine en witte klaver,
smalle weegbree,zilverschoon,kruipende en scherpe boterbloem,e.a.

De bouwlanden bestaan vnl.uit mais met langs en in deze maisvelden soorten als:
windhalm,kleine leeuwklauw,uitstaande melde,kluwenhoornbloem,gewone klaproos,
mel-en korrrelganzevoet,gele ganzebloem,glad vingergras,hanepoot,zachte ooievaars-
bek,hondsdrif,vlasbekje,kleine brandnetel,kleine kruiskruid,akkerviooltje,kromhals,
reukeloze en echte kamille,akkermelkdistel,gewone spurrie,knopherik,herik,smal-
bladige wikke,koolzaad,akkerwinde,gewone reigersbek,paarse dovenetel,varkensgras,
perzikkruid,zwaluwtong,viltige duizendknoop,kruipende boterbloem,eenjarige hard-
bloem,vogelmuur,e.a.

De fauna bestaat o.m.uit:fazant,patrijs,kievit,kokmeeuw,houtduif,boeren-en huis-
zwaluw,kuif-en veldleeuwerik,graspieper,witte kwikstaart,ekster,zwarte kraai,kauw,
spreeuw,ree,konijn,haas,mol,e.a.

c) Het beekdal van de Grote Beerse.

Top.kaart: 51C

Gemeente: Wetersel en Bladel/Hoogeloon, Casteren en Hapert/Middel-Oostel-Westelbeers.

Onderzoek: Joost en Toon Cools + geg. N.B.L. 1976 t/m 1979.

a) Het landschap.

Een beekdallandschap wat in het westen geleidelijk overgaat naar de Neterselse en Nispeleindse heide en in het oosten naar de Landschotse heide; een landschap wat vnl. bestaat uit broekbosjes, loof- en naaldbossen en cultuurlanden met hier en daar enkele heideveldjes en een blauwgraslandje.

Een landschap wat een belangrijke landschappelijke, cultuurhistorische, faunistische en botanische waarde bezit, al is ook dit beekdallandschap in meer of mindere mate aangetast en zijn de vroeger zo algemene draslanden en schraallanden thans geheel of nagenoeg verdwenen en is de Grote Beerse gekanaliseerd.

Een landschap wat een hoge mate van rust kent, mede doordat het gebied bij de recreant niet zo bekend is en ook weinig mogelijkheden biedt voor recreatie.

b) De Grote Beerse en omgeving.

Voels reeds vermeldt is de Grote Beerse gekanaliseerd en is nu niet meer dan een langzaam stromend kanaal met een tamelijke goede waterkwaliteit, ondanks deze ingrippen bezit de beek een bijzonder waterflora met soorten als: gewoon en haaksterrekroos, gedoorn d, hoornblad, smalle en brede waterpest, klein kroos, slanke waterkers, veenwortel, gekroesd, drijvend en schedefonteinkruid, gewone waterranonkel (vrij veel) kleine egelskop, pijlkruid en velen exemplaren van de drijvende waterweegbree. Langs de beek groeien soorten als: wilde bertram, kalmoes, grote waterweegbree, zevenblad, kruipend zenegroen, hennegras, grote vossestaart, gewone engelwortel, fluitekruid, frans raaigras, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige en gewone zegge, snavel- en cyperzegge, kale jonker, kropbaar, ruwe smele, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, moerasspirea, moeraswalstro, liesgras, mannagras, echte witbol, gele lis, biezeknoppen, veldlathyrus, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, kattedaart, watermunt, moerasvergeetmijnietje, melkeppe, rietgras, riet, ratelpopulier, canadese populier, zwarte els, grauwe wilg, scherpe boterbloem, waterzuring, schietwilg, kraakwilg, bosbies (vrij veel) moerasandoorn, smeerwortel, japanse duizendknoop, grote brandnetel, echte valerian, e.a.

De fauna in, op en langs de beek bestaat o.m. uit: groene kikker, driedoornige stekelbaars, blauwe reiger, wilde eend, waterhoen, dodaars, wintertaling, slobbeend, watersnip, oeverloper, e.a.

In en langs een oude beekloop groeien soorten als: grote waterweegbree, gewoon sterrekroos, moeraszegge, kale jonker, rietgras, riet, koninginnekruid, moerasspirea, liesgras, gele lis, biezeknoppen, klein kroos, wolfspoot, gewone wederik, waterzuring, grote lisdodde, terwijl in een klotput de gele plomp voorkomt.

De broekbosjes bestaan vnl. uit zwarte els, grauwe en geoorde wilg, sporkehout, kamperfoelie, bitterzoet, riet, hennegras, gele lis, moeraszegge, smalle stekelvaren, zachte berk, gewone pinksterbloem, koninginnekruid, kleefkruid, moeraswalstro, hop, wolfspoot, ratelpopulier, framboos, braam, grote brandnetel met daarnaast o.m.: wijfjesvaren, haagwinde, moeraspinksterbloem, stijve zegge, ijle zegge, elzenzegge (pl. veel) hazelaar, ruwe smele, gewone es, gewone wederik, koningsvaren, aalbes, zwarte bes, schietwilg, katwilg, lijsterbes, gelderse roos, e.a.

De andere loofbossen bestaan vnl. uit canadese populieren met daarnaast: gewone esdoorn, zevenblad, kruipend zenegroen, zwarte els, wijfjesvaren, hennegras, haagwinde, gewone pinksterbloem, moeraszegge, hazelaar, eenstijlige meidoorn, ruwe smele, smalle stekelvaren, koninginnekruid, bosaardbei (vrij weinig) sporkehout, kleefkruid, robertskruid, hondsdrif, klimop, gele lis, kamperfoelie, wolfspoot, gewone wederik, drieherfmuur, riet, ratelpopulier, vogelkers, zoete kers, sleedoorn, zomereik, robinia, framboos, braam, grauwe en geoorde wilg, gewone vlier, knopig helmkruid, bitterzoet, lijsterbes, grote brandnetel, japanse duizendknoop, e.a.

De fauna van deze bosjes en bossen bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, fazant, houtduif, tortelduif, koekoek, groene en grote bonte specht, winterkoning, roodborst, heggenmus, nachtegaal, zanglijster, grote lijster, kleine karekiet, tuinfluiter, zwartkopgrasmus, tjiftjaf, fitis, koolmees, staartmees, pimpelmees, zwarte mees, wielewaal, vlaamse gaai, ekster, kauw, vink, sijs, spreeuw, groenling, rietgors, ree, konijn, eekhoorn, e.a.

c) De naald- en loofbossen e.a.

Van de natte, vochtige en meer voedselrijke bossen nabij de beek gaat het landschap geleidelijk over naar meer voedselarme en drogere bossen, die vnl. behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) bestaande uit: grove den, ruwe berk, zomereik, krenteboompje, blauwe bosbes, beuk, Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, pontische rododendron, braam, gewone vlier, lijsterbes, fijnspar, douglasspar, Europese lork met in de kruidlaag o.m.: wijfjesvaren, dubbelloof, struikheide, dopheide, pijpestro, wilgeroosje, bochtige smeile, smalle en brede stekelvaren, gladde witbol, kamperfoelie, dalkruid, adelaarsvaren, valse salie, gewoon struisgras, zilverhaver, e.a.

Hier en daar liggen nog enkele heideterreintjes die vnl. bestaan uit pijpestro, dopheide en struikheide met daarnaast: gewoon struisgras, zilverhaver, ruwe berk, grove den, bochtige smeile, stekelbrem, tormentil, zomereik, kruipwilg, duivelsnaaigaren (vrij veel) veenbies, witte snavelbies (vrij veel) kleine zonnedaauw (vrij veel) gagel, knolrus, trekrus, klokjesgentiaan (weinig) e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, vlaamse gaai, vink, koolmees, zwarte mees, kuifmees, fitis, roodborst, zanglijster, winterkoning, grote bonte en groene specht, zwarte specht, houtduif, tortelduif, fazant, eekhoorn, ree, konijn, haas, e.a.

d) De wei- en bouwlanden.

De weilanden worden in het algemeen tamelijk intensief tot intensief beweidt, door vnl. koeien, mede hierdoor is de flora niet bepaald waardevol, al zijn er percelen die nog velen scherpe boterbloemen en gewone pinksterbloemen herbergen met daarnaast o.m.: fioringras, reukgras, geknikte en grote vossestaart, fluitekruid, madeliefje, zachte dravik, kleine veldkers, gewone pinksterbloem, ruige en gewone zegge, gewone hoornbloem, magriet, akkerdistel, kale jonker, klein streepzaad, kropaar, rood zwenkgras, beemdlangbloem, speenkruid, echte witbol, gewoon biggekruid, gewone veldbies, echte koekeksbloem, timotheegras, veldbeemdgras, brunel, kruipende boterbloem, veldzuring, grasmuur, smeerwortel, gewone paardebloem, kleine en witte klaver, tijmeprijs, e.a.

Plaatselijk komt nog een klein blauwgraslandje voor met o.m. de blauwe zegge en de spaanse ruiter.

De bouwlanden worden in het algemeen gebruikt voor het verbouwen van mais, langs en in deze bouwlanden groeien o.m.: windhalm, kleine brandnetel, klein kruiskruid, gele ranzebloem, knopherik, herik, reukeloze kamille, akkerviooltje, hanepoot, glad vingergras, perzikkruid, zwaluwtong, varkensgras, viltige duizendknoop, zandraket, koolzaad, zandhoornbloem, paarse dovenetel, smalbladige wikke, melganzevoet, gewone spurrie, kweek, gewone hennepnetel, vlasbekje, kruipende boterbloem, vogelmuur, veldereprijs, e.a.

De fauna van deze cultuurlanden bestaat o.m. uit: kievit, grutto, buizerd, torenvalk, ekster, kauw, spreeuw, kuif- en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, koperwiek, boeren- en huiszwaluw, gierzwaluw, houtduif, fazant, patrijs, ree, konijn, haas, mol, e.a.

e) De sloten.

In het landschap komen enkele waardevolle sloten voor, waarin en waarlangs soorten groeien als: wilde bertram, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, grote vossestaart, gewone engelwortel, hennegras, gewoon en haaksterrekroos, dotterbloem, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige zegge, gewone en snavelzegge, stijve zegge, magriet, kale jonker, kropaar, ruwe smeile, gewone waterbies, smalle waterpest, harig wilgeroosje, koninginnekruid, lidrus, holpijp, speenkruid, moerasspirea, moeraswalstro, lies- en mannagrass, echte witbol, waternavel, kantig hersthooi, gele lis, knolrus, zomprus, biezeknoppen, klein kroos, moerasrolklaver, echte koekeksbloem, wolfsppot, gewone wedderik, kattestaart, watermunt, penningkruid, moeras- en zompvergeetmijnietje, watertorkruid, melkeppe, riet, drijvend en duizendknoopfonteinkruid, gewone waterranonkel, egelboterbloem, waterzuring, mattenbies, blauw glikkruid, grote en kleine egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, echte valeriaan, poelruit, grote watereppe, kleine en grote lisdodde en zeldzaamheden als: drijvende waterweegbree (veel) vlottende bies (veel) en pilvaren (zeer veel).

In de sloten o.m. de driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

3) Landgoed de Baest e.o.

Top.kaart: 51A

Gemeente: Oirschot/Middel-Oostel-Westelbeers.

Onderzoek: Joost en Toon Cools 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het landschap bestond rond de veuwwisseling reeds uit bossen, die afgewisseld werden door graslanden; een beekdallandschap wat geleidelijk overging naar de uitgestrekte heidevelden van de Oostelbeerse en de Beerse heide.

Heidevelden die thans nagenoeg geheel verdwenen zijn en vnl. bestaan uit cultuurlanden of uit naaldbossen.

Het landschap van de Baest bestaat thans nog altijd vnl. uit loof- en naaldbossen die afgewisseld worden door weilanden en waarin het cultuurhistorisch waardevol gehucht: de Baest ligt.

Naast de uit hoeven en boerderijen bestaande gehucht, liggen er in het bedevaartsoord: de Heilige Eik enkele kappeltjes, die niet alleen cultuurhistorisch waardevol zijn, maar ook een waardevolle muur-flora kennen, met soorten als: muurleeuwebek (vrij veel-veel) en gele helmbloem (vrij veel).

Afgezien van het druk bezochte bedevaartsoord: de Heilige Eik, kent het landschap een tamelijk intensieve recreatiedruk of in geheel geen recreatiedruk, waardoor delen van het landschap een hoge mate van rust kennen.

b) Het beekdal van de Grote en Kleine Beerse.

Het beekdal van de Grote en Kleine Beerse bestaat grotendeels uit loofbossen, die vnl. behoren tot het Beuken-Eikenbos (37Aa2) en het Elzenbroekbos (35Aa1).

Beken die elkaar in het landgoed ontmoeten en beiden een redelijk goede waterkwaliteit bezitten, waarbij zowel de Grote beerse als de Kleine beerse nog hun natuurlijke en meanderende loop bezitten voor zover ze stromen door het landgoed de Baest.

Om dit landgoed als een afwateringsbeek-kanaal gegraven, terwijl anderzijds een deel van de beerse gekanaliseerd is, dit voor een snellere afvoer van het beekwater.

In en langs de Grote en Kleine Beerse in het landgoed de Baest groeien soorten als: zevenblad, fluitekruid, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, bosanemoon (vrij veel) gewone engelwortel, frans raaigras, wijfjesvaren, hennegras, haak- en gewoon sterrekroos gewone en moeraspinksterbloem, scherpe en moeraszegge, gewone en snavelzegge, gedoornde hoornblad, ruwe smelevare, kale jonker, smalle stekelvaren, mannetjesvaren, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, speenkruid, moerasspirea, kleefkruid, moeraswalstro, gele lis, klein kroos, moerasrolklaver, veelbloemige veldbies, wolfspoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, dalkruid, dagkoekoeksbloem, drienerfmuur, zomp- en moerasvergeetmijnietje, rietgras, riet, gekroesd, drijvehd en schedefon- teinkruid, adelaarsvaren, gewone waterranonkel, gele waterkers, echte guldenroede (vrij veel) kleine egelskop, grootbloemige muur, smeewortel, grote brandnetel, gewoon bosviooltje, waterviolier, blauwe knoop (weinig) grasklokje (weinig) kalmoes, wilde bertram, zwarte els, grauwe en geoorde wilg, hazelaar, dotterbloem, koningsvaren (pl. veel) e.a. De fauna bestaat o.m. uit: ijsvogel, waterhoen, wilde eend, ruisvoorn, snoek, driedoor- nige stekelbaars, groene kikker, e.a.

In en langs het afwateringsbeek-kanaal en de gekanaliseerde beerse groeien soorten als: wilde bertram, kalmoes, zevenblad, kruipend zenegroen (pl. veel) grote waterweegbree, grote vossestaart, gewone engelwortel, fluitekruid, reukgras, frans raaigras, wijfjesvaren, zachte dravik, zwarte mosterd, hennegras, haak- en gewoon sterrekroos, struikheide gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zand- en pilzegge, zomp- en tweerijige zegge, stijve en gewone zegge, valse vos- en hazezegge, cyper- en snavelzegge, blaaszegge gewoon knoopkruid, gedoornde hoornblad, magriet, kale jonker, speerdistel, kropaar, ruwe smelevare, smalle stekelvaren, gewone waterbies, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, dopheide, koninginnekruid, beemdlangbloem, rood zwenkgras, speenkruid, dwergviltkruid, moerasspirea, kleefkruid, glad walstro, moeraswalstro, stekelbrem, bereklauw, stijf- en schermhavikskruid, muizeoor, echte witbol, sint janskruid, kantig hersthooi, gewoon biggekruid, gele lis, zomp- en knolrus, biezeknoppen, zandblauwtje, veldlathyrus, klein en puntkroos, trincia, gewone en moerasrolklaver, drijvende waterweegbree (pl. vrij veel) gewone en veelbloemige veldbies, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, penningkruid, kattestaart, dagkoekoeksbloem, watermunt, waterviolier, pijpestro,

veldbeemdgras, moeras- en zompvergeetmijnietje, veelkleurig- en middelst vergeetmijnietje, slanke waterkers, gele plomp, rietgras, riet, timotheegras, gekroesd, drijvend, en schedefonteinkruid, tormentil, vijfvingerkruid, brunel, scherpe en egelboterbloem, kruipwilg, gewone waterranonkel, gele waterkers, veld- en waterzuring, knopig helmkruid, tandjesgras, kleine en grote egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, grasmuur, smeewortel, kleine en liggende klaver, rode en witte klaver, echte valeriaan, gewone ereprijs, tijmeprijs, grote ereprijs, grote brandnetel, vogel- en smalbladige wikke, bosbies (pl. veel) e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: blauwe reiger, dodaars, fuut, wilde eend, smient, wintertaling, kuifeend, slobbeend, waterhoen, meerkoet, watersnip, oeverloper, kokmeeuw, driedoornige stekelbaars, ruisvoorn, snoek, groene en bruine kikker, e.a.

De bossen langs de Grote en Kleine Beerse bestaan uit soorten als: hazelaar, gewone esdoorn, zwarte els, krenteboompje, beuk, sporkehout, grove den, ratelpopulier, Amerikaanse vogelkers, zomereik, Amerikaanse eik, braam, framboos, grauwe en geoorde wilg, boswilg, kraakwilg, gewone vlier, lijsterbes, blauwe bosbes, ruwe en zachte berk, tamme kastanje, eenstijlige meidoorn, gewone es, hulst, zoete kers, vogelkers, pontische rododendron, aalbes, zwarte bes, robinia, canadese populier, witte paardekastanje met in de kruidlaag o.m.: zevenblad, kruipend zenegroen, frans raaigras, wijfjesvaren, bochtige smele, ruwe smele, smalle en brede stekelvaren, mannetjesvaren, klimop, kamperfoelie, dalkruid (veel) dagkoekoeksbloem, adelaarsvaren, bitterzoet, valse salie, grote brandnetel, gewoon struisgras, koningsvaren, bosanemoon (vrij weinig) fluitekruid, dubbelloof, hennegras, struikheide, haagwinde, bosveldkers, moeraszegge, elzenzegge, ijle zegge, wilgeroosje, vingerhoedskruid, bergbasterdwederik, breedbladige wespenorchis (pl. veel) koninginnekruid, speenkruid, robertskruid, hondsdraf, hengel (pl. veel) bosdroogbloem, hop, gele lis, witte dovenetel, penningkruid, drienerfmuur, veelbloemige salomonszegel, japanse duizendknoop, gewone eikvaren, brunel, knopig helmkruid, gewone hemelsleutel, echte guldenroede (vrij veel) grootbloemige muur, echte valeriaan, gewone ereprijs, gewoon bosviooltje, e.a.

Elders langs de Beerse komen bosjes voor die meestal vnl. bestaan uit canadese populier met daarnaast soorten als: gewone esdoorn, zevenblad, zwarte els, krenteboompje, fluitekruid, wijfjesvaren, smalle stekelvaren, hennegras, haagwinde, kamperfoelie, hop, bitterzoet, moeraszegge, eenstijlige meidoorn, ruwe smele, grootbloemige muur, koninginnekruid, kleefkruid, moeraswalstro, gele lis, wolfspoot, riet, Amerikaanse vogelkers, vogelkers, zomereik, braam, framboos, grauwe wilg, knopig helmkruid, lijsterbes, grote brandnetel, e.a.

Anderzijds komen er kleine broekbosjes voor die bestaan uit: zwarte els, grauwe en geoorde wilg, sporkehout, elzenzegge (pl. veel) kamperfoelie, hop, bitterzoet, kleefkruid, moeraswalstro, gele lis, wolfspoot, riet, braam, framboos, gelderse roos, smalle stekelvaren, zachte berk, hennegras, gewone pinksterbloem, moeraszegge, stijve zegge, kale jonker, koninginnekruid, ruwe smele, e.a.

De fauna van deze beekbegeleidende bossen en bosjes bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, fazant, houtduif, tortelduif, koekoek, ransuil, groene en zwarte specht, grote bonte specht, winterkoning, roodborst, nachtegaal, zanglijster, grote lijster, kleine karekiet, zwartkopgrasmus, tjiftjaf, fitis, staartmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, boomkruiper, boomklever, wielewaal, vlaamse gaai, kauw, spreeuw, vink, groenling, ree, konijn, haas, eekhoorn, e.a.

c) De naald- en loofbossen.

De overige bossen en bosjes bestaan vnl. uit vegetaties die behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) bestaande uit soorten als: grove den, gewone esdoorn, krenteboompje, ruwe berk, tamme kastanje, beuk, hulst, ratelpopulier, vogelkers, Amerikaanse vogelkers, zomereik, Amerikaanse eik, wintereik, pontische rododendron, robinia, braam, boswilg, gewone vlier, lijsterbes, taxus, blauwe bosbes, rode bosbes (pl. vrij weinig) douglasspar, lijnspar, zeeden, corsikaanse den, Europese lork, weymouthden, canadese hemlockspar, sitkaspar met in de kruidlaag o.m.: gewoon struisgras, zilverhaver, frans raaigras, wijfjesvaren, duinriet, struikheide, dppheide, zandzegge, wilgeroosje, buntgras, bochtige smele, vingerhoedskruid, smalle en brede stekelvaren, liggend walstro, bosdroogbloem, gladde witbol, kamperfoelie, hop, pijpestro, adelaarsvaren, boskruiskruid, valse salie, stijf en schermhavikskruid, e.a.

Elders komen verspreidt in het landschap soortgelijke bosjes voor, die bestaan uit: grove den, fijnspar, bochtige smele, struikheide, pijpestro, kamperfoelie, krenteboompje, Amerikaanse vogelkers, zomereik, braam, smalle stekelvaren, adelaarsvaren, e.a.

In en langs bosgreppels en -paden groeien soorten als: gewoon struisgras, zilverhaver, moerassterrekroos (pl. veel) struikheide, dopheide, zandzegge, wilgeroosje, buntgras, bochtige smele, dalkruid, breedbladige wespenorchis, schapegras, liggend walstro, rondsdrif, bosdroogbloem, stijf en schermhavikskruid, muizeoor, trekruis, tengere rus, moerasmuur, kruipend zenegroen, witte dovenetel, veelbloemige veldbies, dichtbloemige veldbies, hengel, tormentil, boskruiskruid, valse salie, mannetjesereprijs, elzenzegge, ijle zegge, biezeknoppen, haaksterrekroos, grote waterweegbree, dotterbloem, bosbies, wijfjesvaren, smalle en brede stekelvaren, dubbelloof, hennegras, moeraszegge, kale jonker, waterviolier, moeraswalstro, waternavel, gele lis, knolrus, klein kroos, gewone wederik, kattestaart, gagel, koningsvaren, melkeppe, egelboterbloem, grote watereppe, grote lisdodde, echte valerian, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: vlaamse gaai, houtduif, holenduif, tortelduif, ransuil, bosuil, buizerd, torenvalk, groene en grote bonte specht, zwarte specht, kuifmees, koolmees, zwarte mees, roodborst, tapuit, paapje, zanglijster, grote lijster, winterkoning, fazant, ree, konijn, haas, egel, eekhoorn, hermelijn, wezel, e.a.

d) De weilanden e.a.

De weilanden in het landschap worden in het algemeen vrij intensief tot intensief beweid, door vnl. koeien, waardoor de flora sterk gereduceerd is, bestaande uit: fioringras, duizendblad, zachte dravik, reugras, veldbeemdgras, echte witbol, kleine veldkers, gewone pinksterbloem, veldzuring, geknikte en grote vossestaart, ruige zegge, gewone en zandhoornbloem, akker- en speerdistel, speenkruid, kropaar, rood zwenkgras, rondsdrif, liggend vetmuur, gewoon biggekruid, herfstleeuwetand, ridderzuring, gewone veldbies, engels raagras, timotheegras, scherpe en kruipende boterbloem, grasmuur, smeewortel, gewone paardebloem, kleine en witte klaver, tijmreprijs, grote brandnetel, biezeknoppen, pitrus, zilverschoon, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: kievit, grutto, wulp (weinig) patrijs, fazant, houtduif, witte kwikstaart, graspieper, boeren- en huiszwaluw, gierzwaluw, buizerd, torenvalk, scholekster, kokmeeuw, kuif- en veldleeuwik, ekster, kauw, zwarte kraai, spreeuw, geelgors, ree, mol, konijn, haas, e.a.

In een klein draslandje aan de westzijde van de Beerse groeien soorten als: kruipend zenegroen (vrij veel) dotterbloem, scherpe boterbloem, tweerijige zegge, biezeknoppen, gewone pinksterbloem, gewone zegge, magriet, kale jonker, lidrus, moeraswalstro, echte witbol, waternavel, echte koekoeksbloem, gewone wederik, brunel, moerasmuur, egelboterbloem, veldbeemdgras, kropaar, reukgras, veldzuring, grasmuur, e.a.

In natte ruigten gelegen in het landgoed de Baest groeien soorten als: moeraspirea, koninginnekruid, zwarte els, grauwe wilg, bitterzoet, kamperfoelie, wilde bertram, hennegras, dotterbloem, haagwinde, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, snavel- en blaaszegge, kale jonker, harig wilgeroosje, lidrus, kleeftkruid, moeraswalstro, hop, gele lis, gevleugeld hersthooi, biezeknoppen, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, riet, rietgras, blauw glidkruid, zeegroene muur, poelruit, moerasvergeetmijnietje, e.a.

e) De sloten.

Naast de reeds besproken bosgreppels/sloten komen elders in en langs sloten soorten voor als: wilde bertram, kruipend zenegroen (pl. veel) grote waterweegbree, grote vossestaart, gewone engelwortel, reukgras, fluitekruid, hennegras, gewoon sterrekroos, dotterbloem, moeras- en gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige en zompzegge, stijve en gewone zegge, cyper- en snavelzegge, gewoon knoepkruid, magriet, kale jonker, kropaar, ruwe smele, gewone waterbies, smalle waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, holpijp, koninginnekruid, speenkruid, moeraspirea, moeraswalstro, echte witbol, waterviolier, kantig hersthooi, gele lis, biezeknoppen, klein en puntkroos, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem (pl. veel) wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, slanke waterkers, moerasvergeetmijnietje, watertorkruid, koningsvaren, melkeppe, riet, drijvend fonteinkruid, egelboterbloem, scherpe boterbloem, wateraardbei, brunel, gewone waterpanonkel, waterzuring, grote watereppe, grote egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, grote lisdodde, echte valerian, bosbies, penningkruid, zeegroene muur, knolrus, zomprus, e.a.

2) De Kampina.

Top.kaart: 51A

Gemeente: Oisterwijk/Boxtel/Oirschot.

Onderzoek: Joost en Toon Cools + geg. Natuurmonumenten 1973 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het landschap van de Kampina bestaat uit uitgestrekte heidevelden en naald/loofbossen, die geleidelijk overgaan naar het zuidelijk gelegen beekdal van de Beerse. Een landschap wat sinds de eeuwwisseling, dankzij de bijtijdse aankoop in 1929 door de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten, niet veel van aanzien is veranderd, al zijn delen van het landschap ontgonnen en ofwel beplant met naaldhout ofwel in gebruik genomen als cultuurland.

Een landschap wat een van de waardevolste heide- en beekdallandschappen is van Noord-Brabant en waarschijnlijk van geheel Nederland.

Hier waar men in de nog uitgestrekte heidevelden de klokjesgentiaan, beenbreek, witte en bruine snavelbies, korhoen en wulp aantreft en waarin de welbekende vennen liggen met soorten als grote biesvaren en waterlobelia.

Heiden, vennen en bossen die geleidelijk overgaan naar het meer voedselrijke beekdal van de beerse, waarin naast de broekbossen en beekmoerassen nog diverse blauwgraslanden en draslanden liggen, waar nog velen spaanse ruiters een laatste groeiplaats vinden.

Draslanden en blauwgraslanden die in vroegere tijden algemeen langs de beerse voorkwamen, waar toen duizenden spaanse ruiters voorkwamen met daarnaast o.m. de vlozegge, blonde zegge, parnassia, breedbladige en gevlekte orchis.

Doordat de blauwgraslanden en draslanden, alsmede diverse andere vegetaties nogal kwetsbaar zijn, zijn delen van de Kampina ook afgesloten voor het publiek en is anderzijds de Kampina alleen toegankelijk voor leden van Natuurmonumenten.

Ondanks deze maatregelen is de recreatiedruk op het gebied tamelijk intensief, met op de zon- en feestdagen een dermate hoge recreatiedruk, dat deze een bedreiging vormt voor de flora en fauna.

Mede hierdoor is de stand van bijv. de korhoen sterk achteruitgegaan en zijn andere vogelsoorten ofwel geheel verdwenen ofwel danig in aantal verminderd.

Luchtvervuiling, grondwaterstanddaling en tal van andere nadelige invloeden hebben er toe geleid dat ook de flora haar verliezen moest incasseren.

b) De heidevelden.

De Kampina bestaat voor een groot deel nog uit Struikheide- en Dopheide-vegetaties, als is ook hier het Pijpestro, de laatste jaren zeer sterk toegenomen, waardoor de eertijds zo fraaie paarsrode en rose heidevelden thans grotendeels veranderd zijn in strogele grasvelden.

Heidevegetaties die op de droge bodems bestaan uit het Struikheide-Kruipbrem-verbond (30Ba) met in bijzonder de Struikheide-Kruipbrem-ass. (30Ba1) een gemeenschap die echter zowel op de Kampina als elders in Brabant meestal fragmentarisch voorkomt en die vnl. uit struikheide bestaat met in mindere mate soorten als: tandjesgras, duivelsnaaigaren, pilzegge, borstelgras, jeneverbes, stekel- en kruipbrem, brem en enkele mossoorten. De overige kensoorten zoals enkele wolfsklauwsoorten, de gaspeldoorn en de grote bremraap ontbreken meestal of zijn zeer zeldzaam.

Terwijl bij het niet afbranden, afgrazen of schonen van deze droge heide-vegetaties zich weer het Eiken-Berkenbos (37Aa1) kan vestigen, wat meestal begint met opslag van grove den (vliegden) ruwe berk en zomereik.

Op de vochtige tot natte bodems komen vegetaties voor die behoren tot het Dopheide-verbond (29Aa) met in bijzonder de Ass. van moeraswalfsklauw en bruine snavelbies (29Aa1) en de Dopheide-ass. (29Aa2) gemeenschappen die zowel op de Kampina als elders in Brabant meestal vrij optimaal tot optimaal voorkomen, waarin met name de dopheide en de pijpestro de dominerende soorten zijn.

Naast deze soorten treft men er soorten aan als bijv.: klokjesgentiaan, bruine en witte snavelbies, kleine en ronde zonnedaauw, beenbreek, veenbies, knolrus, trekrus en enkele mossoorten. Op de natte bodems komen naast deze gemeenschappen, struweelgemeenschappen voor, die ofwel vnl. uit gagel bestaan (32Aa1) ofwel bestaan uit Sporkenhout, zachte berk, pijpestro, dopheide, grauwe en geoorde wilg en enkele mossoorten (32Aa2).

In en langs de heipaden treft men meestal naast de genoemde vegetaties, vegetaties

aan die vnl.toebehooren tot het Zilverhaver-verbond(20Ba)het Buntgras-verbond(20Aa) en het Borstelgras-verbond(30Aa)gekenmerkt door soorten als:zilverhaver,buntgras, borstelgras,liggend vleugeltjesbloem,liggend walstro,heidestruisgras,zandzegge, gewoon struisgras,schapegras,paashaver,e.a.

De uitgestrekte heidevelden in het centrum van de Kampina,gelegen ten zuiden en noorden van de melaniedreef(de zgn.Grote Kampinasche heide)bestaan uit vegetaties die vnl.bestaan uit dopheide,struikheide en pijpestro,met daarnaast soorten als: heidestruisgras,zilverhaver,gewoon struisgras,ruwe berk,zandzegge,buntgras,duivels-naaigaren(vrij veel)bochtige smele,jeneverbes(pl.vrij weinig)schapgeras,kruip-en stekelbrem,borstelgras,grove den,zomereik,braam,brem,tandjesgras,heidspurrie, blauwe bosbes(pl.vrij veel)blauwe zegge,kleine en ronde zonnedaauw(pl.veel)veelstengelige waterbies(vrij weinig)veenpluis,waternavel,knolrus,trekrus,klokjesgentiaan(pl.veel)gagel,liggend vleugeltjesbloem(vrij veel)tormentil,witte en bruine snavelbies(pl.veel)kruipwilg,geoorde en grauwe wilg,veenbies,beenbreek(pl.vrij veel)alsmede enkele exemplaren van de struikheide en de dopheide met een witte bloemkroon.

In en langs de heipaden groeien naast reeds vernoemde soorten,soorten als:duizendblad,gewone zegge,moerasdroogbloem,stijf havikskruid,muizeoor,sint janskruid, grondster(pl.veel)zomprus,veldrus,biezeknoppen,gewone veldbies,hengel(vrij veel) rode schijnspurrie,klein tasjeskruid,e.a.

Op de nattere plaatsen komt gagelstruweel voor of Sporken-wilgenbroekstruweel.

Op de drogere plaatsen komen naald-en loofbosjes voor.

De heidevelden in het oosten van de Kampina en ten noorden van de aanadreef,kenmerken zich eveneens door pijpestro,dopheide en struikheide met daarnaast soorten als:gewoon struisgras,zilverhaver,grove den,ruwe berk,zomereik,buntgras,bochtige smele,kruipbrem,adelaarsvaren,veenpluis,knolrus,trekrus,klokjesgentiaan(vrij veel) gagel,tormentil,witte en bruine snavelbies,geoorde wilg,kruipwilg,veenbies met daarnaast gagelstruweel en naald/loofbosjes.

De heideveldjes in het oosten van de Kampina en ten zuiden van de annadreef,kenmerken zich door pijpestro,dopheide en struikheide met daarnaast o.m.:gewoon struisgras,zilverhaver,ruwe berk,buntgras,grove den,bochtige smele,zomereik,hengel,knolrus,trekrus,gagel,veenbies,tormentil,kruipwilg,witte snavelbies met daarnaast gagelstruweel en naald/loofbosjes.

De heideveldjes in het gebiedsdeel:Balsvoort kenmerkt zich door pijpestro,dopheide en struikheide met daarnaast:gewoon struisgras,zilverhaver,ruwe berk,buntgras, bochtige smele,grove den,zomereik,knolrus,veenbies,zachte berk,kleine zonnedaauw (pl.veel)veenpluis,trekrus,klokjesgentiaan(weinig)kruipwilg,gagel,tormentil,witte snavelbies(vrij veel)met daarnaast gagelstruweel.

De heideveldjes ten oosten van de logtse velden,nabij de achtbunderse dijk,kenmerken zich door pijpestro,dopheide en struikheide met daarnaast:heidestruisgras, gewoon struisgras,zilverhaver,ruwe berk,wilgeroosje,bochtige smele,vingerhoedskruid,schapegras,stekelbrem,zomereik,zachte berk,blauwe zegge,kale jonker,kleine en ronde zonnedaauw(vrij weinig)veenpluis,klokjesgentiaan(weinig)waternavel,knolrus, trekrus,veldrus,dichtbloemige veldbies,dagkoekoeksbloem,tormentil,witte en bruine snavelbies(vrij veel)kruipwilg,geoorde wilg,veenbies met daarnaast gagelstruweel.

Het heideveldje nabij het klokketorenven kenmerkt zich door pijpestro,dopheide en struikheide,met daarnaast o.m.:gewoon struisgras,zilverhaver,grove den,ruwe berk, buntgras,bochtige smele,stekelbrem,blauwe zegge,kleine en ronde zonnedaauw(vrij veel)veelstengelige waterbies(vrij weinig)veenpluis,waternavel,knolrus,trekrus, klokjesgentiaan(vrij veel)gagel,tormentil,witte en bruine snavelbies(vrij veel) kruipwilg,veenbies,moeraswolfsklauw(vrij veel)e.a.

De fauna op de heidevelden bestaat o.m.uit:boomvalk,buizerd,torenvalk,boompieper, graspieper,boomleeuwrik,grutto,klapekster(weinig)kneu,korhoen(vrij veel)wulp,roodborsttapuit,sperwer,tureluur,zwarte kraai,kauw,ekster,patrijs,tapuit,nachtzwaluw, ree,konijn,haas,vos(pl.veel)kleine en vlugge hagedis,e.a.

c)De vennen.

Op de Kampina liggen diverse waardevolle vennen,welke variëeren van een zeer voedselarm tot een meer mesotroof milieu,waar men vegetaties aantreft die behoren tot

het Oeverkruid-verbond(6Aa)resp.de Ass.van de veelstengelige waterbies(6Aa1)en de Biesvaren-waterlobelia-ass.(6Aa3)het Snavelbies-verbond(28Aa)resp.de Veenmos-snavelbies-ass.(28Aa1)en de Veenpluis-veenmos-soo.(28Aa5)en pl.het Verbond van ongelijkbladig fonteinkruid(5Ca)terwijl de vennen meestal omringd worden door struwelen die behoren tot het Sporken-Wilgenbroekstruweel(32Aa).

Vennen die echter door recreanten,kokmeeuwen,ganzen,luchtvervuiling of doordat de vennen lek zijn,thans sterk gereduceerd zijn,waardoor(mogelijk)diverse zeldzame soorten thans verdwenen zijn.

In en langs de Huisvennen(vnl.het Groot Huisven)groeien soorten als:kruipend struisgras,lavendelheide,zachte berk,struikheide,dopheide,snavelzegge,kleine en ronde zonnedaauw(pl.veel)kruipende waterweegbree,veenpluis,sporkehout,waternavel,grote biesvaren,knolrus,pitrus,oeverkruid,waterlobelia,pijpestro,gagel,beenbreek,waterlelie,veenbes(vrij veel)witte en bruine snavelbies(pl.veel)geoorde en grauwe wilg,klein blaasjeskruid(pl.veel)terwijl in vroegere tijden ook de veenmoszegge en de drijvende egelskop hier voorkwamen.

In en langs andere voedselarme vennen groeien soorten als:zachte berk,struikheide,dopheide,snavelzegge,ronde en kleine zonnedaauw,veenpluis,knolrus,waternavel,oeverkruid,waterlobelia,pijpestro,gagel,veenbes,waterlelie,witte en bruine snavelbies,geoorde en grauwe wilg,veelstengelige waterbies,gewone waterbies,kruipend struisgras,sporkehout,e.a.

De meer voedselrijke vennen,zoals het Belversven en het Winkelsven kenmerken zich door een soortenrijkere flora,zo groeien langs en in het grote Belversven soorten als:sporkehout,grauwe en geoorde wilg,boswilg,zwarte els,riet,gagel,kruipend struisgras,grote waterweegbree,ruwe en zachte berk,hennegras,haagwinde,moeraszegge,stijve en snavelzegge,kale jonker,kleine en ronde zonnedaauw,waterlelie,gewone waterbies,dopheide,veenpluis,moeraswalstro,hop,waternavel,zomprus,pitrus,knolrus,kamperfoelie,wolfspoot,gewone wederik,pijpestro,koningsvaren,wateraardbei,mattenbies,bitterzoet,grote lisdodde,egelboterbloem,e.a.een ven wat gebruikt wordt als visgelegenheid en omzoomt wordt door rietkragen en struwelen.

Het botanisch zeer waardevol stroomdalven:het Winkelsven is een schatkamer met soorten als:ondergedoken moerasscherm,galigaan,veelstengelige waterbies,moerashersthooi,drijvende waterweegbree,teer vederkruid,ongelijkbladig fonteinkruid,witbloemige waterranonkel,kruipend struisgras,waterlelie,veenpluis,snavelzegge,duizendknoopfonteinkruid,gagel,kleine waterweegbree,vlottende bies,pilvaren,e.a.

De fauna van de vennen bestaat o.m.uit:bergeend,kuifeend,slobeend,smient,tafeleend,wilde eend,winter-en zomertaling,krakeend,dadaars,blauwe reiger,fuut,geoorde fuut,meerkoet,waterhoen,kokmeeuw,roerdomp,scholekster,tureluur,watersnip,waterral,zwarte stern,kleine karekiet,rietgors,bunzing,kleine watersalamander,groene en bruine kikker,gewone pad,e.a.

d)De naald-en loofbossen.

De naald-en loofbossen die op de Kampina voorkomen behoren vnl.tot het Eiken-Berkenbos(37Aa1)die vnl.bestaan uit soorten als:grove den,fijnspar,europese lork,douglas-spar,ruwe berk,zomereik,braam,amerikaanse vogelkers,adelaarsvaren,blauwe bosbes,pijpestro,bochtige smele,struikheide,smalle stekelvaren,wijffjesvaren,gewoon struisgras,krenteboompje,wilgeroosje,buntgras,kamperfoelie,amerikaanse eik,lijsterbes,grote brandnetel,corsikaanse den met daarnaast o.m.:japanse lork,canadese hemlock-spar,oostenrijkse den,taxus,vogelkers,gewone vlier,zwarte els,pontische rododendron,gewone esdoorn,beuk,sporkehout,hulst,ratelpopulier,robinia,framboos,boswilg,grauwe en geoorde wilg,zeeden,tamme kastanje,zilverhaver,frans raaigras,zandzegge,hazelaar,brede stekelvaren,dubbelloof,mannetjesvaren,dopheide,schapegras,liggend walstro,klimop,echte en gladde witbol,hop,dalkruid(pl.vrij veel)boskruiskruid,bitterzoet,grote brandnetel,e.a.

In en langs de bospaden groeien soorten als:duizendblad,gewoon struisgras,zilverhaver,zevenblad,paashaver,fioringras,frans raaigras,duinriet,struikheide,hazegzegge,wilgeroosje,buntgras,vingerhoedskruid,breedbladige wespenorchis,dopheide,schapegras,kleefkruid,liggend walstro,bosdroogbloem,bereklaauw,stijf en schermhaviskruid,liggend hersthooi,sint janskruid,reuzenbalsemien,tengere rus,trekrus,witte dove-netel,gewone en veelbloemige veldbies,hengel(pl.veel)dagkoekoeksbloem,gevlekte orchis(pl.weinig)koningsvaren,rietgras,tormentil,brunel,kruipwilg,knopig helmkruid,

boskruiskruid, moerasmuur, boerenwormkruid, valse salie, grote brandnetel, mannetjes-
ereprijs, e.a.

In en langs een bossloot in het oosten van de Kampina groeien soorten als: zwarte
els, geknikte vossestaart, fluitekruid, frans raaigras, struikheide, dopheide, pijpestro,
wijfjesvaren, ruwe en zachte berk, hennegras, gewoon en haaksterrekroos, gewone en
moeraspinksterbloem, moeraszegge, gewone zegge, kale jonker, ruwe smeie, smalle stekel-
varen, koninginnekruid, sporkehout, kleeftkruid, moeraswalstro, liesgras, mannagras, echte
witbol, waterviolier, hop, waternavel, zomprus, knolrus, biezeknoppen, klein kroos, kamper-
foelie, moerasrolklaver, veelbloemige veldbies, wolfspoot, gewone wederik, kattedaart,
gagel, melkeppe, rietgras, riet, drijvend fonteinkruid, adelaarsvaren, gewone waterranon-
kel, egelboterbloem, grauwe en geoerde wilg, boswilg, knopig helmkruid, bitterzoet,
kleine egelskop, moerasmuur, smeewortel, valse salie, grote brandnetel, echte valerian,
gewoon bosviooltje, e.a.

De houtwallen langs de cultuurlanden en zandwegen bestaan vnl. uit zomereik, grove
den, lijsterbes, braam, krentebompje, ruwe berk, pijpestro, bochtige smeie, adelaars-
varen, struikheide, grauwe en geoerde wilg, zwarte els, ratelpopulier, frans raaigras,
wilgeroosje, e.a.

De fauna van de bossen bestaat o.m. uit: boomvalk, bosuil, buizerd, ransuil, torenvalk,
sperwer, wespandief, havik (thans wel verdwenen) houtship, nachtzwaluw, goudvink, kleine
en grote bonte specht, zwarte en groene specht, fazant, grote en zanglijster, hollen- en
houtduif, tortelduif, koekoek, koolmees, staartmees, pimpelmees, kuifmees, zwarte mees,
matkop, roodborst, vink, vlaamse gaai, wielewaal, winterkoning, kauw, ekster, goudhaantje,
fitis, tjiftjaf, grauwe vliegenvanger, ree, konijn, eekhoorn, egel, hermelijn, wezel,
vos, bunzing, e.a.

e) Het beekdal van de Beerse.

Het beekdal van de Beerse is een van de fraaiste en waardevolste beekdalen van
Noord-Brabant, die bestaat uit broekbossen, moerassen, draslanden, blauwgraslanden,
weilanden, houtwallen en loof/naaldbossen.

De Beerse bezit in het beekdal nog zijn natuurlijke en meanderende loop, met in de
natte periodes een sterke stroming en een hoge waterstand, waardoor de naastgelegen
gebieden onder water komen te staan, wat echter niet meer het welgewenste effect
heeft en eerder een toename bevordert van storingssoorten door het thans niet zo
beste water.

In de Beerse groeien soorten als: gewoon sterrekroos, gedoorn d hoornblad, smalle en
brede waterpest, mannagras, klein kroos, gele plomp, slanke waterkers, gekroesd, drijvend
en schedefonteinkruid, gewone waterranonkel (veel) pijlkruid, kleine egelskop, met langs
de Beerse o.m.: wilde bertram, kalmoes, zevenblad, kruipend zenegroen, grote waterweeg-
bree, lookzonderlook, zwarte els, grote vossestaart, gewone engelwortel, fluitekruid,
frans raaigras, bijvoet, wijfjesvaren, zachte berk, hennegras, dotterbloem, haagwinde,
bittere veldkers (pl. weinig) bosveldkers, gewone en moeraspinksterbloem, scherpe en
moeraszegge, cyperzegge, kale jonker, hazelaar, eenstijlige meidoorn, kropaar, ruwe smeie,
smalle stekelvaren, gewone waterbies, harig wilgeroosje, breedbladige wespenorchis,
lidrus, koninginnekruid, moeraswalstro, kleeftkruid, moeraspirea, gewone hennepnetel,
sporkehout, robertskruid, liesgras, bereklauw, klimop, echte witbol, hop, gele lis, veldrus,
zomprus, biezeknoppen, witte dovenetel, kamperfoelie, moerasrolklaver, echte koekoeks-
bloem, wolfspoot, gewone wederik, penningkruid, kattedaart, dagkoekoeksbloem, watermunt,
moerasvergeetmijnietje, koningsvaren (pl. veel) melkeppe, rietgras, riet, ruw beemdgras,
veelbloemige salomonszegel (weinig) adderwortel (pl. vrij veel) brunel, vogelkers, zomer-
eik, egelboterbloem, zwarte bes, aalbes, gele waterkers, braam, framboos, kluwen- en veld-
zuring, waterzuring, schietwilg, kraakwilg, grauwe en geoerde wilg, boswilg, katwilg,
gewone vlier, grote pimperl (weinig) knopig helmkruid, blauw glidkruid, gewone hemel-
sleutel, moeraskruiskruid (weinig) bitterzoet, lijsterbes, grote egelskop, moerasandoorn,
blauwe knoop (weinig) smeewortel, grote brandnetel, gladde iep, valse salie, gelderse
roos, echte valerian, gewone ereprijs, vogelwikke, canadese populier, e.a.

De fauna in de beerse bestaat o.m. uit: ruisvoorn, karper, snoek, driedoornige stekel-
baars, groene en bruine kikker, op de beerse komen o.m. de waterhoen, wilde eend, smient,
wintertaling, slobbeend en langs de beerse o.m.: de blauwe reiger, blauwborst, ijsvogel,
oeverloper, kleine karekiet, rietgors, terwijl de libelle-soort: Agrion splendens ofwel
de beekjuffer hier nog algemeen voorkomt.

Aan weerszijden van de Beerse liggen broekbossen, die vnl. behoren tot het Elzenbroekbos (35Aal) kenmerken zich vnl. door soorten als: zwarte els, grauwe en geoordde wilg, sporkehout, hennegras, riet, grote brandnetel, kamperfoelie, bitterzoet, elzenzegge (pl. veel) met daarnaast o.m.: gewone engelwortel, grote waterweegbree, wijfjesvaren, zachte berk, dotterbloem, haagwinde, moeras en scherpe zegge, zompzegge, stijve zegge, ijle zegge, blaaszegge (pl. veel) snavelzegge, moeraspinksterbloem, kale jonker, hazelaar, ruwe smele, smalle stekelvaren, koninginnekruid, moerasspirea, gewone es, sporkehout, kleeftkruid, hop, gele lis, wolfsfoot, gewone wederik, kattedaart, watermunt, gagel, water-torkruid, koningsvaren, melkeppen, ratelpopulier, zwarte bes, aalbes, framboos, waterzu-ring, schietwilg, boswilg, katwilg, amandelwilg, blauw glidkruid, lijsterbes, smearwortel, echte valerian, gelderse roos, e.a.

De houtwallen thv. Balsvoort kenmerken zich door soorten als: zevenblad, zwarte els, ruwe en zachte berk, hazelaar, eenstijlige meidoorn, sporkehout, gewone es, wilde appel (weinig) ratelpopulier, zoete kers, vogelkers, sleedoorn, zomereik, braam, framboos, hondsroos, grauwe en geoordde wilg, boswilg, schietwilg, gewone vlier, lijsterbes, gladde iep, gelderse roos, fluitekruid, frans raaigras, haagwinde, smalle stekelvaren, wijfjesvaren, breedbladige wespenorchis, kleeftkruid, klimop, hop, witte dovenetel, kamperfoelie, dagkoekoeksbloem, koningsvaren, adelaarsvaren, bitterzoet, grote brandnetel, e.a.

De loof/naaldbossen behoren vnl. tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) met soorten als: grove den, zomereik, ruwe berk, lijsterbes, gewone vlier, robinia, witte paardekastanje, hulst, pontische rododendron, blauwe bosbes, braam, valse salie, koningsvaren, dubbelloof, bochtige smele, dalkruid, adelaarsvaren, smalle en brede stekelvaren, wijfjesvaren, douglasspar, Amerikaanse vogelkers, vogelkers, krenteboompje, Amerikaanse eik, hengel, pijpestro, struikheide, kamperfoelie, gewone esdoorn, grauwe en geoordde wilg, boswilg, gewoon struisgras, klimop, bitterzoet, e.a.

De fauna van deze broekbossen, houtwallen en loof/naaldbossen bestaat o.m. uit: blauwborst, kleine en grote karekiet, fluitier, rietzanger, bosrietzanger, rietgors, nachtegaal, sprinkhaanrietzanger, staartmees, koolmees, zwarte mees, matkop, pimpelmees, kuifmees, wielewaal, spreeuw, merel, zwartkopgrasmus, fazant, fitis, tjiftjaf, geelgors, groene en zwarte specht, grote bonte specht, buizerd, torenvalk, groenling, grote lijsterzanglijster, houtduif, tortelduif, holenduif, koekoek, roodborst, sijs, vink, vlaamse gaai, winterkoningransuil, steenuil, heggemus, gekraagde roodstaart, paapje, roodborsttapuit, boomkruiper, boomklever, grauwe vliegenvanger, tuinfluitier, ringmus, braamsluiper, goudvink, e.a.

Langs de Beerse liggen soms grote oppervlakten moeras, die enerzijds vnl. uit hennegras bestaan of anderzijds vnl. uit riet, daarnaast groeien in deze moerassen soorten als: wilde bertram, grote waterweegbree, zwarte els, gewone engelwortel, zachte berk, dotterbloem, haagwinde, moeraszegge, blaaszegge (pl. veel) elzenzegge, stijve zegge, kale jonker, ruwe smele, harig wilgeroosje, koninginnekruid, moerasspirea, sporkehout, kleeftkruid, moeraswalstro, liesgras, hop, gevleugeld hersthooi, gele lis, wolfsfoot, gewone wederik, kattedaart, watermunt, pijpestro, moerasvergeetmijnietje, melkeppe, rietgras, wateraardbei, waterzuring, grauwe en geoordde wilg, blauw glidkruid, bitterzoet, moerasandoorn, zeegroene muur, poelruit, smearwortel, echte valerian, e.a.

De fauna van deze moerassen bestaat o.m. uit: kleine karekiet, rietgors, grote karekiet, bosrietzanger, rietzanger, snor, sprinkhaanrietzanger, waterhoen, waterral, e.a.

De draslanden langs de Beerse behoren vnl. tot het Dotter-verbond (25Aa) en het Moerasspirea-verbond (25Ab) bestaande uit: wilde bertram, kruipend zenegroen, grote vossedaart, bosanemoon, hennegras, dotterbloem, gewone en moeraspinksterbloem, moeraszegge, tweerijige zegge, stijve en gewone zegge, blaas- en snavelzegge, kale jonker, ruwe smele, gewone waterbies, moerasbasterdwederik, lidrus, veenpluis, koninginnekruid, moerasspirea, moeraswalstro, ruw walstro, echte witbol, veldrus, biezeknoppen, moeras-roiklaver, veelbloemige veldbies, echte koekoeksbloem, gewone wederik, kruipend struisgras, zompvergeetmijnietje, wateraardbei, slanke sleutelbloem, scherpe en egelboterbloem, veldzuring, bosbies (weinig) blauw glidkruid, moerasmuur, zeegroene muur, poelruit, echte valerian, moerasviooltje (weinig) alsmede een exemplaar van de kale jonker met een witte bloemkroon.

In mozaiek met deze draslanden komen meestal de blauwgraslanden voor (Ass. van de Spaanse ruiter en pijpestro (25Acl) waarin de Spaanse ruiter talrijk voorkomt met

daarnaast kruipend struisgras, lage zegge (vrij veel) sterzegge (weinig) blauwe zegge (zeer veel) snavelzegge, blaaszegge, veenpluis, klokjesgentiaan (weinig) tormentil, kruipwilg, blauwe knoop (veel) e.a. terwijl in greppels in deze draslanden en blauwgraslanden soorten voorkomen als: moerassterrekroos (veel) dwergbies (vrij weinig) sterzegge, bosbies, waterpostelein (vrij veel) waternavel, zomprus, egelboterbloem, e.a.

Op de overgang van hei naar beemd ligt thv. Balsvoort een klein, maar zeer waardevol heischraal graslandje, wat vnl. behoort tot het Borstelgras-verbond (30Aa) bestaande uit soorten als: kruipend zenegroen, struikheide, dopheide, dopheide, stijf havikskruid, schapegras, stekel- en kruipbrem, echte witbol, veelbloemige en dichtbloemige veldbies, gagel, hengel (vrij veel) tormentil, kruipwilg, veenbies, tandjesgras, trekkrus, biezeknoppen, blauwe knoop, lage zegge, pilzegge, stijve ogentroost (weinig) heidekartelblad (weinig) liggend vleugeltjesbloem (vrij veel) moeraswespenorchis (weinig) welriekende nachtorchis (weinig) gevlekte orchis (veel) bosorchis (weinig) heideorchis (vrij weinig) e.a.

f) De wei- en bouwlanden.

De weilanden op de kampina worden vrij intensief beweide door vnl. koeien, waardoor de flora van deze graslanden niet bijzonder waardevol is, bestaande uit soorten als: duizendblad, fioringras, geknikte en grote vossestaart, reukgras, fluitekruid, bijvoet, madeliefje, zachte dravik, gewone pinksterbloem, kleine veldkers, ruige zegge, gewone zegge, gewone en zandhoornbloem, akkerdistel, klein streepzaad, kropaar, kweek, rood zwenkgras, speenkruid, echte witbol, gewoon biggekruid, pitrus, biezeknoppen, herfst-leeuwetand, engels raaigras, akkermunt, timotheegras, smalle weegbree, veldbeemdgras, zilverschoon, scherpe en kruipende boterbloem, veldzuring, smeewortel, gewone paardeloem, kleine en witte klaver, tijmereprijs, e.a.

Op de bouwlanden wordt vnl. mais verbouwt en pl. ook boekweit, in en langs de bouwlanden groeien o.m.: windhalm, zandraket, koolzaad, korenbloem, gele ganzenbloem, mel- en korrelganzevoet, glad vingergras, hanepoot, kweek, hondsdrif, paarse dovenetel, vlasbekje italiaans raaigras, reukeloze en echte kamille, kleine klapproos, waterpeper, varkensgras, perzikkruid, viltige duizendknoop, zwaluwtong, kruipende boterbloem, knopherik, klein kruiskruid, kleine brandnetel, vogelmuur, gewone spurrie, smalbladige wikke, akkerviooltje, zwarte nachtschade, akkermelkdistel, bastaardklaver, e.a.

De fauna op deze cultuurlanden bestaat uit: boeren- en huiszwaluw, gierzwaluw, witte en gele kwikstaart, kievit, grutto, wulp, korhoen, bonte en zwarte kraai, kauw, ekster, buizerd, torenvalk, sperwer, fazant, geelgors, graspieper, houtduif, koperwiek, kramsvogel, kuif- en veldleeuwerik, patrijs, scholekster, kemphaan (verdwenen!) kwartel, ree, konijn, haas, mol, vos, hermelijn, e.a.

g) De sloten en greppels.

In en langs de sloten en greppels in het beekdal van de Beerse groeien soorten als: wilde bertram, zevenblad, kruipend zenegroen (pl. veel) grote waterweegbree, zwarte els, grote vossestaart, gewone engelwortel, reukgras, fluitekruid, zachte dravik, frans raaigras, hennegras, gewoon en haaksterrekroos, dotterbloem, gewone en moeraspinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige zegge, zompzegge, gewone zegge, cyper- en snavelzegge, magriet, kale jonker, kropaar, kamgras, ruwe smele, gewone waterbies, naaldwaterbies (pl. vrij weinig) smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, holpijp, koninginnekruid, speekruid, moeraspirea, sporkehout, kleeftkruid, glad walstro, moeraswalstro, liesgras, mannagrass, bereklauw, echte witbol, waterviolier, hop, kantig en gevleugeld hersthooi, gele lis, zomprus, biezeknoppen, knolrus, veldlathyrus, klein en puntkroos, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, penningkruid, kattestaart, watermunt, akkermunt, pijpestro, moeras- en zompvergeetmijnietje, gagel, slanke waterkers, watertorkruid, koningsvaren, melkeppe, rietgras, riet, timotheegras, veldbeemdgras, drijvend, gekroesd en schedefonteinkruid, brunel, scherpe en egelboterbloem, gewone waterranonkel (pl. veel) gele waterkers, veld- en waterzuring, schietwilg, grauwe en geoorde wilg, knopig helmkruid, bitterzoet, grote en kleine egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, grasmuur, smeewortel, rode en witte klaver, grote lisdodde, echte valeriaan, gewone ereprijs, rode waterereprijs, vogelwikke, wijfjesvaren, smalle stekelvaren, e.a. De fauna bestaat o.m. uit: de driedoornige stekelbaars, de groene en bruine kikker.

1) Nemelaer noord en zuid.

Top.kaart: 51A 45C

Gemeente: Oisterwijk/Haaren.

Onderzoek: Joost en Toon Cools + geg.N.B.L. 1975 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het landschap van de Nemelaer wordt sinds 1865 door de spoorlijn van Oisterwijk naar Boxtel in twee delen verdeeld, nl. de Nemelaer noord en zuid, landschappen die ook landschappelijk en botanisch sterk met elkaar verschillen.

De Nemelaer noord bestaat vnl. uit cultuurlanden, die afgewisseld worden door loofbosjes, houtwallen en heggen, waaronder zich fraaie boomlanen bevinden van platanen, linden, beuken en eiken, alsmede een fraaie meidoornheg.

In het landschap ligt het uit de dertiende eeuw daterende kasteel de Nemelaer, dat vroeger langs een tweetal beken lag, nl. de Nemer en de Essche of Voorste stroom; wat thans nog altijd zichtbaar is aan een tweetal oude beekarmen/lopen.

De nemelaer zuid bestaat vnl. uit naald/loofbossen en gagelstruwelen met daarin gelegen het Beeldven, terwijl het landschap naar de Essche stroom toe, vnl. bestaat uit graslanden en weilanden.

Rijk geschakeerde landschappen die cultuurhistorisch, landschappelijk, faunistisch en botanisch waardevol zijn en sinds 1963 in het bezit zijn van de Stichting Het Noord-Brabants Landschap.

b) De Nemelaer noord.

Een landschap wat zoals vermeldt bestaat uit cultuurlanden, houtwallen, heggen, loofbosjes en oude beeklopen, waarbij een oud stenen muurtje met enkele exemplaren van de tongvaren en muurvaren niet onvermeld ~~mogen~~ blijven.

Loofbosjes, houtwallen en heggen die bestaan uit soorten als: gele dovenetel (var. flor.) (vrij veel) groot hoefblad, bosanemoon (pl. vrij weinig) hengel (vrij veel) zomer-eik, beuk, plataan, gewone esdoorn, zevenblad, zwarte els, krenteboompje, fluitekruid, frans raaigras, wijfjesvaren, ruwe en zachte berk, haagwinde, wilgeroosje, hazelaar, eenstijlige meidoorn, smalle stekelvaren, sporkehout, gewone es, kleefkruid, robertskruid, klimop, hop, kamperfoelie, dagkoekoeksbloem, ratelpopulier, vogelkers, Amerikaanse vogelkers, adelaarsvaren, Amerikaanse eik, braam, framboos, schietwilg, grauwe en geoorde wilg, gewone vlier, lijsterbes, knopig helmkruid, bitterzoet, valse salie, grote brandnetel, blauwe bosbes, gelderse roos, heggewikke, e.a.

De fauna bestaat uit: buizerd, torenvalk, fazant, houtduif, tortelduif, koekoek, steenuil, groene specht, grote bonte specht, winterkoning, heggemus, roodborst, nachtegaal, gekraagde roodstaart, paapje, zanglijster, grote lijster, kleine karekiet, braamsluiper, tuinfluiter, zwartkopgrasmus, fitis, tjiftjaf, grauwe vliegenvanger, staartmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, matkop, wielewaal, vlaamse gaai, ekster, kauw, roek, spreeuw, vink, sijs, groenling, ree, konijn, haas, eekhoor, e.a.

De oude beeklopen bezitten een flora die bestaat uit: grote waterweegbree, zwarte els, gewoon sterrekroos, moeraszegge, cyperzegge, kale jonker, harig wilgeroosje, koninginnekruid, moerasspirea, moeraswalstro, watermunt, wolfsfoot, gewone wederik, gele lis, klein kroos, watertorkruid, riet, rietgras, waterzuring, grauwe en geoorde wilg, e.a. In de beeklopen o.m. de driedoornige stekelbaars.

De weilanden worden in het algemeen intensief beweidt, door vnl. koeien, waardoor de flora van deze graslanden bestaat uit soorten als: fioringras, geknikte en grote vossstaart, reukgras, fluitekruid, madeliefje, zachte dravik, kleine veldkers, gewone pin-koterbloem, ruige zegge, gewone hoornbloem, kropaar, rood zwenkgras, speenkruid, echte witbol, gewone biggekruid, gewone veldbies, timotheegras, veldbeemdgras, scherpe boterbloem, veldzuring, gewone paardebloem, grasmuur, rode en witte klaver, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: blauwe reiger, wilde eend, patrijs, fazant, Kievit, grutto, houtduif, gierzwaluw, huis- en boerenzwaluw, kuif- en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, koperwiek, ekster, kauw, spreeuw, geelgors, ree, haas, konijn, mol, e.a.

c) De Nemelaer zuid.

Een landschap wat enerzijds bestaat uit naald/loofbossen, gagelstruwelen en anderzijds uit een beekdallandschap met draslanden en broekbosjes.

De naald/loofbossen en bosjes bestaan uit soorten als: ruwe berk, grove den, zachte

ber, sporkehout, ratelpopulier, amerikaanse vogelkers, zomereik, amerikaanse eik, braam, rauwe wilg, boswilg, blauwe bosbes, fijnspar, douglasspar, europese lork, doornden met in de kruidlaag o.m.: gewoon struisgras, wijffjesvaren, adelaarsvaren, dubbelloof, smalle en brede stekelvaren, bochtige smele, pijpestro, dopheide, struikheide, valse salie, hop, kamperfoelie, bitterzoet, koningsvaren, zilverhaver, frans raaigras, wilgeroosje, buntgras, kleefkruid, hondsdrif, witte dovenetel, grote brandnetel, e.a.
Bossen die vnl. behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal).

De gagel- en sporken/wilgenbroekstruwelen in het Kievitsblek en de moddervelden kenmerken zich door: gagel, sporkehout, grauwe en geoorde wilg, riet, pijpestro, dopheide, zachte berk, bitterzoet, kamperfoelie, zwarte els, knolrus, veenpluis met daarnaast de beenbreek (pl. zeer veel) moerassmele, koningsvaren en diverse veenmossoorten.

De fauna van deze bossen en struwelen bestaat o.m. uit: blauwe reiger, wilde eend, buizerd, torenvalk, fazant, waterhoen, meerkot, houtduif, holenduif, tortelduif, koekoek, ransuil, groene en zwarte specht, grote bonte specht, winterkoning, roodborst, roodborsttapuit, zanglijster, grote lijster, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgors, zwartkopgrasmus, fitis, tjiptjaf, staartmees, koolmees, pimpelmees, kuifmees, zwarte mees, vlaamse gaai, spreeuw, vink, groenling, ree, konijn, haas, eekhoorn, e.a.

Het in de bossen gelegen Beeldven kenmerkt zich door een voedselarme water- en oeverflora, bestaande uit: waterlelie, gagel, grauwe en geoorde wilg, zwarte els, bitterzoet, riet, waternavel, knolrus, snavelzegge, dopheide, sporkehout, veenpluis, pijpestro, moerashertshooi (veel) diverse blaasjeskruidsoorten en diverse veenmossoorten.

In en langs een sloot die ligt op de overgang van hei naar beemd groeien soorten als: wilde bertram, grote waterweegbree, kruipend struisgras, dubbelloof (veel) hennegras, haak- en gewoon sterrekroos, struikheide, dopheide, pijpestro, moeraszegge, zompzegge (vrij veel) lage zegge (vrij veel) tweerijige en gewone zegge, sterzegge (weinig) elzenzegge (vrij veel) stijve en snavelzegge, hazezegge, pilzegge (weinig) kale jonker, smalle stekelvaren, veelstengelige waterbies (vrij veel) gewone waterbies, smalle en brede waterpest, moerasbasterdwederik, lidrus, moeraswalstro, waterviolier (veel) waternavel, kikkerbeet (vrij veel) moerashersthooi (vrij veel) gele lis, veldrus, zomprus, knolrus, biezeknoppen, padderus (vrij veel) klein en puntkroos, moerasrolklaver, wolfs-poot, drijvende waterweegbree (veel) gewone wedelik, kattestaart, watermunt, moeras- en zompvergeetmijnietje, gele plomp, riet, gekroesd en drijvend fonteinkruid, schede- en stompbladige fonteinkruid (vrij veel) duizendknoopfonteinkruid, tormentil, wateraardbei, gewone waterranonkel, egelboterbloem, pijlkruid, vlottende bies (veel) dwergbies (weinig) bosbies (vrij weinig) kleine en grote egelskop, moerasmuur, gewoon blaasjeskruid (veel) e.a.

In de sloot o.m. de driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

In en langs een oude beekloop in het gebiedsdeel: Het Broek groeien soorten als: wilde bertram, kalmoes, grote waterweegbree, hennegras, gewoon en haaksterrekroos, slangewortel (veel) dotterbloem, moeraszegge, scherpe zegge, cyperzegge, stijve zegge, gedoorn dhoornblad, kale jonker, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, holpijp, koninginnekruid, moeraspirea, moeraswalstro, echte valeriaan, gele lis, waterviolier, zomprus, knolrus, biezeknoppen, klein en puntkroos, wolfs-poot, gewone wedelik, kattestaart, watermunt, moerasvergeetmijnietje, slanke waterkers, gele plomp, watertor-kruid, koningsvaren, melkeppe, riet, stompbladige fonteinkruid (zeer veel) gekroesd en drijvend fonteinkruid, schedefonteinkruid, waterzuring, mattenbies, grote egelskop, moerasmuur, grote lisdodde, gewoon blaasjeskruid (veel) e.a.
Ook hier de groene en bruine kikker en de driedoornige stekelbaars.

In de draslanden en blauwgraslanden in Het Broek groeien soorten als: wilde bertram, kruipend zenegroen (ook enkele exemplaren met een witte bloemkroon) grote vossestaart, raukgras, hennegras, dotterbloem, gewone pinksterbloem, moeraszegge, tweerijige zegge, gewone zegge, blauwe zegge, snavel- en blaaszegge, magriet, kale jonker, spaanse ruiter (vrij veel) kropaar, veenpluis, moeraspirea, moeraswalstro, echte witbol, gele lis, veldrus, draadrus, biezeknoppen, moerasrolklaver, veelbloemige veldbies, echte koekoeks-bloem, gewone wedelik, riet, tormentil, wateraardbei, scherpe en egelboterbloem, veld-zuring, grote pimperl, bosbies, blauw glidkruid, moerasmuur, zee-groene muur, poelruit, blauwe knoop, gewone engelwortel, echte valeriaan, kruipend struisgras, e.a.

nemelaer noord en zuid 3

De broekbosjes en struwelen behoren vnl. tot het Elzenbroekbos (35Aal) met soorten als: zwarte els, grauwe en geoorde wilg, sporkehout, gelderse roos, kamperfoelie, bitterzoet, hop, zachte berk, hennegras, moeraszegge, elzenzegge, smalle stekelvaren, koninginnekruid, moeraswalstro, kleeftkruid, gele lis, gewone wederik, wolfspoot, gagel, bosbies, riet, braam, framboos, grote brandnetel, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: koekoek, winterkoning, roodborst, houtduif, torenvalk, zanglijster, kleine karekiet, tjiftjaf, fitis, koolmees, staartmees, pimpelmees, wielewaal, ekster, kauw, vink, sijs, e.a.

De weilanden in de nemelaer zuid worden in het algemeen vrij intensief beweidt door paarden en koeien, de flora bestaat o.m. uit: duizendblad, geknikte en grote vossesstaart, madeliefje, reukgras, zachte dravik, gewone pinksterbloem, kleine veldkers, gewoon knoopkruid, gewone hoornbloem, akkerdistel, speerdistel, kropaar, rood zwenkgras, speenkruid, echte witbol, gewoon biggekruid, gewone veldbies, timotheegras, veldbeemdgras, zilverschoon, veldzuring, scherpe boterbloem, grasmuur, gewone paardebloem, witte en kleine klaver, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: patrijs, kievit, grutto, fazant, houtduif, boeren- en huiszwaluw, kuif- en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, ekster, kauw, spreeuw, ree, konijn, haas, mol, e.a.

Langs en in de Essche stroom groeien soorten als: duizendblad, wilde bertram, kalmoes, zevenblad, gewoon struisgras, grote waterweegbree, zwarte els, grote vossesstaart, gewone engelwortel, reukgras, fluitekruid, frans raaigras, zachte dravik, gewoon sterrekroos, struikheide, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige zegge, gewone zegge, valse voszegge, cyperzegge, gewoon knoopkruid, akkerhoornbloem, gewone hoornbloem, magriet, kale jonker, gedoornd hoornblad, klein streepzaad, kropaar, ruwe smele, brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, rood zwenkgras, moerasspirea, kleeftkruid, moeraswalstro, bosbies, liesgras, mannagrass, bereklauw, echte witbol, gewoon biggekruid, sint janskruid, gele lis, biezeknoppen, veldlathyrus, klein kroos, gewone veldbies, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, kattestaart, penningkruid, watermunt, moerasvergeetmijnietje, rietgras, riet, timotheegras, veldbeemdgras, veenwortel, schede- en gekroesd fonteinkruid, brunel, scherpe boterbloem, braam, veld- en waterzuring, kruipwilg, grasmuur, smeewortel, grote brandnetel, kleine en rode klaver, vogelwikke, e.a.

1) De Oisterwijkse bossen en vennen e.o.

Top.kaart: 51A

Gemeente: Oisterwijk/Moergestel.

Onderzoek: Joost en Toon Cools + g. Natuurmonumenten 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het landschap bestond rond de eeuwwisseling nog vnl. uit heidevelden, waarin de welbekende vennen lagen, met hier en daar naald- en loofbosjes.

Heidevelden die geleidelijk overgingen naar de beekdalen van de Reusel en van de Rosep, dat op haar beurt weer overging naar de hoger gelegen Kampinasche heide. Reeds in het begin van deze eeuw kwam aan deze situatie een einde, in zoverre, dat de heidevelden verdwenen en ofwel beplant werden met naalddhout ofwel in gebruik werden genomen als cultuurland.

Hierdoor bestaat het tegenwoordige landschap vnl. uit naald- en loofbossen, met hier en daar nog een enkel heiderestantje en waarin de welbekende Oisterwijkse vennen liggen, die nu omringd worden door naaldbossen, die er voorzorgde dat de vennen sterk verzuurde.

Reeds in 1913 begon de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten met aankopen van de Oisterwijkse bossen en vennen, die thans ca. 390 ha in haar bezit heeft; later in 1964 kocht de Stichting Het Noord-Brabants Landschap ca. 130 ha van het Landgoed de Oude Hondsborg aan.

Hierdoor is het merendeel van het landschap thans natuurreservaat, al zijn grote delen ook opgeofferd aan bungalows en campings, die er mede voor zorgen dat de recreatiedruk op het landschap erg hoog is; met name op zon- en feestdagen is zowat iedere vierkante meter bezet.

Ondanks deze te zware recreatiedruk bezit het gebied en nog altijd belangrijke landschappelijke, botanische en faunistische waarde, al is deze waarde in verhouding met de situatie rond de eeuwwisseling, danig achteruitgegaan.

b) De naald- en loofbossen.

De Oisterwijkse bossen behoren grotendeels tot het Eiken-Berkenbos (37 Aal) die vnl. bestaan uit soorten als: grove den, ruwe berk, zomereik, douglasspar, fijnspar, Europese lork, corsikaanse den, braam (div. spec.) lijsterbes, blauwe bosbes, bochtige smelev, pijpestro, krenteboompje, struikheide, adelaarsvaren, smalle stekelvaren, valse salie, wijfjesvaren, wilgeroosje, gewoon struisgras, fioringras, Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, met daarnaast soorten als: zeeden, canadese hemlockspar, sitkaspar, taxus, Japanse lork, pontische rododendron, dopheide, gladde witbol, zandzegge, hullst, buntgras, brede stekelvaren, duinriet, zilverhaver, tamme kastanje, beuk, bruine beuk, schapegras, liggend walstro, wintereik, boskruiskruid, dubbelloof (pl. veel) mannetjesvaren, koningsvaren, gewone esdoorn, zwarte els, hennegras, hazelaar, eenstijlige meidoorn, breedbladige wespenorchis (vrij veel) sporkehout, kleefkruid, klimop, kamperfoelie, hop, dalkruid (pl. vrij veel) hengel, dagkoekoeksbloem, veelbloemige salomonszegel, ratelpopulier, zoete kers, vogelkers, robinia, grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewone vlier, knopig helmkruid, bitterzoet, grote brandnetel, gelderse roos, witte paardekastanje, Frans raaigras, gewone eikvaren, zevenblad, gewoon bosviooltje, terwijl vroeger ook nog het bosbeemdgras en het behaard stofzaad hier voorkwamen.

In en langs bosgreppels en -paden groeien soorten als: dubbelloof, smalle en brede stekelvaren, wijfjesvaren, duizendblad, kruipend zenegroen, gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, zandmuur, reukgras, fluitekruid, Frans raaigras, duinriet, struikheide, dopheide, grasklokje, zandzegge, hazezegge, pilzegge (weinig) gewoon knoopkruid, wilgeroosje, boskruiskruid, akkerdistel, buntgras, bochtige smelev, vingerhoedskruid, bergbasterdwederik, breedbladige wespenorchis, gewone hennepnetel, kleefkruid, liggend walstro, stekelbrem, hondsdrif, bereklauw, stijf, gewoon en schermhavikskruid, bosdroogbloem, muizeoor, gladde en echte witbol, liggend hersthooi (weinig) sint janskruid, tengere rus, trekrus, biezeknoppen, witte dovenetel, gele dovenetel (var. flor.) (pl. veel) akkerkool, veelbloemige en dichtbloemige veldbies, gewone wederik, hengel, dagkoekoeksbloem, pijpestro, veelbloemig salomonszegel, tormentil, brunel, brem, knopig helmkruid, gewone hemelsleutel, smeewortel, grote brandnetel, valse salie, gewone ereprijs, mannetjesereprijs, gewoon bosviooltje, rode schijnspurrie, e.a.

De fauna van deze bossen bestaat o.m. uit: sperwer, buizerd, torenvalk, boomvalk, fazant, houtsnip, holenduif, tortelduif, houtduif, koekoek, ransuil, bosuil, nachtzwaluw, roodborst,

Oisterwijkse bossen en vennen 2

groene en zwarte specht, grote en kleine bonte specht, boompieper, winterkoning, reggemus, nachtegaal, gekraagde roodstaart, roodborsttapuit, merel, zanglijster, grote lijster, braamsluiper, tuinfluiter, zwartkopgrasmus, tjiftja, fitje, goudhaantje, staartmees, koolmees, pimpelmees, kuifmees, zwarte mees, matkop, boomkruiper, boomklever, wielewaal, vlaamse gaai, roek, kauw, vink, groenling, goudvink, ree, bunzing, hermelijn, wezel, konijn, haas, egel, eekhoorn, e.a.

c) De vennen.

De welbekende Oisterwijkse vennen zijn echter door luchtvervuiling, recreanten en tal van andere nadelige invloeden sterk in hun waarde achteruitgegaan, waardoor (mogelijk) tal van zeldzaamheden verdwenen zijn.

Vennen die een zeer voedselarm tot matig voedselarm milieu bezitten en vegetaties bezitten die vnl. behoren tot het Oeverkruid-verbond (6Aa) resp. de Ass. van Veelstengelige waterbies (6Aal) en de Biesvaren-Waterlobelia-ass. (6Aa3) het Snavelbies-verbond (28Aa) resp. de Veenmos-Snavelbies-ass. (28Aal) en de Veenpluis-Veenmos-soc. (28Aa5) en het Verbond van Ongelijkbladig fonteinkruid (5Ca) terwijl de vennen omzoomd worden door gagelstruweel (32Aal) en/of Sporkehout-Wilgenbroekstruweel (32Aa2).

In en langs de vennen (o.m. Van essenven, Witven, Groot Choorven, Brandven, Groot kolkven, Achterste ven, Lammervennen, e.a.) groeien soorten als: grote biesvaren, waterlobelia, oeverkruid, waternavel, kruipende waterweegbree, teer vederkruid, plat blaasjeskruid, klein blaasjeskruid, kruipend struisgras, zompzegge, snavelzegge, veenpluis, moerashersthooi, zomprus, knolrus, waterdrieblad, gagel, grauwe en geoorde wilg, zwarte els, pijpestro, dopheide, struikheide, stijve zegge, cyperzegge, waterlelie, gele plomp, riet, drijvend en duizendknoop fonteinkruid, wateraardbei, egelboterbloem, moerasmuur, grote waterweegbree, hennegras, blaaszegge, kleine en ronde zonnedauw, witte en bruine snavelbies, veelstengelige waterbies, gewone waterbies, gewone wederik, koningsvaren, melkeppe, mattenbies, drielidig tandzaad, wolfspoot, e.a.

De fauna van deze vennen bestaat o.m. uit: dadaars, fuut, blauwe reiger, roerdomp, berg-eend, smient, krakeend, wilde eend, winter- en zomertaling, tafeleend, kuifeend, slob-eend, waterral, waterhoen, meerkoet, scholekster, watersnip, oeverloper, tureluur, kokmeeuw, kleine karekiet, rietgors, bunzing, groene en bruine kikker, kleine watersalamander, snoek, e.a.

d) De heideveldjes.

De hier en daar nog voorkomende heideveldjes behoren vnl. tot het Struikheide-Kruipbrem-verbond (30Ba) en het Dopheide-verbond (29Aa) met pl. gagelstruweel (32Aal).

De tijd dat het landschap er plaatselijk blauw zag van de klokjesgentianen is echter voorgoed voorbij, in de heideveldjes komen thans soorten voor als: dopheide, struikheide en pijpestro met daarnaast: gagel, bochtige smeie, knolrus, tormentil, ruwe en zachte berk, zandzegge, grove den, zomereik, gewoon struisgras, zilverhaver, schapegras, blauwe zegge, kleine en ronde zonnedauw (pl. vrij veel) veenpluis, klokjesgentiaan (pl. weinig) liggend vleugeltjesbloem (pl. weinig) witte en bruine snavelbies (pl. vrij weinig) moeraswolfsklauw (pl. weinig) trekruis, knolrus en pl. ook enkele exemplaren van de struikheide met een witte bloemkroon.

In een klein grazig terreintje komen naast soorten als: brunel, struikheide, gewoon struisgras, zilverhaver, reukgras, rood zwenkgras, duizendblad, echte witbol, sint janskruid, tengere rus, trincia, gewone rolklaver, pijpestro, kruipwilg, schapezuring, e.a. diverse exemplaren voor van het echt duizendguldenkruid.

e) Het beekdal van de Reusel.

Het beekdal van de Reusel bestaat in het landschap uit een slechts klein deel, dat beter bekend is als het landgoed de Oude Hondsborg.

Een landschap wat vnl. bestaat uit tamelijk droge loof- en naaldbossen met daarnaast troekbossen en struwelen, afgewisseld door weilanden, de Reusel bezit in het landschap nog gedeeltelijk haar natuurlijke en meanderende loop.

De loof- en naaldbossen behoren grotendeels tot het Eiken-berkenbos (37Aal) en het Beuken-eikenbos (37Aa2) die vnl. bestaan uit soorten als: grove den, zomereik, ruwe berk, lijnspar, Europese lork, douglasspar, gewone esdoorn, gewoon struigras, wijfjesvaren, bochtige smeie, pijpestro, smalle stekelvaren, adelaarsvaren, zevenblad, kleefkruid,

kamperfoelie, Amerikaanse eik, braam, lijsterbes, valse salie, blauwe bosbes, met daarnaast: dubbelloof, brede stekelvaren, struikheide, tamme kastanje, wilgeroosje, beuk, hondsdrif, gladde witbol, witte dovenetel, gele dovenetel (var. flor.) (pl. vrij veel) salikruid (pl. vrij veel) hengel, brunel, framboos, knopig helmkruid, echte guldenroede (pl. weinig) bruine beuk, zwarte els, fluitekruid, hazelaar, sporkehout, klimop, dagkoekebloem, ratelpopulier, vogelkers, Amerikaanse vogelkers, grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewone vlier, bitterzoet, grote brandnetel, gewone ereprijs, e.a.

De broekbosjes en struwelen behoren vnl. tot het Elzenbroekbos (35Aal) en het Sporkenwilgenbroekstruweel (32Aa2) bestaande uit soorten als: zwarte els, grauwe en geoorde wilg, bitterzoet, hennegras, riet, zachte berk, kamperfoelie, sporkehout, moeraswalstro, nop, gele lis, framboos met daarnaast wijfjesvaren, smalle stekelvaren, dotterbloem, haagwinde, moeraspinksterbloem, moeraszegge, elzenzegge (pl. veel) stijve zegge, ijle zegge, kale jonker, hazelaar, ruwe smele, koninginnekruid, speenkruid, penningkruid, moeraspirea, gewone es, kleefkruid, robertskruid, klimop, gewone wederik, blauw glidkruid, kattestaart, wolfspoot, melkeppe, ratelpopulier, aalbes, zwarte bes, grote brandnetel, watermunt, echte valeriaan, moerasvergeetmijnietje, koningsvaren, gelderse roos, e.a. Anderzijds komt in gagelstruweel pl. de beenbreek vrij talrijk voor.

De fauna van deze bossen en struwelen bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, fazant, houtduif, tortelduif, koekoek, ransuil, groene en zwarte specht, grote bonte specht, boomkruiper, boomklever, winterkoning, roodborst, nachtegaal, gekraagde roodstaart, zanglijster, grote lijster, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgors, blauwborst, tuin-fluiter, zwartkopgrasmus, tjiftjaf, fitis, grauwe vliegenvanger, staartmees, koolmees, kuifmees, pimpelmees, zwarte mees, wielewaal, vlaamse gaai, ekster, kauw, spreeuw, vink, groenling, ree, hermelijn, konijn, haas, eekhoorn, egel, e.a.

In en langs de Reusel groeien soorten als: drijvend en schedefonteinkruid, gele plomp, smalle en brede waterpest, gewoon sterrekroos, wilde bertram, zevenblad, kalmoes, zwarte els, grote vossestaart, gewone engelwortel, fluitekruid, speenkruid, canadese populier, gewone wederik, kattestaart, wolfspoot, hennegras, moeraszegge, kale jonker, kropaar, ruwe smele, koninginnekruid, moeraspirea, kleefkruid, moeraswalstro, liesgras, mannagrass, gele lis, klein kroos, watermunt, moerasvergeetmijnietje, rietgras, riet, gewone waterranonkel, waterzuring, grauwe en geoorde wilg, bitterzoet, smeerwortel, grote brandnetel, e.a.

In en langs het Rietven, wat aan de westoever van de Reusel ligt, groeien soorten als: waterlelie, riet, grauwe en geoorde wilg, hennegras, koningsvaren, sporkehout, gagel, zachte berk, bitterzoet, kamperfoelie, haagwinde, zwarte els, snavelzegge, gewone wederik, pijpestro, waterzuring, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: blauwe reiger, waterhoen, meerkoet, wilde eend, kuifeend, slobeend, tafeleend, winter- en zomertaling, fuut, kleine karekiet, rietgors, e.a.

De weilanden in het landgoed de Oude Hondenberg worden vrij intensief beweid door vnl. koeien, waardoor de flora van deze graslanden niet bepaald waardevol is met soorten als: reukgras, fioringras, veldbeemdgras, smalle weegbree, madeliefje, zachte kravik, gewone paardebloem, speenkruid, gewone pinksterbloem, kleine veldkers, kropaar, echte witbol, veldzuring, rood zwenkgras, scherpe en kruipende boterbloem, geknikte en grote vossestaart, kleine en witte klaver, gewone veldbies, engels raaigras, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: kievit, houtduif, witte kwikstaart, veld- en kuifleeuwerik, hoeren- en huiszwaluw, ekster, fazant, geelgors, graspieper, ree, konijn, haas, mol, e.a.

Cultuurhistorisch waardevol is de fraaie Hondsbberghoeve in het zuiden van het landschap.

5. Het beekdal van de Rosep.

Het beekdal van de Rosep ligt ten zuiden en oosten van de Oisterwijkse bossen en vennen en strekt zich uit van de zandstraat tot de spoorlijn: Oisterwijk-Boxtel. Het landschap wat bestaat uit naald- en loofbossen, houtwallen, broekbossen/struwelen, en weilanden, waarin de Rosep nog grotendeels zijn natuurlijke en meanderende loop bezit.

In en langs deze Rosep, die een goede waterkwaliteit bezit, groeien soorten als: riet- en gewoon sterrekroos, naaldwaterbies (pl. veel-vegetatief) gele plomp, smalle en

brede waterpest, mannagras, klein kroos, moeras- en zompvergeetmijnietje, watermunt, slanke waterkers, drijvend, gekroesd en schedefonteinkruid, gewone waterranonkel, pijlkruid, grote en kleine egelskop, grote waterweegbree, moeraspinksterbloem, kale jonker, moeraszegge, scherpe zegge, snavelzegge, cyperzegge, koninginnekruid, zwarte els, grauwe en geoorde wilg, riet, rietgras, moerasspirea, moeraswalstro, gele lis, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, echte valeriaan, wilde bertram, zevenblad, gewone engelwortel, hennegras, harig wilgeroosje, bosbies (vrij veel) grote brandnetel, e.a.
De fauna bestaat o.m. uit de driedoornige stekelbaars.

De bossen en struwelen langs de Rosep bestaan vnl. uit Elzenbroekbos (35Aal) en sporken-Wilgenbroekstruweel (32Aa2) die vnl. bestaan uit soorten als: zwarte els, grauwe en geoorde wilg, sporkhout, riet, hennegras, bitterzoet, zachte berk, elzenzegge (pl. veel) smalle stekelvaren, wijfjesvaren, kamperfoelie, kleeftkruid, hop, gagel, framboos, braam, grote brandnetel en soorten als: gewone engelwortel, dotterbloem, haagwinde, moeraspinksterbloem (pl. veel) moeraszegge, stijve zegge, blaaszegge (pl. veel) gewone zegge, snavelzegge, kale jonker, ruwe smele, koninginnekruid, moerasspirea, wolfsfoot, gewone wederik, moeraswalstro, gele lis, watermunt, kattestaart, moerasvergeetmijnietje, melkeppen, koningsvaren, ratelpopulier, aalbes, zwarte bes, blauw glidkruid, moerasmuur, e.a.
Daarnaast komen er meer drogere naald- en loofbossen voor die vnl. behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) en bestaan uit: grove den, zomereik, ruwe berk, pijpestro, kamperfoelie, bochtige smele, fijnspar, douglasspar, wijfjesvaren, smalle en brede stekelvaren, adelaarsvaren, Amerikaanse eik, braam, lijsterbes, gewone vlier, valse salie, blauwe bosbes, struikheide, dopheide, wilgeroosje, beuk, knopig helmkruid, Amerikaanse vogelkers, boswilg, gewone esdoorn, krenteboompje, e.a.
De fauna van deze bossen en struwelen bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, fazant, holenduif, houtduif, tortelduif, koekoek, ransuil, groene en grote bonte specht, zwarte specht, boompieper, winterkoning, grasmus, heggemus, roodborst, nachtegaal, blauwborst, paapje, zanglijster, grote lijster, sprinkhaanrietzanger, rietzanger, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgors, braamsluiper, tuinfluiter, zwartkopgrasmus, fluiter, tjiptjaf, fitis, grauwe vliegenvanger, staartmees, koolmees, pimpelmees, matkop, zwarte mees, kuifmees, boomkruiper, wielewaal, vlaamse gaai, kauw, spreeuw, vink, groenling, sijs, ree, haas, konijn, egel, eekhoorn, e.a.

De weilanden in het beekdal worden in het algemeen vrij intensief tot intensief beweidt, door vnl. koeien; de flora van deze graslanden bestaat o.m. uit: gewone pinksterbloem (pl. veel) foiringras, geknikte en grote vossestaart, reukgras, kropaar, veldbeemdgras, zachte dravik, fluitekruid, madeliefje, kleine veldkers, ruige zegge, gewone zegge, gewone hoornbloem, rood zwenkgras, speenkruid, echte witbol, engels raaigras, gewone veldbies, echte koekoeksbloem, akkermunt, timotheegras, smalle weegbree, brunel, scherpe en kruipende boterbloem, veldzuring, grasmuur, gewone paardebloem, rode en witte klaver, kleine klaver, ridderzuring, tweerijige zegge, biezeknoppen, e.a.
De fauna bestaat o.m. uit: patrijs, fazant, scholekster, kievit, grutto, wulp, houtduif, boeren- en huiszwaluw, gierzwaluw, kuif- en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, ekster, kauw, zwarte kraai, spreeuw, ree, konijn, haas, mol, hermelijn, e.a.

In en langs enkele sloten groeien soorten als: waterviolier (pl. zeer veel) wilde bertram, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, gewone engelwortel, hennegras, gewoon sterrekroos, dotterbloem, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, gewone zegge, tweerijige zegge, stijve zegge, snavelzegge, magriet, kale jonker, kropaar, ruwe smele, gewone waterbies, smalle waterpest, lidrus, holpijp, koninginnekruid, speenkruid, moerasspirea, kleeftkruid, moeraswalstro, liesgras, mannagras, echte witbol, waternavel, kantig bersthooi, gele lis, echte koekoeksbloem, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, zomprus, snolrus, biezeknoppen, klein kroos, moerasrolklaver, watermunt, pijpestro, watertorkruid, moerasvergeetmijnietje, slanke waterkers, gagel, koningsvaren, rietgras, riet, melkeppen, drijvend fonteinkruid, egelboterbloem, waterzuring, grote egelskop, moerasmuur, smeerwortel, grote lisdodde, echte valeriaan, e.a.
De fauna bestaat o.m. uit: driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

Galgeven en Ter Braakloop.

Top.kaart: 50F 51A

Gemeente: Berkel-Enschot/Moergestel/Oisterwijk.

Onderzoek: Joost en Toon Cools e.a. 1974 t/m 1979.

a) Het landschap.

Het landschap bestond rond de eeuwwisseling vnl. uit heidevelden met verspreid enkele naald- en loofbosjes, in latere jaren is dit heidelandschap grotendeels ontgonnen en ofwel beplant met naald/loofhout ofwel in gebruik genomen als cultuurland.

Het tegenwoordige landschap bestaat dan ook vnl. uit naald- en loofbossen, die afgewisseld worden door enkele stuifzandterreintjes en door wei- en bouwlanden; in het boslandschap liggen de vennen: het Galgeven, het Schapeven, Baksven en anderen.

Door het landschap loopt de Braakloop, die in het landschap zijn 'oorsprong' vindt en tenslotte in het oostelijk gelegen Rietven uitmondt.

Het landschap is thans grotendeels in bezit van de Stichting Het Noord-Brabants Landschap en wordt door tal van zandwegen ontsloten, mede hierdoor is de recreatiedruk op het gebied tamelijk intensief.

b) De naald- en loofbossen.

De naald- en loofbossen behoren vnl. tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) en bestaan uit soorten als: grove den, zomereik, ruwe berk, krenteboompje, struikheide, wilgeroosje, buntgras, bochtige smele, pijpestro, smalle stekelvaren, kamperfoelie, Amerikaanse vogelkers, adelaarsvaren, braam, lijsterbes, fijnspar, douglasspar, valse salie, blauwe bosbes, Europese lork, Corsikaanse den met daarnaast soorten als: gewone esdoorn, gewoon struisgras, zwarte els, wijfjesvaren, dubbelloof, gewone eikvaren, zandzegge, tamme kastanje, hazelaar, brede stekelvaren, mannetjesvaren, breedbladige wespenorchis (pl. veel) dopheide, beuk, sporkehout, kleeftkruid, liggend walstro, hondsdrif, klimop, gladde witbol, hop, hulst, dagkoekoeksbloem, gewone vogelmelk (pl. veel) ratelpopulier, brunel, vogelkers, adelaarsvaren, Amerikaanse eik, pontische rododendron, robinia, grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewone vlier, boskruiskruid, bitterzoet, taxus, grote brandnetel, bruine beuk, witte paardekastanje, e.a.

In en langs de bospaden groeien soorten als: gewoon struisgras, zilverhaver, paashaver, frans raaigras, valse salie, smalle stekelvaren, struikheide, dopheide, zandzegge, wilgeroosje, buntgras, breedbladige wespenorchis (pl. veel) schapegras, zilverchoon, tengere rus, trekruis, liggend walstro, bosdroogbloem, sint janskruid, veelbloemige veldbies, tormentil, brunel, knopig helmkruid, schapezuring, dagkoekoeksbloem, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, fazant, holenduif, tortelduif, houtduif, koekoek, ransuil, bosuil, nachtzwaluw, groene en zwarte specht, grote en kleine bonte specht, winterkoning, roodborst, heggemus, roodborsttapuit, zanglijster, grote lijster, tuinfluiter, tjiftjaf, fitis, goudhaantje, grauwe vliegenvanger, staartmees, kuifmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, matkop, boomkruiper, wielewaal, Vlaamse gaai, ekster, spreeuw, zwarte kraai, kauw, merel, vink, groenling, sijs, kneu, ree, hermelijn, konijn, haas, egel, eekhoorn, e.a.

c) De vennen.

Het Baksven is grotendeels in gebruik als zwemmen, waardoor de oeverflora niet bijzonder is, een afgesloten gedeelte kenmerkt zich vnl. door knolrus, waternavel, snavelzegge, waterlelie, dopheide, pitrus, gagel, pijpestro, e.a.

In en langs een aantal kleine vennetjes rondom het Galgeven groeien soorten als: knolrus, waternavel, waterlelie, kleine zonnedaauw (pl. vrij weinig) gagel, snavelzegge, dopheide, struikheide, grauwe en geoorde wilg, boswilg, pitrus, riet, e.a.

In en langs het Schaapsven treft men vegetaties aan die vnl. behoren tot het Snavelbies-verbond (28Aa) met soorten als: witte snavelbies (veel) kleine en ronde zonnedaauw (vrij veel) snavelzegge, veenpluis, pijpestro, dopheide, kruipend struisgras, met daarnaast o.m. de mattenbies, waterlelie, riet, waternavel, knolrus, gagel, gewone waterbies, en enkele veenmossoorten.

In en langs het grote Galgeven treft men vegetaties aan die behoren tot de Biesvaren-Waterlobelia-ass. (6Aa3) met o.m. de grote biesvaren, oeverkruid en waterlobelia met daarnaast soorten als: knolrus, pitrus, kruipend struisgras, waternavel, snavelzegge,

kleine zonnedaauw(zeer veel)gewone waterbies,dopheide,veenpluis,pijpestro,gagel, riet,grauwe en geoorde wilg,e.a.

De fauna van de vennen bestaat o.m.uit:fuut,tafeleend,wilde eend,kuiŕeend,winter- en zomertaling,slobeend,smient,dodaars,blauwe reiger,waterhoen,meerkoet,watersnip, scholekster,kievit,kokmeeuw,oeverloper,e.a.

d)De heide-en stuifzandterreintjes,

in het landschap liggen hier en daar droge tot vochtige heideterreintjes,die echter meestal ofwel geheel ofwel nagenoeg dichtgegroeid zijn met grove den,ruwe berk en zomereik of anderzijds vnl.uit pijpestro bestaan.

De stuifzandterreintjes bezitten een flora die bestaat uit heidespurrie,zandzegge, buntgras,struikheide,pijpestro,klein tasjeskruid,heidestruisgras,ruwe berk en grove den.

e)De Braakloop.

De waterloop:de Braakloop vindt zijn 'oorsprong'in een weiland,wat ten westen van de hoeve:Eendracht ligt,mede hierdoor is het water enigzins verontreinigt.

In en langs deze waterloop groeien o.m.:wijfjesvaren,smalle stekelvaren,dubbelloof, pennegras,riet,moeraspinksterbloem(pl.vrij veel)veelbloemige veldbies,gewoon ster- rekroos,vlottende bies(pl.vrij veel)struikheide,dopheide,zwarte els,zomereik, zompzegge,valse salie,breedbladige wespenorchis(pl.weinig)moeraswalstro,waternavel, knolrus,zomprus,pijpestro,gagel,e.a.

Plaatselijk bevindt zich langs de waterloop een oppervlakte:gagelstruweel.

f)De weilanden.

De weilanden worden in het algemeen tamelijk intensief beweidt door vnl.koeien, mede hierdoor is de flora niet bijzonder waardevol,met soorten als:duizendblad, reukgras,geknikte vossestaart,gewone paardebloem,veld-en schapezuring,kleine veld- kers,gewone pinksterbloem,fioringras,zachte dravik,gewone veldbies,smalle weegbree, madeliefje,rood zwenkgras,echte witbol,engels raaigras,akkerdistel,scherpe en kruipende boterbloem,kleine en witte klaver,grote brandnetel,e.a.

De fauna bestaat o.m.uit:kievit,grutto,buizerd,houtduif,witte kwikstaart,kuiŕ-en veldleeuwerik,graspieper,torenvalk,patrijs,wilde eend,fazant,boeren-en huiszwaluw, gierzwaluw,ekster,kauw,zwarte kraai,spreeuw,ree,konijn,haas,mol,e.a.

De Kerkeindse heide.

Top.Kaart:50F

Gemeente:Moergestel/Hilvarenbeek/Berkel en Enschoot.

Onderzoek:Joost en Toon Cools 1975 t/m 1979

a) Het landschap.

De Kerkeindse heide bestond vroeger vnl.uit droge tot natte heidevegetaties met hier en daar naald-en loofbosjes,een landschap wat met de omringende heidevelden van o.m.de Buntse heide en Galgeven een groot geheel vormde,waarin diverse vennen lagen,die thans verdwenen zijn of opgesloten liggen in naaldbossen.

Naaldbossen die thans het landschap overheersen met hier en daar nog enkele restanten van de vroeger uitgestrekte heidevelden.

De Kerkeindse heide is voor een deel in bezit van de stichting:Het Noord-Brabants Landschap en voor een ander deel van de gemeente:Moergestel,in dit deel is ook een zgn,trimbos aangelegd.

Yede hierdoor is de recreatiedruk op het gebied vrij intensief tot intensief,waarbij de halfverharde pijnendijk regelmatig in gebruik is.

Anderzijds heeft het gebied tesamen met de omringende cultuurgronden een belangrijke waarde voor diverse diersoorten en bezitten bepaalde gebiedsdelen een botanische waarde.

b) De naald-en loofbossen.

Bossen welke vnl.bestaan uit soorten als:grove den,fijnspar,europese en japanse lork,ruwe berk,zomereik,douglasspar,corsikaanse den,met daarnaast soorten als:krenteboompje,tamme kastanje,sporkehout,amerikaanse vogelkers,amerikaanse eik,braam,blauwe bosbes,zeeden,lijsterbes,gewone vlier,grauwe en geoorde wilg,boswilg met in de kruidlaag soorten als:gewoon struisgras,zilverhaver,bochtige smele,wijfjesvaren,smalle en brede stekelvaren,adelaarsvaren,struikheide,gladde witbol,vingerhoedskruid,dubbelloof,zandzegge,wilgeroosje,buntgras,kamperfoelie,valse salie,boskruiskruid,e.a.

Bossen die overeenkomen met het Eiken-Berkenbos(37Aal).

In en langs de bospaden groeien soorten als:gewoon struisgras,zilverhaver,paashaver heidestruisgras,wijfjesvaren,dubbelloof,struikheide,zandzegge,wilgeroosje,buntgras,bochtige smele,vingerhoedskruid,smalle stekelvaren,dopheide,schapegras,liggend walstro,stekelbrem,bosdroogbloem,stijf havikskruid,muizeoor,sint janskruid,grondster(pl.veel)trekrus,tengere rus,gewone en veelbloemige veldbies,brœedbladige wesp orchis(vrij veel)liggend hersthooi(weinig)pijpestro,koningsvaren(weinig)vogelpootje,tormentil,brunel,brem,knopig helmkruid,boskruiskruid,tandjesgras,heidspurrie,rode schijnspurrie,valse salie,klein tasjeskruid,e.a.

Langs de pijnendijk groeien naast tal van vernoemde soorten ook nog soorten als:gewoon knoepkruid,slangekruid,kruldistel,vroegeling,gewone teunisbloem,dwergviltkruid,pekbloem,kruipbrem,schermhavikskruid,wouw,wilde reseda,koningskaars,akker-en witte honingklaver,e.a.

c) De heideveldjes en vennetjes.

In het gebied komen verspreidt enkele heideveldjes voor die een nog botanische waarde bezitten;het grootste heiderestant gelegen aan de pijnendijk is echter een droog tot matig vochtig heiderestant,wat vnl.bestaat uit struikheide,dopheide en pijpestro met daarnaast o.m.:tormentil,grove den,ruwe berk,zomereik,trekrus,borselgras,kruipwilg,veenbies,bochtige smele,e.a.

Het tegenover dit heiderestant gelegen heideveldje heeft een soortgelijke samenstelling met veel struikheide en pijpestro.

In een tweetal kleine heideveldjes,resp.nabij de moergestelse weg en de pijnendijk komen naast de reedsvernoemde soorten ook diverse exemplaren voor van de Klokjes-entiaan.

De overige heideveldjes zijn ofwel nagenoeg geheel dichtgegroeid met grove den en ruwe berk of ze zijn veranderd in pijpestro-steppen.

In een van deze heideveldjes ligt een nog waardevol vennetjes waar o.m.voorkomen: de veenpluis,kleine zonnedauw,veelstengelige waterbies en moerashersthooi.

Het meer voedselrijkere Berkven wordt ook weleens gebruikt als visvijver,langs en in dit ven groeien soorten als:grote waterweegbree,riet,grote lisdodde,gewone we-

Kerkeindse heide 2

derik, wolfspoot, waternavel, moeraswalstro, drijvend fonteinkruid, waterlelie, e.a.

In een droog graslandje aan de noordzijde van de Kerkeindse heide (thv. E38) groeien soorten als: duizendblad, gewoon struisgras, zilverhaver, struikheide, dopheide, pilzegge, hazegge, gewoon knoopkruid, liggend walstro, kruipbrem, stekelbrem, muizeoor, sint janskruid, zandblauwtje, trincia, veelbloemige veldbies, pijpestro, tormentil, vijfvingerkruid, brunel, kruipwilg, brem, tandjesgras, mannetjesereprijs, blauwe knoop, hondsviooltje, echt duizendguldenkruid (vrij veel) e.a.

De fauna in de bossen en op de heide en weilanden bestaat o.m. uit:

koolmees, pimpelmees, kuifmees, staartmees, zwarte mees, geelgors, buizerd, torenvalk, patrijs, fazant, kievit, vlaamse gaai, ekster, vink, groenling, sijs, kneu, wulp, houtduif, tortelduif, ransuil, groene en zwarte specht, grote bonte specht, veldleeuwerik, graspieper, winterkoning, roodborst, zanglijster, tjiftjaf, ree, hermelijn, haas, konijn, eekhoorn, vlugge hagedis, e.a.

Top.kaart: 50F

Gemeente: Hilvarenbeek/Tilburg

Onderzoek: Joost en Toon Cools 1975 t/m 1978.

a) Het landschap.

Het landschap bestond rond de eeuwwisseling in het zuiden vnl. uit heidevelden en bossen, die toen nog een geheel vormde met de heidevelden van de Breeheese en de Kerkeindse heide, het landschap ging via een kleinschalig cultuurland geleidelijk over naar de beekdallandschappen van de Oude en de Nieuwe Ley, wat toen nog uit graslanden en moerassen bestond.

Heidevelden die in de jaren '50-60 nog aanwezig waren en waar toen nog kornoeders, wulpen, kemphanen en velen kleine en vlugge hagedissen voorkwamen, terwijl in een brede sloot velen kleine en grote watersalamanders voorkwamen.

In een waterloop in het noorden van het landschap kwamen toen nog de grote en kleine modderkruiper voor, alsmede de snoek.

In de zestiger jaren is aan deze situatie echter een eind gekomen, de heidevelden verdwenen nagenoeg geheel in een grote en diepe waterput, wat thans het recreatieoord de beekse bergen is, terwijl in het noorden van het landschap een eveneens grote en diepe zandput werd gegraven, waarvan het vrijgekomen zand gebruikt werd voor de rijksweg 58 en de kempenbaan.

Door deze ingrijpende maatregelen is thans een landschap overgebleven wat ca. 70 ha groot is en vnl. bestaat uit naald- en loofbos met daarnaast weilanden, houtwallen, broekbosjes en een ca. 12 ha grote waterplas.

En landschap wat onder een tamelijk intensieve recreatiedruk staat, waarbij deze zich vnl. beperkt tot de grote waterplas.

b) De naald- en loofbossen.

De naald- en loofbossen, die vnl. in het zuiden van het landschap liggen, behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) bestaande uit soorten als: grove den, ruwe berk, zomereik, douglasspar, fijnspar, Europese lork, Amerikaanse vogelkers, bochtige smele, pijpestro, corsikaanse den, vogelkers, braam, Amerikaanse eik, beuk, taxus, tamme kastanje, ratelpopulier, witte paardekastanje, krenteboompje, gewone vlier, lijsterbes, eenstijlige meidoorn, pontische rododendron, zwarte els, appel, sporkehout, grauwe en geoorde wilg, boswilg, gewoon struisgras, zilverhaver, wijfjesvaren, smalle stekelvaren, dubbelloof, struikheide, wilgeroosje, dopheide, kamperfoelie, adelaarsvaren, valse salie, blauwe bossen, koningsvaren, e.a.

De in dit boscomplex nog hier en daar voorkomende heideveldjes kenmerken zich vnl. door struikheide, dopheide en pijpestro met daarnaast trekrus, tormentil, veelbloemige veldbies en diverse mossoorten.

De broekbosjes/struwelen in het noorden van het landschap kenmerken zich o.m. door zwarte els, grauwe en geoorde wilg, bitterzoet, kamperfoelie, sporkehout, gagel, hennegras, riet en soorten als: zachte berk, gelderse roos, hop, gewone en stijve zegge, zompzegge, moeraszegge, wolfsfoot, gele lis, gewone pinksterbloem, moeraswalstro, moerasruur, haagwinde en mossoorten als: *Sphagnum squarrosum*, *Eurhynchium praelongum*, *Flagiothecium denticulatum*, *Mnium hornum*, *Calliergon cordifolium*, *Calliergonella cuspidata*, e.a.

In houtwallen in het noorden van het landschap groeien soorten als: ratelpopulier, zomereik, zwarte els, ruwe berk, lijsterbes, gewone vlier, grauwe en geoorde wilg, hazelaar, eenstijlige meidoorn, vogelkers, robinia, framboos, braam, gewone ereprijs, zevenblad, echte valeriaan, hop, kamperfoelie, bitterzoet, klimop, robertskruid, brunel, bluitekruid, kleefkruid, kraailook, frans raaigras, smalle stekelvaren, veelbloemige salomonszegel, breedbladige wespenorchis (weinig) bosanemoon (weinig) e.a.

De fauna van deze houtwallen, struwelen en bossen bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, koolmees, steartmees, pimpelmees, kuifmees, roodborst, winterkoning, ekster, vlaamse gaai, preeuw, groenling, vink, grote lijster, zanglijster, ransuil, bosuil, grote bonte en groene specht, koekoek, houtduif, tortelduif, fazant, wiewaal, ree, konijn, haas, egel, konijn, haas, vlugge hagedis, eekhoorn, e.a.

c) De weilanden.

De weilanden worden in het algemeen vrij intensief beweidt door vnl. koeien, in deze

graslanden groeien o.m.: reukgras, gewone pinksterbloem, echte witbol, kropaar, grote en geknikte vossestaart, gewone paardebloem, scherpe en kruipende boterbloem, veld- en ridderzuring, rode en witte klaver, kleine klaver, echte koekoeksbloem, rood zwenkgras, beemdlangbloem, fioringras, zachte dravik, kleine veldkers, grote brandnetel, zilverschoon, kleine klaver, madeliefje, e.a.

De fauna op deze weilanden bestaat o.m. uit: kievit, korhoen (weinig) ekster, witte wijkstaart, veldleeuwerik, patrijs, fazant, konijn, haas, mol, e.a.

b) De sloten.

Langs en in de waterloop de landscheiding, die in het noorden van het landschap in een weiland zijn 'oorsprong' vindt en tenslotte uitmondt in de Oude Ley, groeien soorten als: zompzegge, stijve zegge, gewone zegge, moeraszegge, speenkruid, veelbloemige veldbies, gewone pinksterbloem, kale jonker, gewoon sterrekroos, gewone ereprijs, smalle waterpest, grote waterweegbree, fluitekruid, hennegras, rietgras, moeraswalstro, koninginnekruid, lidrus, kattestaart, gewone wederik, wolfspoot, e.a.

In en langs een brede bossloot in het zuiden van het landschap groeien soorten als: dubbeloof, smalle stekelvaren, wijfjesvaren, pijpestro, dopheide, struikheide, valse salie, stijve zegge en mossoorten als: *Sphagnum fimbriatum*, *Atrichum angustatum* en *undulatum*, *Aulacomnium andergynum*, *Campylopus flexuosus*, *Dicranum scoparium* en *fuscescens*, *Eurhynchium praelongum*, *Hypnum cupressiforme*, *Leucobryum glaucum*, *Leptodictyum riparium*, *Polytrichum commune*, *Plagiothecium denticulatum* en *laetum*, *Amblystegium serpens*, *Brachythecium albicans*, *populeum* en *rutabulum*, *Dicranella heteromalla*, *Mnium hornum*, *Pleurozium schreberi*, *Lophocolea bidentata*, *Marchantia polymorpha*, *Pellia epiphylla*, *Radula complanata* en enkele korstmossoorten.

In en langs sloten in de randzones van het landschap, resp. langs de kempenbaan, rijksweg 58 en hoevense kanaaldijk groeien soorten als: wilde bertram, grote waterweegbree, gewone engelwortel, gewoon sterrekroos, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zomp- en tweerijige zegge, gewone en snavelzegge, cyperzegge, gedoorn dhoornblad, kale jonker, ruwe smele, gewone waterbies, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, moerasspirea, moeraswalstro, waterviolier (vrij veel-veel) gele lis, klein en puntkroos, moerasrolklaver, wolfspoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, watertorkruid, melkeppe, rietgras, riet, drijvend, gekroesd en schedefonteinkruid, egelboterbloem, grote egelskop, echte valeriaan, grote lisdodde, hennegras, stijve zegge, liesgras, waternavel, zomp- en knolrus, biezeknoppen, echte koekoeksbloem, moerasvergeetmijnietje, zompvergeetmijnietje, bosbies (vrij weinig) dwergbies (vrij veel) blauw glidkruid, moerasandoorn, moerasmuur, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: driedoornige stekelbaars, groene kikker (veel) bruine kikker, gewone pad, e.a.

c) De waterplas.

De ca. 12 ha grote waterplas is ca. 20 m diep en is in de jaren 1967-73 gecreëerd ten gunste van de aanleg van de nabijgelegen rijkswegen.

De waterplas kent een rijke en tamelijk zeldzame oeverflora met soorten als: wilde bertram, kalmoes, grote waterweegbree, zwarte els, gewone engelwortel, zachte en ruwe berk, dieldelig tandzaad, dubbeloof, hennegras, struikheide, dopheide, haagwinde, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zompzegge (veel) tweerijige en stijve zegge, gewone en cyperzegge, sanavelzegge, kale jonker, ruwe smele, veelstengelige waterbies (weinig) gewone waterbies, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, moerasspirea, sporehout, moeraswalstro, waternavel, reuzen- talsemien, gele lis, zomp- en knolrus, pitrus, biezeknoppen, zee- groene rus (weinig) moeras- rolklaver, echte koekoeksbloem, wolfspoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, pijpe- stro, moeras- en zompvergeetmijnietje, watertorkruid, koningsvaren (vrij weinig) melkeppe, riet, ruw heemdgras, gekroesd fonteinkruid, wateraardbei (veel) egelboterbloem, moeras- kers, braam, waterzuring, grauwe en geoorde wilg, mattenbies, bosbies (vrij veel) dwerg- bies (veel) blauw glidkruid, bitterzoet, grote egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, grote lisdodde, echte valeriaan en zeer veel exemplaren van de pilvaren.

Aan de westzijde van de waterplas ligt een hoge heuvel die vnl. begroeit is met stramen, maar die in de steile wanden een broedgelegenheid geeft voor de ijsvogel en de oeverzwaluw.

De fauna in, op en langs de waterplas bestaat o.m. uit: wilde eend, meerkoet, waterhoen,

kuifeend(veel)blauwe reiger, fuut, smient, slobeend, scholekster, watersnip, oeverloper, akkemeeuw, dodaars, zomer-en wintertaling, tafeleend, knobbelzwaan, baars, driedoornige stekelbaars, e.a.

2) De braaklanden.

Floristisch waardevol waren tot voor kort een tweetal braakliggende terreinen, die nabij of langs de waterplas lagen en die thans weer dienen als weilanden. In een groot braakland aan de oostzijde van de waterplas groeide soorten als: rode schijnspurrie, moerasmuur, grasmuur, smeewortel, gewone paardebloem, liggende en kleine klaver, rode en witte klaver, klein hoefblad, grote brandnetel, gewone en tijm-areprijs, vogel en smalbladige wikke, tormentil, brunel, scherpe en kruipende boterbloem, egelboterbloem, moeraskers, braam, veld-en ridderzuring, krulzuring, grauwe en geoorde wilg, eenjarige hardbloem, blauw glidkruid, kleverig kruiskruid, hongarse raket, herfstleeuwetand, trincia, engels en italiaans raaigras, gewone rolklaver, gewone veldbies, echte koekoeksbloem, wolfsfoot, gewone wederik, kattedaart, akkerhoningklaver, akkermunt, eenjarig bingelkruid, veelkleurig en zompvergeetmijnnetje, vogelpootje, riet, lidrus, dopheide, gewone reigersbek, rood zwenkgras, kleeftkruid, stekelbrem, hondsdrif, moerasdroogbloem, muizeoor, echte witbol, waternavel, sint janskruid, zomprus, greppel-en knolrus, pitrus, tengere rus, biezeknoppen, ruwe berk, zachte bravik, struikheide, kleine veldkers, moeras-en tweerijige zegge, ruige en gewone zegge, blauwe en hazezegge, gewoon knoopkruid, wilgeroosje, magriet, kale jonker, speerdistel, kleine varkenskers, klein streepzaad, kropaar, duizendblad, fioringras, gewoon struisgras, geknikte en grote vossedaart, rood guichelheil, reukgras, zandmuur, bijvoet, kleine leeuweklauw, mierikswortel (vrij weinig) kleine zonnedaauw (weinig) liggend hersthooi (weinig) dwergbies (zeer veel) moeraswolfskluw (veel) vrouwemantel (vrij weinig) e.a. In een ander braakliggend terrein, ten zuiden van de waterplas, kwamen soorten voor als: kruipend zenegroen (weinig) ruwe berk, dubbelloof, struikheide, dopheide, moeras-en zompzegge, lage zegge (vrij weinig) sterzegge (vrij weinig) gewone en hazezegge, blauwe zegge, bosaardbei, moerasdroogbloem, muizeoor, waternavel, zomprus, greppelrus, knolrus, trekus, gewone en veelbloemige veldbies, koningsvaren (weinig) tormentil, brunel, egelboterbloem, kruipwilg, rode schijnspurrie, moerasmuur, dwergbies (vrij weinig) moeraswolfskluw (vrij veel) kleine zonnedaauw (zeer veel) late ogentroost (vrij weinig) liggend hersthooi (veel) en de zeldzame dwergus (weinig).

Het beekdal van de Voorste stroom o.o.

top.kaart:507

Gemeente:Tilburg/Berkel-Enschot.

Onderzoek:Joost en Toon Cools 1974 t/m 1979.

a)Het landschap.

Het beekdallandschap van de Voorste stroom bestond rond de eeuwwisseling vnl.uit draslanden,moerassen en vochtige hooilanden die afgewisseld werden door houtwallen en broekbosjes.

Dit botanisch en faunistisch rijk beekdallandschap ging in het zuiden geleidelijk over naar het eveneens rijke heidelandschap van de Gemeene heide en in het noorden naar het akkerlandschap van de Enschtotse akkers en de Hoogen Dries met aan deze zijde van het beekdal de gehuchten:Moerenburg,Zandstraat en Laag Heukelom,die thans nog altijd aanwezig zijn.

In latere jaren zijn de draslanden,moerassen en heidevelden grotendeels ontgonnen en ofwel in gebruik genomen als cultuurland ofwel beplant met naald-of loofhout. In de jaren 1950-1970 werd het landschap nog verder aangetast en legde men dwars door broekbossen en moerassen een aantal rijkswegen,dit was ten eerste de rijks-
weg E38(thans niet meer in gebruik)en later de rijksweg 58,waardoor grote delen van de resterende broekbossen en moerassen verloren gingen,mede omdat men een tweetal zandputten graafde,waarvan het zand nodig was voor de aanleg van deze rijks-
wegen.

Het tegenwoordige landschap is dan ook een sterk versnipperd landschap met hier en daar nog een restantje broekbos,moeras of heideveld,waarbij men nog maar nauwelijks kan indenken,dat dit landschap in vroegere tijden een groot natuurreservaat was. Van deze vroegere tijden is echter in geheel niets bekend,al kan men met enig verbeeldingsvermogen wel indenken dat het een lustoord moet zijn geweest van o.m.de vrouwemantel,kruipend zenegroen,dotterbloem,klokjesgentiaan,koningsvaren,grote pim-
pernel,bosbies,poelruit,blauwe knoop,wataraardbei en mogelijk ook spaanse ruiter, breedbladige orchis,grote ratelaar,moerasstreepzaad,adderwortel en beenbreek. Plantensoorten die nu nog hier en daar voorkomen langs sloten en wegen en stille
rethuigen zijn van de vroegere en betere tijden.

Bescherming en mogelijk herstel van het tegenwoordige landschap is dan ook sterk aan te bevelen.

b)De beken.

Voor een deel bestaat het beekdal nog uit de beken:Nieuwe en Oude Ley,die elkaar nabij de oude rijksweg E38 en op de grens van Berkel-Enschot en Tilburg ontmoeten en tesamen de Voorste stroom vormen.

Beken die een slechte tot zeer slechte waterkwaliteit bezitten met in de natte periodes een sterke stroming en hoge waterstand,waardoor de naastgelegen percelen geheel onder water komen te staan.

In de beken groeien een klein aantal soorten en die meestal ook nog schaars in de beken voorkomen met soorten als:gewoon sterrekroos,mannagras,smalle waterpest en
chedefonteinkruid.

Langs de beken groeien soorten als:kalmoes,zevenblad,fioringras,zwarte els,geknikte en grote vossesstaart,fluitekruid,frans raaigras,bijvoet,driedelig tandzaad,henne-
gras,moeraszegge,kale jonker,akkerdistel,kropaar,ruwe smele,koninginnekruid,gewone
kennepnetel,kleefkruid,liesgras,pitrus,biezeknoppen,witte dovenetel,wolfspoot,
tagkoekoeksbloem,watermunt,gewone pinksterbloem,moerasvergeetmijnietje,rietgras,
riet,ruw beemdgras,japanse duizendknoop,waterpeper,ratelpopulier,kruipende boter-
bloem,braam,waterzuring,ridderzuring,veldzuring,gauwe en geoorde wilg,kraakwilg,
schietwilg,smeewortel,grote brandnetel,poelruit(pl.weinig)vogelwikke,late gulden-
roede(pl.veel)bosbies(pl.vrij weinig)e.a.

In en langs een oude beekloop,gelegen in het gebiedsdeel de Buunder,groeien soorten als:haak-en gewoon sterrekroos,wolfspoot,moerasvergeetmijnietje,grote waterweegbree,
tattenbies,moeraswalstro,gewone wederik,kale jonker,gauwe wilg,e.a.

De fauna in,op en langs de beken bestaat o.m.uit:blauwe reiger,wilde eend,water-
hoen,watersnip,oeverloper,kokmeeuw,ijsvogel(weinig)e.a.

3) De broekbossen e.a.

In het beekdal van de Voorste stroom liggen verspreidt enkele kleine broekbosjes die landschappelijk, botanisch en faunistisch waardevol zijn en afgewisseld worden door natte ruigten en rietmoerassen.

Broekbosjes die behoren tot het Elzenbroekbos(35Aal)bestaande uit:zwarte els, grauwe en geoerde wilg, bitterzoet, hennegras, haagwinde, moeraszegge, smalle stekelvaren, koninginnekruid, moerasspirea, sporkehout, kleeftkruid, moeraswalstro, hop, gele lis, kamperfoelie, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, riet, ratelpopulier, framboos, grote brandnetel, braam, wijffjesvaren met daarnaast wilde bertram, gewone engelwortel, zachte berk, moerassterrekroos(pl.veel)dotterbloem, moeraspinksterbloem, stijve zegge, elzenzegge(pl.vrij veel)kale jonker, hazelaar, ruwe smeile, harig wilgeroosje, speenkruid, gewone es, watertorkruid, melkeppe, rietgras, aalbes, zwarte bes, gewone vlier, lijsterbes, grote waterweegbree, kraakwilg, katwilg, amandelwilg, japanse krizendknoop, knopig helmkruid, waterzuring, zoete kers(pl.weinig)koningsvaren(pl. weinig)veelbloemige salomonszegel(pl.weinig)gele dovenetel(var.flor.)(pl.vrij veel)echte valeriaan en diverse mossoorten.

De belangrijkste broekbosjes(met o.m.elzenzegge, zwarte bes, aalbes, moerassterrekroos, moeraspinksterbloem, veelbloemige salomonszegel, koningsvaren)zijn de bosjes gelegen in de gebiedsdelen:de Baars, Grollegat, Buunder en Helleputten.

De natte ruigten en moerassen bestaan uit soorten als:riet, hennegras, kattestaart, grote lisdodde, gewone wederik, moerasspirea, harig wilgeroosje, liesgras, gele lis, koninginnekruid, waterzuring, haagwinde, bitterzoet, kale jonker, hop, wolfsfoot, wilde bertram, dotterbloem, gewone engelwortel, zwarte els, grauwe en geoerde wilg, sporkehout, gewone pinksterbloem, moeraszegge, moeraswalstro, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, watermunt, moerasvergeetmijnietje, blauw glidkruid, smeewortel, echte valeriaan, piezeknoppen, e.a.

Anderzijds komen pl.in ruigten nabij het wilhelminakanaal soorten voor als:zevenblad, zwarte els, fluitekruid, hazelaar, eenstijlige meidoorn, gewone esdoorn, kleeftkruid, hop, gele lis, gewone klis, boerenwormkruid, riet, knopig helmkruid, bergvlier (vrij weinig)gelderse roos, gewone vlier, lijsterbes, koninginnekruid, speenkruid, grote brandnetel, zomereik, kleeftkruid, kamperfoelie, braam, framboos, grauwe en geoerde wilg, boswilg, smeewortel en enkele exemplaren van de reuzenpaardestaart.

De fauna van deze broekbosjes en moerassen bestaat o.m.uit:wilde eend, waterhoen, blauwborst, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgors, buizerd, torenvalk, houtduif, koekoek, grote bonte specht, groene specht, winterkoning, roodborst, nachtegaal, merel, zanglijster, braamsluiper, zwartkopgrasmus, fitis, tjiftjaf, staartmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, wielewaal, kauw, zwarte kraai, spreeuw, vink, sijs, groenling, e.a.

4) De klotputten.

In het beekdal liggen enkele zgn.klotputten, waarvan de bekendste en waardevolste het Grollegat en de Helleputten zijn, waar soorten groeien als:waterlelie, gele slomp, drijvend fonteinkruid, kattestaart, gewone wederik, wolfsfoot, watermunt, gele lis, riet, moeraswalstro, kale jonker, moerasvergeetmijnietje, hennegras, waterzuring, gewone engelwortel, moeras-en scherpe zegge, kale jonker, koninginnekruid, gewone pinksterbloem, grote waterweegbree, zwarte els, grauwe wilg, harig wilgeroosje, lidrus, moerasspirea, e.a.

In en langs de tweetal zandputten nabij de rijkswegen groeien soorten als:gele slomp(pl.vrij weinig)kalmoes, grote waterweegbree, zwarte els, zachte berk, hennegras, scherpe en moeraszegge, kale jonker, ruwe smeile, harig wilgeroosje, koninginnekruid, moerasspirea, moeraswalstro, gele lis, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, riet, rietgras, watermunt, grauwe wilg, schietwilg, ratelpopulier, waterzuring, grote lisdodde, e.a.

De fauna bestaat o.m.uit:fuut, wilde eend, blauwe reiger, wintertaling, smient, kuifend, tafeleend, waterhoen, meerkoet, watersnip, kokmeeuw, snoek, ruisvoorn, baars, e.a.

5) De sloten.

In het beekdal liggen enkele waardevolle sloten, die vnl.liggen langs de rijkswegen. In en langs een sloot/waterloop nabij het wilhelminakanaal groeien o.m.:wilde ber-

braam, grote waterweegbree, grote vossestaart, fluitekruid, hennegras, gewoon sterrekroos, gewone pinksterbloem, moeraszegge, gewone zegge, kale jonker, smalle waterpest, koninginnekruid, lidrus, speenkruid, moerasspirea, moeraswalstro, liesgras, klein kroos, echte koekoeksbloem, wolfsfoot, gewone wederik, moerasvergeetmijnietje, watermunt, riet, schedefonteinkruid, scherpe boterbloem, braam, framboos, smeerwortel, grote brandnetel, theeboompje, late guldenroede, e.a.

In de sloot/waterloop o.m. de driedoornige stekelbaars en groene kikker.

In en langs een tweetal sloten langs het broekbosje de Baars groeien soorten als: wilde bertram, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, grote vossestaart, gewone engelwortel, reukgras, wijfjesvaren, hennegras, haak-en gewoon sterrekroos, dotterbloem, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zompzegge, tweerijige zegge, stijve en gewone zegge, cyper-en snavelzegge, magriet, kale jonker, kropaar, gewone waterbies, smalle waterpest, harig wilgeroosje, moerasbasterdwederik, lidrus, holpijp, dopheide, struikheide, koninginnekruid, speenkruid, moerasspirea, moeraswalstro, echte witbol, waternavel, zomprus, knolrus, biezeknoppen, kantig hertshooi, gele lis, klein en puntkroos, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, penningkruid, watermunt, moeras-en zompvergeetmijnietje, watertorkruid, melkeppe, riet, rietgras, gekroesd, drijvend, schede-en duizendknoopfonteinkruid, brunel, scherpe en egelboterbloem, gele waterkers, braam, veld-en waterzuring, mattenbies, dwergbies (pl. vrij veel) bosbies (vrij veel) bitterzoet, kleine en grote egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, smeerwortel, echte valeriaan, gewoon blaasjeskruid (veel) schildereprijs, e.a.

In de sloten de driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

In en langs een sloot langs de rijksweg 58 en thv. de Buunder groeien soorten als: wilde bertram, kalmoes, kruipend struisgras, grote waterweegbree, kruipend zenegroen, grote vossestaart, gewone engelwortel, reukgras, fluitekruid, zevenblad, frans raaigras, zachte dravik, hennegras, haak-en gewoon sterrekroos, dotterbloem, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zomp-en tweerijige zegge, elzenzegge, ruige en hazezegge, stijve en gewone zegge, cyper-en snavelzegge, blauwe zegge, blaaszegge, gewoon knoopkruid, magriet, gedoorn dhoornblad, kale jonker, kropaar, ruwe smeale, gewone waterbies, smalle en brede waterpest, harig wilgeroosje, donkergroen en moerasbasterdwederik, lidrus, holpijp, koninginnekruid, beemdlangbloem, rood zwenkgras, speenkruid, moerasspirea, kleeftkruid, moeraswalstro, glad walstro, mannagras, liesgras, echte witbol, watervioolier (veel) waternavel, kikkerbeet (veel) kantig en gevleugeld hersthooi, gele lis, veldrus, zomprus, knolrus, biezeknoppen, veldlathyrus, klein en puntkroos, moerasrolklaver, veelbloemige en gewone veldbies, echte koekoeksbloem, wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, penningkruid, watermunt, moeras-en zompvergeetmijnietje, slanke waterkers, waterlelie (weinig) watertorkruid, melkeppe, rietgras, riet, gekroesd, drijvend, schede-en duizendknoopfonteinkruid, wateraardbei, brunel, scherpe en egelboterbloem, grote boterbloem (weinig) gewone waterranonkel (vrij veel) gele waterkers, moeraskers, waterzuring, veldzuring, kluwenzuring, grauwe wilg, mattenbies, dwergbies (vrij veel) bosbies (vrij weinig) liggend hersthooi (weinig) knopig helmkruid, blauw glikkruid, bitterzoet, kleine en grote egelskop, moerasandoorn, moerasmuur, grasmuur, smeerwortel, melruit, grote en kleine lisodde, gewoon blaasjeskruid (vrij veel) echte valeriaan, rode waterereprijs, schildereprijs, vogelwikke, rosse vossestaart (weinig) e.a.

In deze waardevolle sloot o.m. de driedoornige stekelbaars, groen en bruine kikker.

In en langs sloten, gelegen tussen de rijkswegen, groeien soorten als: wilde bertram, kruipend zenegroen, grote waterweegbree, gewone engelwortel, hennegras, reukgras, haak-en gewoon sterrekroos, struikheide, dopheide, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, zompzegge, tweerijige zegge, stijve en gewone zegge, cyper-en snavelzegge, gewoon knoopkruid, magriet, kale jonker (ook enkele exemplaren met een witte bloem), (groen) kropaar, veelstengelige waterbies (vrij weinig) gewone waterbies, smalle waterpest, lidrus, holpijp, koninginnekruid, rood zwenkgras, moerasspirea, moeraswalstro, glad walstro, echte witbol, watervioolier (veel) waternavel, kantig hertshooi, gele lis, veld-en zomprus, knolrus, biezeknoppen, klein en puntkroos, moerasrolklaver, echte koekoeksbloem, drijvende waterweegbree (vrij veel) wolfsfoot, gewone wederik, kattestaart, watermunt, moerasvergeetmijnietje, waterpostelein (vrij veel) melkeppe, riet, gekroesd, drijvend, schede-en duizendknoopfonteinkruid, tormentil, brunel, scherpe en egelboterbloem, gewone waterranonkel (vrij veel) gele waterkers, veld-en waterzuring, bosbies (vrij weinig) vlottende bies (vrij veel) kleine en grote egelskop, moerasandoorn, grasmuur, moerasmuur, gewoon blaasjeskruid (veel) echte valeriaan, mattenbies, e.a.

In deze sloten eveneens de driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

In en langs sloten ten oosten van de rijksweg 58 en ten noorden van de rijksweg 38 groeien soorten als: wilde bertram, grote waterweegbree, vrouwemantel (vrij weinig) kruipend zenegroen, gewone engelwortel, reukgras, wijfjesvaren, dubbelloof, zachte dravik, hennegras, gewoon sterrekroos, struikheide, dopheide, pijpestro, gewone pinksterbloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige en gewone zegge, cyper- en snavelzegge, gewoon knoepkruid, magriet, kale jonker, kropaar, veelstengelige waterbies (vrij weinig) gewone waterbies, smalle waterpest, lidrus, koninginnekruid, rood zwekgras, moerasaspirea, moeraswalstro, echte witbol, waterviolier, watervioel, gele lis, veldrus, knol- en zomp- rus, zeegroene rus (weinig) klein kroos, veelbloemige veldbies, echte koekoeksbloem, gewone wederik, kattedaart, watermunt, moerasvergeetmijnietje, melkeppe, riet, drijvend, schede- en duizendknoopfontein-kruid, tormentil, brunel, scherpe en egelboterbloem, veldzuring, vlottende bies (vrij veel) mattenbies, bosbies (vrij weinig) knopig helmkruid, blauw glidkruid, kleine en grote egelskop, moerasandoorn, grasmuur, moerasmuur, valse salie, gewoon blaasjeskruid (vrij veel) echte valerian, gewone ereprijs, vogelwikke, haezegge, e.a.

In de sloten o.m. de driedoornige stekelbaars, groene en bruine kikker.

In en langs sloten langs de broekstraat groeien soorten als: zompzegge (veel) konings- varen (vrij veel) poelruit, kruipend zenegroen (pl. veel) gewone vegelmelk (pl. weinig) wilde bertram, grote waterweegbree, zwarte als, grote vossedaart, reukgras, fluite- kruid, gewone engelwortel, zachte dravik, hennegras, gewoon sterrekroos, gewone pinkster- bloem, scherpe en moeraszegge, tweerijige en gewone zegge, cyperzegge, magriet, gewoon knoepkruid, kale jonker, kropaar, kamgras, smalle waterpest, harig wilgeroosje, lidrus, koninginnekruid, rood zwenkgras, speenkruid, moerasaspirea, moeraswalstro, echte witbol, waterviolier, gele lis, biezeknoppen, zomp- en knolrus, veldlathyrus, klein kroos, echte koekoeksbloem, gewone wederik, kattedaart, watermunt, melkeppe, riet, drijvend en schedefontein-kruid, brunel, scherpe en egelboterbloem, bosbies (weinig) grote egelskop, moerasandoorn, grote lisdodde, echte valerian, e.a.

In en langs andere sloten groeien o.m.: wilde bertram, gewone engelwortel, grote wa- terweegbree, reukgras, fluitekruid, zevenblad, zachte dravik, hennegras, gewoon sterre- kroos, gewone pinksterbloem, moeras- en scherpe zegge, tweerijige en gewone zegge, kale jonker, kropaar, smalle waterpest, speenkruid, harig wilgeroosje, lidrus, koningin- nekruid, watertorkruid, veldbeemdgras, moerasaspirea, moeraswalstro, kleefkruid, echte witbol, gewone wederik, kattedaart, wolfspoot, moerasandoorn, grote egelskop, echte valerian, echte koekoeksbloem, rietgras, riet, gele lis, drijvend fontein-kruid, grote lisdodde, e.a.

2) De weilanden en bouwlanden.

De weilanden worden in het algemeen vrij intensief tot intensief beweidt, door vnl. koeien en pl. ook door paarden, pony's en schapen; de flora van deze weilanden bestaat o.m. uit: gewone pinksterbloem, zachte dravik, echte witbol, scherpe en kruipende bo- terbloem, veldzuring, grote en geknikte vossedaart, reukgras, veldbeemdgras, madeliefje, gewone en zandhoornbloem, kropaar, rood zwenkgras, gewone veldbies, timotheegras, smalle weegbree, kleine veldkers, vogelwikke, grasmuur, echte koekoeksbloem, echte wit- bol, fluitekruid, speenkruid, gewone paardbloem, kleine en rode klaver, witte klaver, tijmreprijs, fioringras, ruige en gewone zegge, magriet, akker- en speerdistel, kale jonker, klein streepzaad, kamgras, kweek, gewoon biggekruid, biezeknoppen, pitrus, herfst- leeuwetand, engels raaigras, hopklaver, akkermunt, zompvergeetmijnietje, zilverschoon, brunel, ridder- en krulzuring, liggend vetmuur, smeewortel, grote brandnetel, e.a.

Weilanden die pl. nog velen scherpe boterbloemen en gewone pinksterbloemen herbergen waarbij de belangrijkste hierbij zijn, de graslanden in de Helleputten en ten zuiden hiervan, de graslanden thv. Laag Heukelom, thv. het Grollegat, de Broekstraat, e.a.

In en om de weilanden vindt men nog enkele fraaie knotwilgen en elzenheggen.

De bouwlanden worden in het algemeen gebruikt voor het verbouwen van mais, met in en langs deze bouwlanden soorten als: windhalm, kleine leeuwklauw, zandraket, uitstaande elde, koolzaad, korenbloem (pl. veel) zandhoornbloem, mel- en korrelganzevoet, gele ganze- bloem (pl. veel) akkerwinde, glad vingergras, hanepoot, gewone reigersbek, paarse dove- distel, akkerkool, vlasbekje, italiaans raaigras, valse en echte kamille, reukeloze kam- tile, gewone en kleine klapproos, varkensgras, viltige duizendknoop, perzikkruid, zwal-

zwarte nachtschade, akkermelkdistel, gewone spurrie, vogelmuur, witte krodde, bastaardklaver, kleine brandnetel, veldereprijs, smalbladige wikke, akkerviooltje, e.a.

De fauna van de wei- en bouwlanden bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, patrijs, fazant, schollekster, kievit, grutto, kokmeeuw, houtduif, gierzwaluw, boeren- en huiszwaluw, kuif- en veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, kramsvogel, koperwiek, ekster, kauw, bonte en zwarte kraai, spreeuw, geelgors, ree, konijn, haas, mol, e.a.

g) De naald- en loofbosjes e.a.

Op de meer drogere bodems in het beekdal en op de overgang van hei naar beemd, komen hier en daar naald- en loofbosjes voor, die vnl. behoren tot het Eiken-Berkenbos (37Aal) bestaande uit: grove den, zomereik, ruwe berk, gewone esdoorn, zwarte els, krenteboompje, eenstijlige meidoorn, sporkehout, lijsternes, braam, framboos, blauwe bosbes, ratelpopulier, tamme kastanje, hazelaar, beuk, gewone es, Amerikaanse vogelkers, zoete kers (weinig) Amerikaanse eik, robinia, grauwe en boswilg, gewone vlier, fijnspar, Europese lork, met in de kruidlaag: frans raaigras, zevenblad, wijfjesvaren, dubbelloof, struikheide, dopheide, bochtige smele, pijpestro, smalle en brede stekelvaren, wilgeroosje, asperge, liggend walstro, kleefkruid, klimop, kamperfoelie, hop, bitterzoet, gladde witbol, brunel, adelaarsvaren, valse salie, veelbloemige salomonszegel (pl. vrij veel) e.a.

Naast deze bosjes komen er in het landschap nog enkele houtwallen voor, die bestaan uit: zwarte els, ruwe berk, zoete kers, lijsternes, gewone vlier, ratelpopulier, grove den, zomereik, wintereik, braam, duinriet, hennegras, frans raaigras, wilgeroosje, vingerhoedskruid, koningsvaren, smalle stekelvaren, wijfjesvaren, pijpestro, valse salie, braam, eenstijlige meidoorn, sporkehout, hazelaar, kleefkruid, kamperfoelie, bitterzoet, rauwe en boswilg, breedbladige wespenorchis (pl. veel) dubbelloof, gewone esdoorn, zevenblad, fluitekruid, bereklauw, lookzonderlook, wegedoorn (pl. weinig) robinia, knopig helmkruid, e.a.

De fauna bestaat o.m. uit: buizerd, torenvalk, groene en grote bonte specht, ransuil, steenuil, fazant, houtduif, tortelduif, koekoek, winterkoning, roodborst, gekraagde roodstaart, zanglijster, grote lijster, fitis, tjiftjaf, staartmees, koolmees, pimpelmees, zwarte mees, kuifmees, vlaamse gaai, ekster, kauw, spreeuw, vink, groenling, konijn, eekhoorn, ree, e.a.

h) De heideterreintjes.

Van het voormalige heidelandschap zijn een tweetal heideterreintjes overgebleven die vnl. bestaan uit pijpestro, dopheide en struikheide met daarnaast: de klokjesgentiaan (vrij veel) tormentil, veenbies, gagel, trekrus, witte snavelbies (vrij weinig) koolrus, haezegge, grove den en ruwe berk.

i) De wegbermen en zandpaden.

Naardevol zijn enkele zandpaden, die liggen in het voormalige heidelandschap, in en langs deze zandpaden groeien soorten als: muskusaasjeskruid (weinig) liggend herst- en veldbies (vrij veel) grondster (pl. veel) witte en akkerhoningklaver, hegedoornzaad, breedbladige wespenorchis (vrij veel) zevenblad, gewoon struisgras, zilverhaver, zachte dravik, struikheide, dopheide, pijpestro, gewoon knoopkruid, veelbloemige en gewone veldbies, gagel, wilgeroosje, buntgras, schapegras, ruwe berk, bosdroogbloem, muizeoor, stijf, gewoon en schermhavikskruid, sint janskruid, zandblauwtje, avondskoekoeksbloem, tormentil, brem, knopig helmkruid, jacobskruid, valse salie, late guldenroede, dubbelkelk (pl. weinig) kromhals, akker- en speerdistel, bereklauw, reuzenbalsemien, brunel, adelaarsvaren, zomereik, grove den, duinriet, blauwe knoop (vrij weinig) smalbladige wikke, vogelwikke, kraailook, e.a.

Langs de verharde wegen groeien soorten als: zevenblad, fluitekruid, gewoon knoopkruid, magriet, kruipend zenegroen, breedbladige lathyrus (pl. vrij veel) duizendblad, grote vossesstaart, reukgras, frans raaigras, zilverhaver, heidespurrie, gewone veldbies, zachte dravik, gewone pinksterbloem, moeraszegge, gewoon knoopkruid, akkerhoornbloem, gewone hoornbloem, speerdistel, heksenmelk (pl. vrij veel) groot streepzaad (pl. weinig) zwarte toorts (pl. vrij weinig) klein streepzaad, gewoon barbarakruid, kropbaar, wilde leen, vroegeling, rood zwenkgras, kleefkruid, glad walstro, bereklauw, echte witbol, veldlathyrus, herfstleeuwetand, trincia, echte koekoeksbloem, dagkoekoeksbloem, middelst

vergeetmijnietje, veelkleurig vergeetmijnietje, timotheegras, veldbeemdgras, vijfvin-
terkruid, brunel, scherpe boterbloem, veldzuring, grote pimpinel (pl. vrij weinig)
grasklokje (vrij veel) grasmuur, boerenwormkruid, gele morgenster, rode klaver, gewone
ereprijs, vogelwikke, heggewikke, smalbladige wikke, ringelwikke, e.a.

j) De ruderaale terreinen.

In het landschap liggen enkele ruderaale terreinen, die dikwijls een aparte flora
bezitten, in een terrein in de bunder groeien soorten als: duizendblad, zevenblad,
hondspeterselie, kruipend zegegroen, zwarte els, grauwe els, reukgras, fluitekruid,
gewone klis, bijvoet, ruwe berk, ruige zegge, wilgeroosje, speerdistel, kleine varkens-
kers, hazelaar, eenstijlige meidoorn, kweek, rood zwenkgras, kleeftkruid, slipbladige
ooievaarsbek, hondsdraf, bereklauw, sint janskruid, klein springzaad (vrij veel)
witte dovenetel, gele dovenetel (var. flor.) (vrij weinig) vlasbekje, muskuskasjeskruid
(vrij weinig) gevlekte rupsklaver (weinig) avondskoekoeksbloem, akker-en witte honing-
klaver, gewone teunisbloem (vrij veel) heggeduizendknoop, ratelpopulier, canadese popu-
lier, sleedoorn, zomereik, wouw (vrij veel) aalbes, zwarte bes, framboos, hondsroos, braam,
peterselievlier (weinig) gewone vlier, brem, zeepkruid (vrij veel) wilde hyacint (weinig)
bastaardhyacint (*Scilla non-scripta* x *hispanica*) (weinig) knopig helmkruid, gewone
hemelsleutel, grasmuur, smeerwortel, grote brandnetel, boerenwormkruid, koningskaars
(vrij veel) vogel-en smalbladige wikke, ringelwikke, chinees klokje (weinig) haagligus-
ter (weinig) wilde narcis (vrij veel) trompetnarcis (weinig) valse salie, e.a.

In terreinen ten oosten van de rijksweg 58 en ten noorden van de E38 groeien soor-
ten als: duizendblad, liggend hersthooi (vrij veel) kleine winterpostelein, zilverhaver,
rood guichelheil, echte kamille, windhalm, gewone klis, bijvoet, ijle dravik, korenbloem,
stinkende gouwe, moederkruid, gele ganzebloem, kleine varkenskers, doornappel (weinig)
glad vingergas, kroontjeskruid, gewone duivekervel, helianthus, grondster (vrij veel)
hoenderbeet, akkerkool, kromhals, avondskoekoeksbloem, akker-en witte honingklaver,
eenjarig bingelkruid, gewone en kleine klapproos, waterpostelein (weinig) noorse ganze-
rik (weinig) akkerkers, kleverig kruiskruid, groene naalदार, hongarse raket, akker-
melkdistel, koningskaars (weinig) viltige hoornbloem, springkomkommer, pluimgierst, vlas,
kanariezaad, tomaat, vogelgierst, driekleurig viooltje, mais, dwergviltkruid, zandblauw-
tje, veelkleurig vergeetmijnietje, e.a.

In terreinen nabij de broekstraat groeien soorten als: moederkruid, kleine winter-
postelein, grote teunisbloem (weinig) koningskaars (vrij veel) doornappel (weinig) helia-
nthus, klein springzaad, vaste lupine, tuinboon, kanariezaad, alsemambrosia, gewone klis,
akkerleeuwelbek (weinig) bijvoet, korenbloem, gele ganzebloem, stinkende gouwe, wilde
narcis, kleine varkenskers, gewone steenraket, gewone duivekervel, kleeftkruid, veldrus,
hoenderbeet, akker-en witte honingklaver, watermuur, riet, kleverig kruiskruid, late
guldenroede, boerentabak, dubbelkelk (weinig) e.a.

lijst van de in de gebieden waargenomen plantensoorten ingedeeld in oecologische roepen, volgens de Standaardlijst der Nederlandse flora 1975.

x-de soort komt aangeplant, uitgezaaid, verwilderd of adventief voor.

*-de soort kwam vroeger voor.

1-planten van akkers en droge ruigten.

a-akkers op voedselrijke, niet kalkrijke grond.

Bondspeterselie	-----n	stijve klaverzuring	ab-defgh-j--mn
Bolderik(x)	-----f-----	Gewone klaproos	abcdefgh-j--mn
Rood guichelheil	ab-----mn	Zwaluwtong	abcdefghijklmn
Oot	-b-d-----n	Perzikkruid	abcdefghijklmn
Korrelganzevoet	abcdefghij--mn	Klein kruiskruid	abcdefghijklmn
Gewone steenraket	-----n	Herik	abcdefghijklmn
Kroontjeskruid	-b-d-----n	Zwarte nachtschade	abcdefghijklmn
Quinwolfsmelk	-b-----mn	Akkermelkdistel	abcdefghijklmn
Gewone duivekervel	-b-----n	Brosse melkdistel	abcdefghij--mn
Herig knopkruid	-b-----mn	Gewone melkdistel	-b-d--g--j--mn
Slipbladige ooievaarsbek	-b-----n	Vogelmuur	abcdefghijklmn
Hoenderbeet	-b-----n	Witte krodde	-bcde-gh---mn
Paarse dovenetel	abcdefghijklmn	Kleine brandnetel	abcdefghijklmn
Witte kamille	abcdefghijklmn	Grote ereprijs	-----g-----mn
Benjarig bingelkruid	-b-----mn	Ringelwikke	abcde-gh-j-lmn

b-akkers op kalkrijke grond.

Spiesleeuwebek(x) a-----

c-akkers op matig voedselarme, kalkarme grond.

Walse kamille	-b-d-----n	Klein knopkruid	-bcd-f-h-j--mn
Blofhakken(x)	a-----	Kromhals	-bcde-----n
Akkerleeuwebek(x)	-----n	Kleine klaproos	abcdefghijklmn
Windhalm	abcdefghijklmn	Knopherik	abcdefghijklmn
Kleine leeuweklauw	abcdefghijklmn	Benjarig hardbloem	abcdefghijklmn
Korenbloem	abcde-f-h-j--n	Groene naalbaar	-bcd-----n
Gele ganzebloem	abcdefgh-jklmn	Gewone spurrie	abcdefghijklmn
Manepoot	abcdefghijklmn	Klimopereprijs hed.	-b-----n
Gewone reigersbek	abcdefghijklmn	Akkerviooltje	abcdefghijklmn
Bleekgele hennepnetel	-b-----	Driekleurig viooltje	abcde-----n
Dauwnetel	a-----		

d-regelmatig betreden plaatsen op droge, voedselrijke grond (zgn. tredplanten).

Herderstasje	abcdefghijklmn	Schijfkamille	abcdefghijklmn
Kleine varkenskers	-b-----mn	Grote weegbree maj.	abcdefghijklmn
Klempjes	-b-----	Straatgras	abcdefghijklmn
Blad vingergras	abcdefgh-----n	Varkensgras	abcdefghijklmn
Canadese fijnstraal	abcdefghijklmn	Polygonum arenastrum	-b-de-gh-j--mn
Luiptertje	abcdefghijklmn	Liggend vetmuur	abcdefghijklmn
Engels raaigras	abcdefghijklmn		

e-ruigten op weinig betreden, voedselrijke, niet humeuze of kalkrijke, droge grond.

Alsemambrosia(x)	-----n	Kweek	abcdefghijklmn
Spiesmelde	-b-----n	Heermoes	abcdefghijklmn
Witstaande melde	-bcdefgh-j--mn	Zachte ooievaarsbek	abcdefgh-j--mn
Koolzaad	abcdefghijklmn	Kleine ooievaarsbek	-b-----mn
Kluwenhoornbloem	abcdefgh-j-lmn	Vlasbekje	abcdefghijklmn
Elganzevoet	abcdefghijklmn	Italiaans raaigras	abcdefghijklmn
Voederkruid(x)	-b-----n	Vaste lupine(x)	-b-d-----n
Speerdistel	abcdefghijklmn	Reukeloze kamille	abcdefghijklmn
Akkerwinde	abcdefghijklmn	Avondskoekoeksbloem	abcdefghijklmn
Klein streepzaad	abcdefghijklmn	Witte honingklaver	-b-----l-n
Doornappel	-----n	Akkerhoningklaver	-b-----lmn

veelkl.vergeetmijnietje	-bcd--g-----mn	Gewone raket	abcdefghijklmn
Wiltige duizendknoop	abcdefghijklmn	Gewone paardebloem	abcdefghijklmn
Moorse ganzerik(x)	-----n	Klein hoefblad	abcdefghijklmn
Kleurig kruiskruid	-b-----mn		

f-ruigten op weinig betreden, kalkrijke, niet humeuze, matig droge grond.

glangekruid(x)	--c-----l--	Wouw(x)	-----l-n
Heksenmelk	-----n	Zeepkruid(x)	-b-----n
Gewone teunisbloem	-b-----l-n	Hongaarse raket(x)	-----mn
Grote teunisbloem(x)	-----n	Stalkaars(x)	-b-----
egdistel(x)	-b-----	Zwarte toorts(x)	-----n
Bubbelkelk(x)	-----n	Koningskaars(x)	ab-d-----l-n
Wilde reseda(x)	-----l--	Wilde kaardebol(x)	-b-----

g-ruigten op weinig betreden, voedselrijke, humeuze grond.

Gewone klis	-b-defghijklmn	Helianthus(x)	-b-----n
Bierikswortel(x)	-----m	Breedbladige lathyrus(x)	-----n
Bijvoet	abcdefghijklmn	Aziatische karmozijnsbes(x)	b-----
Akkerklokje(x)	-b-----	Japanse duizendknoop(x)	abcde-fgh-j--mn
Kruldistel(x)	-----l--	Ridderzuring obt.	abcdefghijklmn
Akkerdistel	abcdefghijklmn	Boerenwormkruid	abcdefghijklmn

2-storings-en pionierplanten.

a-voedselrijke plaatsen met wisselende waterstand of anderzins sterk fluctuerende milieu-omstandigheden (zgn. storingsplanten).

Pioringras	abcdefghijklmn	Akkermunt	-b-d-fghij--mn
Teknikte vossesstaart	abcdefghijklmn	Zompvergeetmijnietje	-b-d-fghij--mn
Ruige zegge	abcdefghijklmn	Late ogentroost	-----m-
Valse voszegge	-----g-----mn	Ruw beemdgras	abcdefghijklmn
Hazegegge	abcde-ghij-lmn	Veenwortel	-bcdefghijk-mn
Ruwe smele	-b-d-fghij--mn	Zilver schoon	abcdefghijklmn
Lidrus	abcdefghijklmn	Vijfvingerkruid	-bcd--g-ij-lmn
Waternavel	abcdefghijklmn	Kruipende boterbloem	abcdefghijklmn
Zomprus	abcdefghijklmn	Akkerkers	-b-de-gh-j--mn
Pitrus	abcdefghijklmn	Kluwenzuring	-b-d-fghij--mn
Zeegroene rus	-----mn	Krulzuring	abcdefghijklmn
Pengere rus	abcdefghijklmn	Witte klaver	abcdefghijklmn
Herfstleeuwetand	abcdefghijklmn	Bastaardklaver	abcdefghijklmn
Penningskruid	-b-d-fghij---n	Tijmereprijs	abcde-fghij--mn

b-open, voedsel-(speciaal stikstof-)rijke, natte grond (zgn. pionierplanten).

Rosse vossesstaart	-----n	Waterpeper	abcdefghijklmn
Driedelig tandzaad	abcdefghijklmn	Zachte duizendknoop	-bcdefghij--mn
Rode ganzevoet	-bcd-fg--j--mn	Blaartrekkende boterbloem	-bcdefghij--mn
Breppelrus buf.	abcdefghijklmn	Moeraskers	abcdefghijklmn
Watermuur	-b-----n	Rode waterereprijs	---d---h-----n

c-open, matig voedselrijke tot voedselarme, vochtige grond (zgn. pionierplanten).

Moerasdroogbloem	abcdefghijklmn	Waterpostelein	-b-d---h-----n
Liggend hersthooi	abcde--h-jklmn	Grote weegbree plei.	-----n
Grondster	abcde--h---l-n	Dwergbies	-----hi---mn
Dwerggras	-----m-	Rode schijnspurrie	abcdefghijklmn

4-water-en oeverplanten.

a-zoete tot matig brakke, voedselrijke wateren.

Staksterrekroos	-bcd-fghij--mn	Gewoon sterrekroos	-bcdefghijklmn
-----------------	----------------	--------------------	----------------

gedoord hoornblad	-b-d-fghij--mn	Waterlelie	-bcd--ghijkl-n
rede waterpest	-b-d-fghij--mn	Gekroesd fonteinkruid	-b-d-fghij--mn
malie waterpest	-b-d-fghij--mn	Drijvend fonteinkruid	-b-d-fghij-lmn
aterviolier	---d--ghij--mn	Stompbladig fonteinkruid	-----i-----
ikkerbeet	-----i-----n	Schedefonteinkruid	-b-d-fghij--mn
lein kroos	abcdefghijklmn	Gewone waterranonkel	-b-d-fghij---n
unkroos	-b-d-fghij--mn	Gewoon blaasjeskruid	-----i-----n
gele plomp	-b---fghij---n		

b-zoete, matig tot zeer voedselarme wateren.

ndergedoken moerassch.	-----h-----	Drijvende waterweegbree	-----fghi-----n
moerassmele	---c-----i-----	Teer vederkruid	-----h-j-----
kruipe waterweegbree	-----h-j----	Filvaren	-b---f-h-----m-
aalwaterbies	-----h-j----	Ongelijkbladig fontein.	-----h-----
veelstengelige waterbi.	abcde--hij-lmn	Duizendknoopfontein.	---d-f-hij---n
moerashersthooi	-----hij-l--	Rossig fonteinkruid	---d-----
rote biesvaren	-----h-jk---	Witbloemige waterran.	---c---h-----
molrus bul.	abcdefghijklmn	Vlottende bies	---c--f-hi-k--n
everkruid	-b-----h-jk---	Drijvende egelskop(*)	-----h-----
waterlobelia	-----h-jk---	Flat blaasjeskruid	-----j-----
kleine waterweegbree	-----h-----	Klein blaasjeskruid	-----h-j-----

c-voedselrijke waterkanten en moerassen.

Kalmoes	-b-d-fghij--mn	Wolfspoot	abcdefghijklmn
Grote waterweegbree	-b-d-fghij-lmn	Watermunt	-b-d-fghij--mn
Slangewortel	-----i-----	Moerasvergeetmijnietje	-b-d-fghijklmn
moeraspinksterbloem	-b-d-fghijk--n	Slanke waterkers	-b-d-fghij---n
Scherpe zegge	-b-d-fghij-lmn	Watertorkruid	-b-d-fghij--mn
Moeraszegge	-bcd-fghijklmn	Rietgras	abcdefghijklmn
Stijve zegge	-bcd-fghij--mn	Riet	abcdefghijklmn
Cyperzegge	-b-d-fghij--mn	Grote boterbloem	-----n
Blaaszegge	-----ghij---n	Gele waterkers	-b-d-fghij-lmn
Galigaan	-----h-----	Waterzuring	-b-d-fghij-lmn
Gewone waterbies	-bcd-fghijklmn	Pijlkruid	-----fghij----
Donkergroene basterdwe.	-----h-----n	Mattenbies	-b---fghijk-mn
Kleinbloemige basterdw.	abcdefghijklmn	Blauw glidkruid	-b-d-fghij--mn
Holpijp	-b-d-fghij--mn	Grote watereppe	-----fgh-----
Moeraswalstro elon.	abcdefghijklmn	Kleine egelskop	-b-d-fghij---n
Lannagras	abcdefghijklmn	Grote egelskop ere.	-b-d-fghij--mn
Biesgras	abcdefghijklmn	Kleine lisdodde	-----f-h-----n
Gele lis	-b-d-fghijklmn	Grote lisdodde	-b-d-fghijklmn

d-natte ruigten e.e.

Gewone engelwortel	-b-d-fghij--mn	Kraakwilg(x)	-b-d-fgh-j---n
Gewoon barbarakruid	-----n	Amandelwilg(x)	-b-d--g--j--mn
Warte mosterd	-----gh----mn	Katwilg(x)	-b-d-fgh-j--mn
Paagwinde	-b-d-fghijklmn	Moeraskruiskruid	-----h-----
Harig wilgeroosje	-b-d-fghij--mn	Bitterzoet	abcdefghijklmn
Coninginnekruid	-bcd-fghijklmn	Late guldenroede(x)	ab-----n
Leuzenbalsemien(x)	-b-----h----mn	Moerasandoorn	-b-d-fghij--mn
Lattestaart	-b-d-fghij-lmn	Smeewortel	abcdefghijklmn
Groot hoefblad	---d---i-----	Poelruit	---d-fghi-----n
Schietwilg	-b-d-fghij--mn		

e-planten van bemeste graslanden.

f-bemeste graslanden op matig vochtige grond.

Gewoon duizendblad	abcdefghijklmn	Madeliefje	abcdefghijklmn
Grote vossestaart	abcdefghijklmn	Zachte dravik	abcdefghijklmn
Leukgras	abcdefghijklmn	Gewone pinksterbloem	abcdefghijklmn
rans raagrass	abcdefghijklmn	Gewoon knoopkruid	abcdefghijklmn

gewoon hoornbloem	abcdefghijklmn	Timotheegras	abcdefghijklm
agriet	-b-d-fghij--mn	Smalle weegbree	abcdefghijklmn
groot streepzaad	-----n	Veldbeemdgras prat.	abcdefghijklmn
lamgras	-b----ghi---mn	Brunel	abcdefghijklmn
propaer	abcdefghijklmn	Scherpe boterbloem	abcdefghijklmn
Wilde peen	-----n	Veldzuring	abcdefghijklmn
beemdlangetbloem	-b-d-fghi---mn	Grasmuur	abcdefghijklmn
Rood zwenkgras	abcdefghijklmn	Kleine klaver	abcdefghijklmn
glad walstro	-b-d-fghij---n	Rode klaver	abcdefghijklmn
Echte witbol	abcdefghijklmn	Gewone ereprijs	abcdefghijklmn
beemdkroon	a-----	Vogelwikke	-b-d-fghij--mn
Veldlathyrus	-b-d-fghij--mn		abcdefghijklmn
bevelekte rupsklaver(x)	-----n		
Hopklaver	abcdefghijklmn		

b-matig bemeste graslanden op natte grond.

Wilde bertram	-b-d-fghij--mn	Moerasrolklaver	-b-d-fghij--mn
Kruipend zenegroen	-b-d-fghijk-mn	Veelbloemige veldbies	abcdefghijklmn
Vrouwemantel	a-----mn	Echte koekoeksbloem	-b-d-fghij--mn
Dotterbloem	---d-fghij---n	Gewone wederik	abcdefghijklmn
Tweerijige zegge	-b-d-fghij--mn	Adderwortel	-----h-----
Kale jonker	abcdefghijklmn	Grote pimpernel	-----hi-----n
Moerasspirea	-b-d-fghij--mn	Bosbies	-----fghij--mn
beveleugeld hersthooi	-b-d-fghij---n	Moeraspaardebloem	-----h-----
Veldrus	abcdefghijklm	Echte valeriana	-b-d-fghij--mn

6-planten van muren en droge graslanden.

a-muren

Muurvaren	-----i-----	Muurleeuwebek	-----g-----
Tongvaren	-----i-----	Gele helmbloem	-----g-----

b-graslanden op droge, matig voedselrijke tot voedselrijke, niet tot matig kalkhoudende, zwak zure tot zwak basische grond.

Zandraket	abcdefghijklmn	Trincia	abcdefghijklmn
Zandmuur ser.	abcde--h-jklmn	Gewone rolklaver	abcdefghijklmn
Kleine veldkers	abcdefghijklmn	Muurpeper(x)	-b-----
Zandzegge	abcdefghijklmn	Jacobskruid	abcdefghijklmn
Akkerhoornbloem	ab-d---ij---n	Pekbloem(x)	-b-----l--
Zandhoornbloem	abcdefghijklmn	Liggende klaver	-b-d--gh-j-lmn
Vroegeling	abcde--h-j-lmn	Veldereprijs	abcdefghijklmn
Huizeoor	abcdefghijklmn	Smalbladige wikke	abcdefghijklmn
Gewoon biggekruid	abcdefghijklmn	Klein timotheegras	-bcd-----l-n

d-graslanden op droge, tamelijk voedselarme, kalkarme, zure grond.

Heidestruisgras	abcde-gh-jkl-n	Zandblauwtje	abcdefghijklmn
Gewoon struisgras	abcdefghijklmn	Gewone veldbies	abcdefghijklmn
Silverhaver car.	abcdefghijklmn	Vogelpootje	abcdefghijklmn
Paashaver	abcdefghijklmn	Gewoon vleugeltjesbloem	---c-----
Grasklokje	-bc-e-g--j---n	Schapezuring	abcdefghijklmn
Suntgras	abcdefghijklmn	Brem	abcdefghijklmn
Schapegras ovi.	ab-----	Heidespurrie	abcde-gh-jklmn
Schapegras ten.	abcdefghijklmn	Klein tasjeskruid	abcde-gh-jklmn
Wergviltkruid	abcd--g--j-l-n	Hazepootje	-bc-e-----n
Sint janskruid	abcdefghijklmn		

e-heide-en veenplanten.

a-matig voedselarme, kalkarme, zure laagveenmoerassen.

Tennegras	-bcd-fghijk-mn	Lage zegge	-----hi---m-
Compzegge	---d--ghijk-mn	Sterzegge	-----hi---m-

Gewone zegge	abcdefghijklmn	WATERAARDBEI	-bcd--ghijk-mn
Snavelzegge	abcdefghijklmn	HELKEPPE	-bcd-fghijklmn
Moerasbasterdwederik	-b-----hij---n	Egelboterbloem	abcdefghijklmn
Kruipend struisgras	abcde--hijk-mn	Kruipwilg	abcdefghijklmn
Ruw walstro	-----h-----	Zeggroene muur	---d--ghi-----
Draadrus	-----i-----	Schildereprijs	-----n
Padderus	-----i-----	Moerasviooltje	---d---h-----
Waterdrieblad	-----j-----		

b-matig voedselarme, kalkrijke, basische moerassen.

Moeraswespenorchis -----h-----

c-onbemeste graslanden op vochtige tot natte, matig voedselarme, zwak zure, venige grond (zgn. blauwgraslanden).

Blauwe zegge	abcdef-hij--mn	Gevlekte orchis	a-----h-----
Spaanse ruiter	-----f-hi-----	Welriekende nachtorchis	-----h-----
Biezeknoppen	abcdefghijklmn	Blauwe knoop	-----ghi--l-n

d-hoogvenen, natte heiden en onbemeste graslanden op natte, zeer voedselarme, zure, humeuze grond.

Lavendelheide	-----h-----	Pijpestro	abcdefghijklmn
Veenmoszegge(*)	-----h-----	Gagel	abcdefghijklmn
Kleine zonnedaauw	abcdef-hijklm-	Beenbreek	a-cd---hij----
Ronde zonnedaauw	abcde--h-jk---	Heideorchis	-----h-----
Gewone dopheide	abcdefghijklmn	Veenbes	-----h-----
Veenpluis	abcde--hijkl--	Heidekartelblad	ab-----h-----
Klokjesgentiaan	abcdef-h-j-l-n	Liggend vleugeltjesbloem	a-cd---h-j----
Trekruis	abcdefghijklmn	Witte snavelbies	abcdef-h-jk--n
Dichtbloemige veldbies	abcde-gh-j---n	Bruine snavelbies	a-cde--h-j----
Moeraswolfsklauw	a-cd---h-j--m-	Veenbies ger.	abcdef-hij-l-n

e-droge heiden en onbemeste graslanden op matig vochtige tot droge, voedselarme, zure, humeuze grond.

Struikheide	abcdefghijklmn	Kantig hersthooi	-b-d-fghij--mn
Pilzegge	a-cde-ghij-l-n	Jeneverbes	-----h-----
Duivelsnaaigaren	a----f-h-----	Borstelgras	abcde--h-j-l-n
Stijve ogentroost	-----h-----	Tormentil	abcdefghijklmn
Liggend walstro	abcdefghijklmn	Tandjesgras	abcde-gh-j-l-n
Stekelbrem	abcdefghijklmn	Lannetjesereprijs	abcde-gh-jkl-n
Kruipbrem	abcde--h-j-lmn	Hondsviooltje	a-----l--

f-planten van kaalslagen, zomen en struwelen.

a-kaalslagen op matig vochtige tot droge, matig voedselrijke tot voedselrijke grond

Duinriet	-bcde-gh-j---n	Bosdroogbloem	abcde-gh-jkl-n
Licht duizendguldenkruid	a-----j-l--	Bergvlier(x)	-----n
Pilgeroosje	abcdefghijklmn	Boskruiskruid	abcdefghijklmn
Fingerhoedskruid(x)	abcde-gh-jklmn	Framboos	abcdefghijklmn
Bosaardbei	-b-d-f-----m-		

b-zomen op voedselrijke, niet kalkrijke, humeuze, matig vochtige grond.

Levenblad	-b-defghijk-mn	Kleine winterpostelein(x)	-b-----n
Loekzonderlook	-----h-----n	Bergbasterdwederik	-b-d--g--j----
Graslook	abcde-ghij-lmn	Gewone hennepnetel	abcdefghijklmn
Fluitekruid	ab-defghijk-mn	Kleefkruid	abcdefghijklmn
Wijle dravik	-b-d-----j---n	Robertskruid	-b-d-fghij--mn
Wolfe kervel	ab-de--h-j---n	Gewoon nagelkruid	-b-d-----
Stinkende gouwe	-b-d-----j---n	Hondsdrif	abcdefghijklmn

Bereklaauw	abcdefghijklmn	Gewone vogelmelk	-----k--n
Klein springzaad(x)	-----j---n	Heggeduizendknoop	-b-d--gh-j---n
Witte dovenetel	abcdefghijklm	Gewone hemelsleutel	-b-d--gh-j---n
Akkerkool	abcde-g--jklmn	Heggedoornzaad	-b-d-----n
Luskuksaasjeskruid	-b-----n	Grote brandnetel	abcdefghijklmn
Dagkookoeksbloem	-b-defghijk-mn	Heggewikke	-b-d--g-ij---n
Middelst vergeetmij.	abcde-ghij-lmn		

d-struwelen op matig vochtige tot droge,voedselrijke grond.

Asperge(x)	-b-----n	Wegedoorn	-----n
Benstijlige meidoorn	-b-defghijk-mn	Alpenbes(x)	-b-----
Hop	abcdefghijklmn	Hondsroos	-b-d--gh-j---n
Appel(x)	-b-d---h-j--mn	Braam(aff.)	-bcd-fghijk-mn
Bleedoorn	-b-d-fgh-----n	Gewone vlier	abcdefghijklmn
Heggerank	-b-----	Peterselievlier(x)	-----h-----n
Rode kornoelje	-b-----		

9-planten van bossen.

a-bossen op voedselrijke,vochtige tot natte grond.

Zwarte els	abcdefghijklmn	Reuzenpaardestaart(x)	-----n
Moerassterrekroos	-b---gh-----n	Koningsvaren	-bcd-fghij-lmn
Bittere veldkers	-----h-----	Zwarte bes	-b-d-fghij---n
Bosveldkers	-b-d--gh-----	Aalbes	-b-d-fghij---n
Elzenzegge	-b-d-fghij---n	Bloedzuring	-b-d-fghij--mn
Ijle zegge	-b-d-fgh-j---n	Grauwe wilg	abcdefghijklmn
Getand vlotgras	-b-----	Geoorde wilg	abcdefghijklmn
Sporkehout	abcdefghijklmn	Moerasmuur	abcdefghijklmn
Gewone es	-b-d-fghij---n	Gelderse roos	-b-d-fghij--mn

b-bossen op gerijpte,matig voedselrijke tot voedselrijke,matig vochtige grond.

Bosanemoon	-b-d--ghi---m-	Veelbl.salomonszegel	-b-d--gh-j--mn
Grauwe els	-b-d-----n	Slanke sleutelbloem(✱)	---d---h-----
Tijfjesvaren	abcdefghijklmn	Zoete kers	-b-d-fgh-j---n
Hazelaar	-b-d-fghijk-mn	Vogelkers	abcdefghijklmn
Lannetjesvaren	-b-d--gh-jk--n	Zomereik	abcdefghijklmn
Breedbladige wespenorch.	abcde-ghijklmn	Braam(syl.)	-b-d--gh-j----
Beuk	abcdefghijklmn	Boswilg	abcdefghijklmn
Speenkruid	-b-d-fghij---n	Knopig helmkruid	abcdefghijklmn
Klimop	-b-defghijk-mn	Bosandoorn	---d-----
Wilde appel	-b-----h-----	Grootbloemige muur	-b-d--g-----
Orienerfmuur	-b-d-fgh-j---n	Gewoon bosviooltje	ab-d--gh-j----
Schaduwgras	-b-----	Blauwsporig bosviooltje	---d-----

c-bossen op jonge,voedselrijke,matig vochtige grond

Gewone esdoorn(x)	-b-defghijk-mn	Gladde iep(x)	-b-d--gh-j---n
Wilde hyacint(x)	---d-----n	Gele dovenetel flor.(x)	-----ij---n
Scilla hispanica x n.(x)	-----n	Bosbeemdgras(✱)	-----j----

d-bossen op gerijpte,kalkrijke,droge grond.

Haagbeuk(x)	-b-----	Bosorchis	-----h-----
Taxus(x)	-b-d--gh-jk-m-	Wilde akelei(x)	-b-----

e-bossen op tamelijk tot zeer voedselarme,kalkarme,droge grond.

Drents krenteboompje(x)	abcdefghijklmn	Dubbelloof	abcdefghijklmn
Ruwe berk	abcdefghijklmn	Tamme kastanje(x)	-bcde-gh-jklmn
Zachte berk	abcdefghijklmn	Lelietjesderdalen	-b-d-----

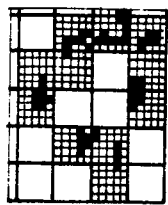
Bochtige smele	abcdefghijklmn	Amerikaanse vogelkers(x)	abcdefghijklmn
Smalle stekelvaren	abcdefghijklmn	Adelaarsvaren	abcdefghijklmn
Brede stekelvaren	abcdefghijklmn	Wintereik	-b---g--j---n
Gewoon havikskruid	abcde-gh-j-l-n	Amerikaanse eik(x)	abcdefghijklmn
Stijf havikskruid	abcdefghijklmn	Pontische rododendron(x)	abcdefghijklmn
Schermhavikskruid	abcdefghijklmn	Robinia(x)	-bcdefghijklmn
Gladde witbol	abcdefghijklmn	Braam(frut.)	abcdefghijklmn
Hulst	-bcd--gh-jk---	Braam(nes.)	-b-d--g-----m-
Kamperfoelie	abcdefghijklmn	Echte guldenroede	-b---g--j---n
Dalkruid	-b-d-fgh-j----	Lijsterbes	abcdefghijklmn
Hengel	-b-d--ghij-----	Valse salie	abcdefghijklmn
Grove den(x)	abcdefghijklmn	Blauwe bosbes	abcdefghijklmn
Gewone eikvaren	-b-d--g--jk---	Rode bosbes	-----g-----
Ratelpopulier	abcdefghijklmn		

Overige taxa.

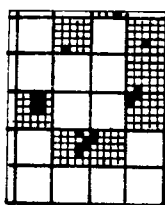
Douglasspar(x)	abcdefghijklmn	Viltige hoornbloem(x)	-----n
Fijnspar(x)	abcdefghijklmn	Springkomkommer(x)	-----n
Europese lork(x)	abcdefghijklmn	Chinees klokje(x)	-----n
Japanse lork(x)	-b-d--gh-j----	Gerst(x)	-bcd--g-----n
Zeeden(x)	-bcde-gh-j-l--	Tarwe(x)	-bcd--g-----n
Canadese hemlockspar(x)	-b-d--gh-j----	Mais(x)	abcdefghijkl--n
Sitkaspar(x)	-b-d--gh-j----	Haagliguster(x)	-----n
Corsikaanse den(x)	abcde-gh-jklm-	Vlas(x)	-b-----n
Oostenrijkse den(x)	-b-d---h-j----	Wilde narcis(x)	-b-d--g--j---n
Witte paardekastanje(x)	-b-d--g-ijk-m-	Trompetnarcis(x)	-----n
Doornden(x)	-----i-----	Boerentabak(x)	-----n
Weymouthden(x)	-b---g--j----	Slaapbol(x)	-----n
Tilia spec.(x)	-b-----	Pluimgierst(x)	-----n
Plataan(x)	-----i-----	Kanariezaad(x)	-b-----n
Canadese populier(x)	-b-d-fghij---n	Tomaat(x)	-----n
Bruine beuk(x)	-b-d--g--j----	Rogge(x)	abcdefgh-j---n
		Vogelgierst(x)	-----n
		Engelse tarwe(x)	-b-----n
		Tuinboon(x)	-----n
		Judaspenning(x)	-b-d----j---n
		Phacelia(x)	-----m-
		Prikneus(x)	-b-----

Witte bloemkroon:

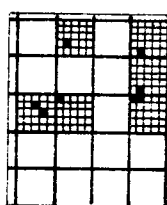
Kalejonker	-----h-----n
Zandblauwtje	-----e-----n
Struikheide	-----gh-j----
Dopheide	a-c-e-h-----
Kruipend zenegroen	-----i-----

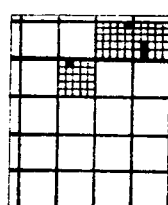
KRAAIEND ZENEGROEN

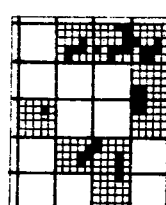
BOSANEMOON

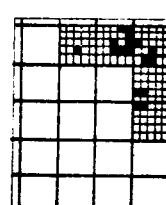
MOERASSTERRENKROOS

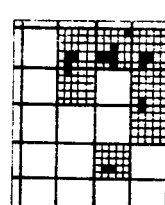
LAGE ZEGGE

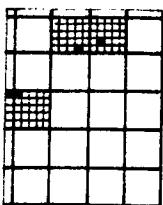
ELZENZEGGE

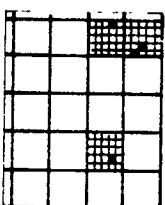
BLAASZEGGE

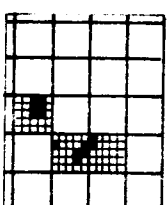
ZOMPZEGGE

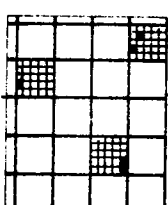
ECHT DUIZENDGULDEN-KRAAI

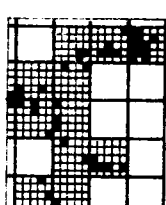
SPRANSE RUITER

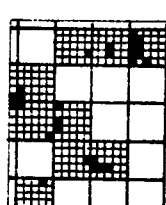
LELIETJES DER DALEN

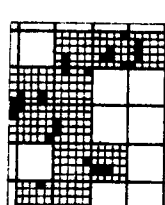
DWIVELSNAARGAREN

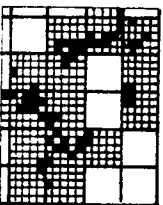
KLEINE ZONNEDAUW

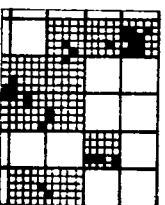
RONDE ZONNEDAUW

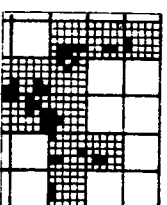
VEELSTENGELEGE WATERBIES

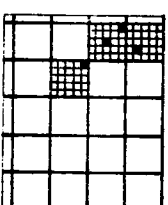
BARBEDBLADIGE WESP-ORCHIS

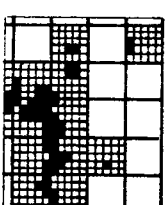
KLOKGESENTIAAN

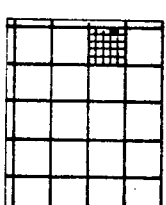
LIGGEND HERSTHOOI

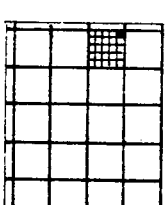
MOERASHERSTHOOI

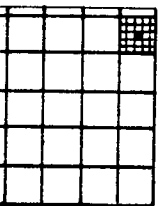
GRONDSTER

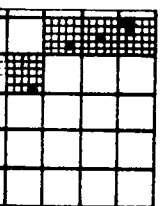
DRAADRUS

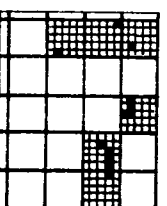
PADDERUS

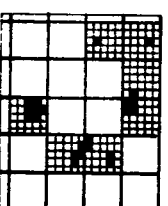
JENEVERBES

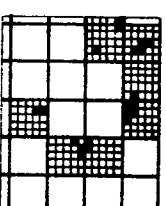
OEVERKRUIS

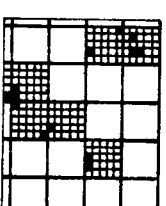
DRUIVENDE WATERWEEGBREE

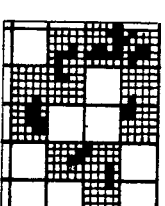
OALKRUIS

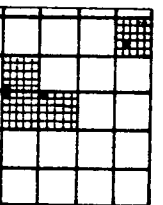
HENGEL

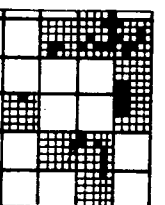
BEEMGRAAS

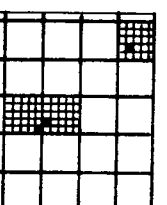
KONINGSVAREN

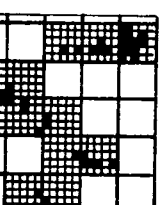
HEIDEKARTELBLAD

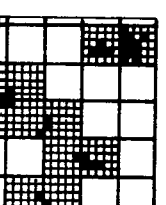
GEWONE WATERWANDMELK

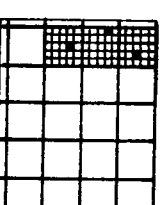
WITBLOEMIGE WATERWANDMELK

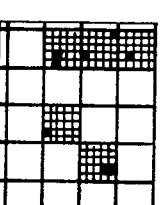
WITTE SNAVELBIES

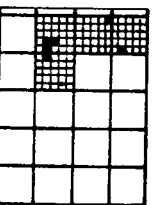
BRUINE SNAVELBIES

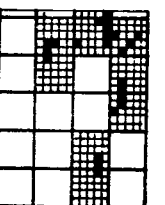
GROTE PINXTEN

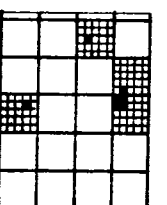
VLOOTENDE BIE

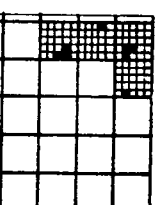
DWERGBIE

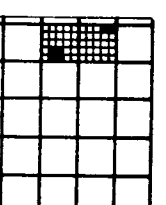
BOSBIE

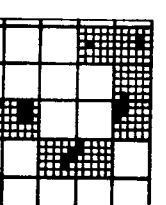
ECHTE GULDENROEDE

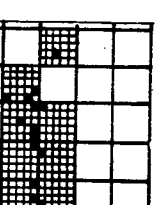
BLAUWE KNOOP

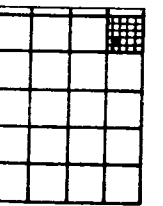
GEWOON BLAUESKRUIS

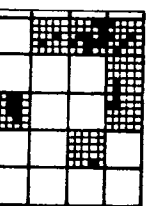
GEWOON BOSWOLTJE

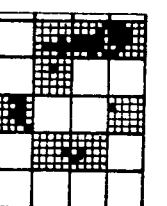
DRIEKEURIG VIOOLTJE

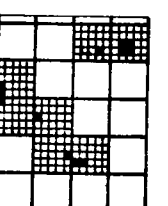
STIJVE OEGENTROOST

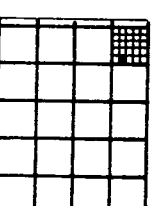
GELE PLOMP

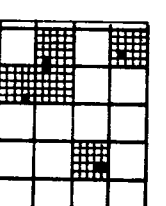
WATERLELIE

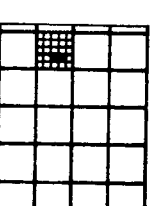
LIGGEND VLEGELTJESBLOEM

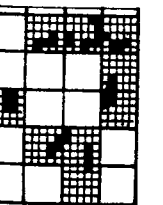
ADERWORTEL

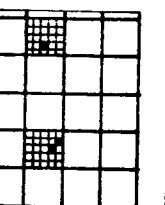
PILVAAN

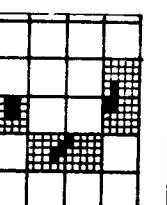
GEWONE VOGELMELK

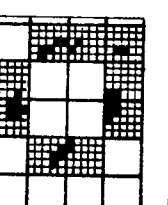
ZWARTE BES

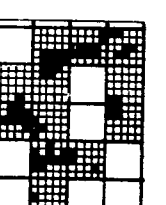
WILDE HYACINT

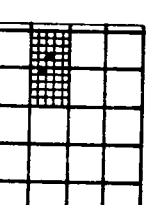
GROOTBLOEMIGE MUUR

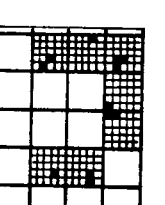
VEELBLOEMIGE SALOMONZEGGE

DUBBELLOOP

VROUWMANTEL

POLRUIT